MAZARIENSIS ECCLESIAE SYNODUS

AB EMINENT.MO ET REVEREND.MO DOMINO

D. IOANNE DOMINICO SPINOLA

S. R. E. PRESB. CARD. TITULI SANCTAE Cæciliæ nuncupato,

ET EIUSDEM DIOECESIS EPISCOPO CONGREGATA.

ANNO DOMINI M. DC. XLI.

PANORMI, Apud Petrum Coppulam M. DC. XLI.

Impr. Abbas Gelosus V. G. *Impr. De Denti Præs.*

Haec Synodus confirmata, et additionibus aucta fuit ab Ill.mo Bartholomeo Castelli anno 1699 in sua Synodo eodem anno celebrata, et Typis data Dertonae an. 1699.

EMINENT.MI ET REVEREND.MI DOMINI

D. IOANN. DOMINICI

SPINOLA

SANCTAE ROMANAE ECCLESIAE
Presbyteri Cardinalis Tituli Sanctæ Cæciliæ
nuncupati, & Episcopi Mazariensis
ad Clerum, & Populum Mazariens.
totiusque Diœcesis suę dilectos
in Domino filios
Epistola.

MEMORES assiduè illorum verborum Domini [speculatorem dedi te domui Israel] & alio loco [diligenter agnosce vultum pecoris tui, & considera super greges tuos] grauissimè ijs vrgebamur, vt maxima, quanta possemus diligentia, obseruaremus præsentes à Deo commendatum Nobis gregem. Ea propter accuratam, exactamque pro nostra virili parte visitationem Nos ipsi inchoauimus, ac fœliciter Deo fauente perfecimus, sedulò in singulis ciuitatibus, & oppidis animaduertentes, quid cuique opus esset, vt subinde ex Prophetæ sententia

Ezech. 3.

Prouerb. 27.

confractas partes alligare, infirmas consolidare, ægrotas sanare, abiectas reducere, perditas requirere, ac recuperare conaremur, Hæc autem pia, & debita Pastoris officia eò pleniùs, fœliciùs, ac salubriùs obeuntur, quò meliora suffragia de idoneis remedijs ad propositum finem in Diœcesana Synodo traderentur.

Eà iam à Nobis inita Decretorum librum typis mandandum duximus, vt in promptu essent regulæ, & ordinationes conducentes ad perfectam reformationem morum; quam præ oculis mentis nostræ tamquam finem semper habemus; & votis omnibus peroptamus. Inde Parochi, alijque sacramentorum administratores in nostra Diœcesi ritum ea conferendi consentaneum Sacrosancto Concilio Tridentino desument. Inde Clerus noster Ecclesiasticam viuendi normam sibi necessariam depromet. Inde regularium virorum cœtus, qui debet esse melior portio gregis Christi, instituta ad se spectantia internoscet. Inde virginalis familia Monialium peculiari quodam coniugio cœlesti sponso copulata instructiones vitam ducendi quam purissimam, & Christo Domino placituram, vt huiusmodi sponsas decet, facilè poterit addiscere. Inde denique reliquus Populus Laicus Nobis spirituali iursdictione subiectus edocebitur modum Christianam vitam exercendi, qui in omnium

præ-

prçceptorum obseruatione maximè consistit. Atque hinc fore confidimus, vt nostra hæc Diœcesis quietam, & tranquillam vitam agat in omni pietate; id quod ab omnibus Christi fidelibus Apostolus expetit, vtque Deo placens eius effugiat iram, & ab eodem temporalia quoque beneficia cumulatè recipiat; prò moribus enim semper dexter adfuit Deus, vt passim sacra volumina contestantur. Quod si decretorum nostrorum aliquis contemptus irrepserit, nouerint violatores, quicumque ij fuerint, condignas ab ipsis pœnas exigendas, neq; enim dissimulamus errata. Eos præsertim iustissimè insectari, ac punire, mens est, quorum damnabilis, & æternis ignibus vindicanda doctrina est. Aiunt, superflua esse hæc statuta, dissimulanda etiam cleri crimina, rigorem canonum relaxandum, reformationem afferre incommoda, videlicet alia nunc sunt tempora, temporum in obsequium facinora mitissimè punienda, aut potiùs sine pœna transigenda. Mollia sunt hæc verba, & vitijs suà spontè crescentibus ampliora spatia concedentia. Exitiosa sunt; non enim temporibus, sed animis leges sancitæ sunt, qui diuina ope possunt in melius commutari, in gratiam Redemptoris sunt iniurij, qui de correctione desperant. Nonne Deus Ecclesiam suam vsque in finem seculorum custodiet; & identidem

1. ad Timoth. 2.

dem mundabit sibi non habentem maculam, neque rugam? Et peccata, quæ omnino tolli non possunt, minui possunt, cum non sint abbreuiata manus Domini, vt gratiam suam largiri, & saluare non possit. Et impunitas delictorum occasionem exhibet delinquendi.

Ad Eph. 5.
Isaiæ 59.
ca. vt clericorum. de cohabitione.

IN

IN NOMINE
SANCTAE, ET INDIVIDVAE TRINITATIS
PATRIS, ET FILII, ET SPIRITVS SANCTI.

(:†:)

NOS IOANNES DOMINICVS SPINOLA miseratione diuina tituli Sanctæ Cæciliæ S. R. E. Presbyter Cardinalis, & Episcopus Mazariensis. Cupientes Pastorali sollicitudine vniuersum gregem nostræ fidei Dominica dispensatione concreditum cũ salutaribus imbuere disciplinis, tum deprauatos ab eo mores excutere, atque etiam vitiorum semitas euitare, eumdemque ad rectam viuendi normam totis

vi-

viribus amplexandam promouere; hæc omnia, & singula ad animarum nobis commissarum salutem, nostræque Dioecesis vtilitatem saluberrimè pertinentia, non sine præuia vniuersorum in hac Dioecesana Synodo legitimè congregatorum matura deliberatione, & consilio à Sacrorum Canonum, & Oecumenici Tridentini Concilij sanctionibus minimè aberrantes, absoluto nostræ Visitationis decursu, diuini numinis afflatu, Decernimus, sancimus, & statuimus.

Trid. sess. 24. ca. 2. de refor. c. decernimus 18 dist.

DE FIDE CATHOLICA, ET DE *rebus ad fidem pertinentibus.*

Liber Primus.

Cap. I.

PAstoris fidelium gregi iugiter inuigilantis id esse primum, ac præcipuum munus, curam, ac sollicitudinem Nobis semper innotuit, vt Catholica fides, quam Sancta Romana colit, docet, ac tuetur Ecclesia, sinceritate integra, & illibata permaneat; sine qua, vt inquit Apostolus, impossibile est placere *Deo*; cum sit humanæ salutis initium; nostræ iustificationis fundamentum; eorum, quæ Christiana fouet Religio sustentatrix; rerum sperandarum

Ad Heb. 11.

sub-

substantia, & sempiternæ beatitudinis bonorum operum subsidio assecutrix. Quapropter vniuerso fidelium gregi nostræ directioni peculiariter commisso pro pastorali munere non oscitanter inuigilaturi, firmissimum peroptantes reliquarum constitutionum iacere fundamentum, à fide potissimum exordiendum duximus vt quam vno corde veneramur, & credimus, eamdem vna oris confessione profiteamur: nec non cognitione per speculum in ænigmate à Deo habita, quæ infallibili almæ Matris Ecclesiæ nouimus auctoritate comprobata, sincero cordis affectu, & externa animi significatione complectamur.

DE FIDEI PROFESSIONE. Cap. II.

1 PRaua Hæreticorum dogmata à callido humani generis hoste, zizaniarum semina tore, in perniciem animarum introducta, vt venenum, & Ecclesiæ corruptelam detestantes, nec non Sacrosancti, & Oecumenici Concilij Tridentini Sanctionibus pro viribus firmiter inhærentes, præsenti constitutione mandamus, vt omnes, & singuli, qui Ecclesiastica beneficia curam anima *Trid. de reform. sess. 24. c. 12.* *Trid. sess. 24. c. 2.*

rum habentia fuerint assecuti, quique prouisi fuerint de Canonicatibus, & Dignitatibus in Ecclesia Cathedrali, vel Collegiatis, teneantur ad minus infra bimestre post adeptam possessionem coram nobis, aut nostro generali Vicario publicam Orthodoxæ fidei professionem emittere ad formulam à Pio V. sanctissimæ memoriæ præscriptam, & hic appositam; secus prouisi fructus non faciant suos, nec illis possessio suffragetur. Qui verò ad Dignitates, vel Canonicatus in Cathedrali, vel Collegiatis fuerint prouecti, non solùm coram nobis, aut nostro generali Vicario, sed etiam in Capitulo sub eadem pœna profiteantur.

2 Insuper ij, qui publicè, aut priuatim domi suæ, vel alienæ, docendi munere funguntur, quarumlibet scientiarum, aut artium notitiam tradentes, etiam si primis solùm Grammaticæ rudimentis alios erudiant, omnesque Verbi Dei Concionatores, quique in causis fidei sollicitationes, patrocinia, & iudicia quomodolibet exercent, librorumque Impressores hac nostra Constitutione compræhendantur, sub pœnis in Bulla Pij Quinti appositis.

Trid sess. 25. ca. 2. de refor.

3 Demum eadem fidei professio emittatur ab omnibus, qui in Diœcesanam Synodum conuenient, quam singulis annis pro temporum, ac rerum exigentia, annuente Patre luminum, indicere pollicemur.

Vt

4 Vt autem mandati huius executio futuri decursu temporis firma habeatur; volumus eos omnes, qui fidei professionem emiserint, à nostro Magistro Notario in aliquem certum librum, vel in litteras beneficij, cæterarumque facultatum cum die, & anno diligenter referri.

TENOR PROFESSIONIS.

Fidei.

5 EGO. N. firma fide credo, & profiteor omnia, & singula, quæ continentur in Symbolò fidei, quo sancta Romana Ecclesia vtitur, videlicet, Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem Cæli, & Terræ, visibilium omnium, & inuisibilium; Et in vnum Dominum Iesum Christum, filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; Genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt: Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cœlis, & incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, & homo factus est: Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est; Et resurrexit tertia die secundum scrip- *Ex Bulla Pij Papæ IV. idib. Nouēb. 1564.*

turas; Et ascendit in Cœlum, sedet ad dexteram Patris; Et iterum venturus est cum gloria iudicare viuos, & mortuos; cuius regni non erit finis: Et in Spiritum Sanctum Dominum, & viuificantem, qui ex Patre, Filioque procedit; Qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas; & vnam sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnum Baptisma in remissionem peccatorum: Et expecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi seculi. Amen. Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque eiusdem ecclesiæ obseruationes, & Constitutiones firmissimè admitto, & amplector. Item sacram scripturam, iuxta eum sensum, quem tenuit, & tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione sacrarum scripturarum, admitto; nec eam vmquam nisi iuxta vnanimem consensum Patrum, accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque septem esse verè, & propriè sacramenta nouæ legis à Iesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria; scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam vnctionem, Ordinem, & Matrimonium; illaque gratiam conferre: Et ex his Baptismum, Confirmationem, & ordinem

nem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solenni administratione recipio, & admitto. Omnia, & singula, quæ de peccato originali, & de iustificatione in sacrosancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum proprium, & propitiatorium sacrificium pro viuis, & defunctis, atque in Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse verè, realiter, & substantialiter corpus, & sanguinem, vnà cum anima, & diuinitate Domini nostri Iesu Christi; fieriquo conuersionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ vini in sanguinem, quam conuersionem Catholica Ecclesia transubstantiationem appellat; Fateor etiam sub altera tantum specie totum, atque integrum Christum, verumque sacramentum sumi. Constanter teneo Purgatorium esse, Animasque ibi detentas fidelium suffragijs iuuari. Similiter, & Sanctos vna cum Christo regnante, venerandos, atque inuocandos esse; eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas, firmissime assero. Imagines Christi, ac Deiparæ semper virginis, nec non aliorum sanctorum habendas, & retinendas esse, atque eis debitum hono-

rem,

tem, ac venerationem impertiendam; Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesia relictam fuisse; illarumque vsum Christiano Populo maximè salutarem esse, affirmo. Sanctam Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam omnium ecclesiarum matrem, & magistram agnosco, Romanoque Pontifici Beati Petri Apostolorum Principis successori, ac Iesu Christi Vicario, veram obedientiam spondeo, ac iuro. Cætera item omnia à sacris Canonibes, & Oecumenicis Concilijs, ac præcipuè à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio, atque profiteor: simulque contraria omnia, atque hæreses quascunque ab Ecclesia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, Ego pariter damno, reijcio, & anathematizo. Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo; eamdem integram, & inuiolatam vsque ad extremum vitæ spiritum, constantissimè Deo adiuuante) retinere, & confiteri, atque à meis subditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Sic me Deus adiuuet; & hæc sancta Dei Euangelia.

QVID

QVID PAROCHI PRO FIDE CATHOLICA, & Christianis moribus præstare teneantur.

Cap. III.

ANimarum cura licet præcipuè Episcopis sit demandata; immediatè tamen post ipsos Archipresbyteri, Parochi, aliique Ecclesiarum Rectores oues sibi commissas agnoscere, & custodire tenentur; proinde hæc ipsis obseruanda districtè præcipimus, & mandamus.

Trid. sess. 23. de reform c. 1.

1 Primum omnium, vt adsit, qui paruulis petentibus frangat panem: Parochus quilibet sua in Ecclesia singulis Dominicis diebus post prandium, siue ante, siue post Vesperas pueros, & puellas, aliosque rudes, & imperitos campanulæ signo per vicos locorum præeunte ad Ecclesiam conuocatos fidei rudimenta accuratè edoceat, & explanet. hoc est mysterium Sanctissimæ Trinitatis, & reliquos articulos fidei, Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, Symbolum fidei, Præcepta Decalogi, & Ecclesiæ, eiusque Sacramenta, præsertim Confessionis, & Augustissimæ Eucharistiæ, eosque ad obedientiam primùm Deo, deinde parentibus præstandam erudiat.

Cap. vt quisq; de vit. & honest. Cler. Côc. Maguntin. c. 45. Trid. sess. 5. c. 2. sess. 24. c. 4. de reform. Bulla Pij V. incip. Ex debito Pastoralis officij datū Romæ die 6. Octobr. 1572.

Cu-

Curet etiam suadere parentibus, ac dominis, vt filios, & famulos sibi subditos ad Ecclesiam mittant, vel secum ipsi perducant, vt de prædictis omnibus edoceantur. Cui quidem functioni nos quoque aliquando, etsi grauibus muneris Pastoralis curis iugiter occupati, personaliter in nostra Cathedrali interesse minimè grauamur.

2 Quoniam verò verbi Dei prædicatio ad Parochos post Episcopum spectat, studeant Parochi per se, vel alium planè idoneum virum, à nobis approbatum diebus Dominicis, & alijs solennioribus, inter, aut post missarum sollennia, vt populo Euangelium, quod est animarum pabulum, exponatur. Demonstrent item plebi sibi commissæ viam, qua possit, Deo adiuuante, peccata omnia euitare, eamdemque ad Sacramentorum diligendam frequentiam, & virtutes amplexandas adhortentur. Dies festiuos in hebdomada occurrentes, Vigilias, & Quatuor Tempora Populo denuncient, vt non minùs à vitijs, & illicitis seculi voluptatibus, quàm à cibis, & escis abstinentes, piè discant viuere, & in timore Dei educari.

Trid. sess. 24. ca. 7. de refor.

3 Vt autem oues sibi commissas Parochi valeant faciliùs dignoscere, nominatim appellare, pascere, & custodire, vniuersam Paræciam frequenter visitare non desinant, in ea habitantium vitam, & mores inue-

Trid. sess. 24. ca. 3. de refor.

inuestigantes. Diligenter enim ab ipsis est inuigilandum, num in sua Parochia reperiantur Hæretici, vel de Hæresi suspecti, aut quouis modo à fidei veritate declinantes, aut qui hæreticalia verba protulerint; aut qui Hæreticorum libros, & scripta legerint, vel apud se retinuerint, quæ auctoritate Sedis Apostolicæ quouis modo sunt prohibita. Quos omnes nulla interiecta mora Nobis, vel Vicarijs nostris, aut hæreticæ prauitatis Inquisitoribus denuncient. Studeant etiam, an adsint homines sordidis peccatorum vitijs inuoluti: nempe publici Blasphemi, Adulteri, Concubinarij, Incestuosi, Lenocinia exercentes, qui blanditijs, & suasionibus animas Christi sanguine redemptas diabolo tradunt. Coniuges commercio separati, vsurarijs contractibus implicati, veneficijs, sortilegijs, vel magicis artibus vtentes, inimicitijs, & antiquatis odijs inuoluti. Vnde pro factorum, & facinorum qualitate confestim nos in Ciuitate, seu nostrum Vicarium generalem, Vicarios foraneos in Diœcesi consulant, vt ad opportuna remedia pro culparum exigentia maturè deueniatur.

4 Aegiptios item (qui Cingari nuncupantur) sæpiùs admoneant, & curent, ne superstitionibus, falsis diuinationibus, ludisque fallacibus simplicium, & mulierculatum mentes decipiant. Quare si forte illos

talibus inuolutos inuenerint per loca nostræ iurisdictioni subiecta, eos non prætermittant ad Nos, vel Vicarios nostros deferri. Et diligentissimè videant, an mysteria fidei, & omnia ad salutem necessaria rectè sciant; an nouis ritibus vtantur; an Diuini timoris expertes aliquid operentur ab Ecclesiæ moribus, & institutis alienum.

5 Quòd sia præmissis omnibus Archipresbyteri, Parochi, aliisque curam animarum exercentes nobis obtemperare neglexerint; sciant primò seueram, & districtam pro animabus sibi commissis Altissimo reddituros rationem: Deinde à Nobis pro culparum qualitate, tam Canonicis sanctionibus inflictis, quàm pecuniariis, & corporalibus, aliisque arbitrio nostro exigendis pœnis, se fore puniendos.

Glos. in c. fin. de pænitentia.

DE LVDIMAGISTRIS. Cap. IV.

1 CVm omnis ætas prona sit ad malum, & à teneris annis assuefieri ad bonum magni sit operis, & momenti, propterea puériles, ac molles annos non tantùm Parochorum eruditionibus, parentum correctionibus, verùm etiam Præceptorum scientiis, & doctrinis dirigere operæ

pretium est. Itaque, vt Pastorale munus exposcit, creditarum nobis ouium commodo prospicientes, omnibus, & singulis Ludimagistris, quibuslibet artibus, aut doctrinis cæteros erudire cupientibus districtè præcipimus, & mandamus, vt nullatenus audeant deinceps aperire gymnasia, siue publica, siue priuata, nisi priùs à nobis, vel à nostro Generali Vicario, prçuio tamen examine, fuerint approbati, & fidei emissa professione, docendi in scriptis obtineant facultatem. Transgressores huius præcepti, & carceris, & decem aureorum, vel exilij pro cuiusque demeritis pœna mulctabimus. Declarantes ijsdem subiacere pœnis eos qui actu nunc alios erudiunt, nisi infra duos menses præmissa exequantur.

2 Omnes igitur ludimagistri à nobis Puerorum eruditioni expositi, vel exponendi, vt decet pios, & idoneos Præceptores, pro suscepto munere debitè, ac rectè præstando id primùm curent, vt Pueri Catholicæ fidei rudimenta percipiant; Doctrinæ Christianç libellum ab Eminentissimo Cardinali Bellarmino editum, memoriæ mandatum sæpius in hebdomada recitent; optimis disciplinis, & moribus informentur; salutaribus imbuantur monitis, ac præceptis; cæteraque in eos officia præstentur, quæ Leo X. in Lateranensi Concilio præstanda esse sanciuit. Con- *In Const. incip. Supernæ dispositionis §. 32.*

C 2 gre-

gregationes itidem ob spiritualis vitæ directionem in nostra Diœcesi erectas, vel erigendas vti frequentent adhortari non desinant, moneantque prauas hominum consuetudines, & commercia vti fugiant, singulis saltem mensibus sacramentaliter confitentes, atque ineffabilem Augustissimæ Eucharistiæ, Dominicæ Passionis, & Deiparæ Virginis deuotionem cordibus instillent.

9 Insuper in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, eisdem ludimagistris, vt eos solummodo libros pueris interpretentur, qui Christianæ Religioni, vel pietati nullatenus aduersari videantur. Alios verò libros, si qui sunt obscœnis, & turpibus rebus, siue latino, siue Italico, vel alio idiomate conscripti, aut fabulosis amasiorum equitum pugnis, & amatorijs Poetarum carminibus referti, neque explanent, neque legi patiantur: itemque omnes alios ab Ecclesia prohibitos. Si enim iuxta Apostolum corrumpunt bonos mores colloquia praua; quantò magis facilis hæc ætas pessundabitur, si ex huiusmodi venenatis fontibus bibere assuescat? Quare maximo curent opere, vt pueri sacrorum, & spiritualium librorum lectione vigentem vna cum ætate foueant pietatem.

X In ijs si ludimagistri deliquerint, tum pœnis in indicibus librorum prohibitorum contentis, tum alijs ar-

arbitrio nostro irrogandis subiacebunt.

Hæc omnia Vicarius generalis in Vrbe, & foranei in Diœcesi, an ita seruentur, diligentissimè perquirant, & Nos quàm citò commonere non desinant.

DE VERBI DEI PRAEDICATIONE.

Cap. V.

1 CHristianæ Reipublicæ pernecessaria, & maximè vtilis est Verbi Dei prædicatio à Pastoribus animarum ex Tridentini præscripto per se ipsos, vel alios idoneos viros exercenda. Per eam enim fides Diuina humanis cordibus insertà magnum suscipit incrementum: idcirco ad Diuini Verbi Præcones Pacem, ac bona euangelizantes nostra hæc dirigitur oratio. *Sess.24.c.4. de reform.* *Isa.52.7.*

Primùm ergo eos maximè curare oportet, vt non solùm præceptis, & exhortatione ædificent, verùm etiam vita, & moribus ad pietatem Populos erudiant; ne, cum alijs prædicauerint, ipsi reprobi efficiantur. *1. Corint. 9.27.*

2 Regulares in proprijs Ecclesijs concionaturi coram nobis se præsentent, & benedictionem petant. Alij verò omnes Concionatores, siue seculares, siue regulares extra suorum ordinum Ecclesias conciona-

turi, antequàm prædicandi munus aggrediantur examini se subijciant; Qui diligenter à nostris Examinatoribus interrogati de ijs, quæ necessariò ad hanc Apostolicam functionem fructuosè, & laudabiliter exercendam spectare videntur, obtentam approbationem, & facultatem à Nobis gratis concedendam Vicarijs foraneis præsentabunt, vt ab eis recognoscatur, & ad verbum Dei disseminandum missi, hæc, quę inferimus præcepta studeant adimplere.

[illegible] Loca, quæ in sacris scripturis abstrusa, vel intellectu difficilia repererint sic explanare nitantur, vt ne latum quidem vnguem ab eo sensu discedant, quem vel Ecclesiæ auctoritas, vel vnanimis Doctorum sententia recepit, vel consentiens Sanctorum Patrum doctrina comprobauit.

Leo. X. Later. cōcil. const. 21. §. mādatis. Trident. sess. 4.

3 Caueant item, ne inconstantes, & lubrici sint in dicendo; neue hùc, atque illùc omni doctrinæ vento circumferantur; sed Ecclesiæ, quæ columna est, & firmamentum veritatis, inhærens, sanum, & irreprehensibile verbum annuncient, omissa congerie inanium fabularum. Subtiles, & infructuosas disputationes semper fugiant; nec imperitæ multitudini referant opiniones, & argumenta Hæreticorum; sed capacitati audientium se conforment; in Euangelij explanatione summoperè inuigilent: à vitijs, & peccatis

Ephes. 4. 14.

ad Tit. 2. 8.

catis

catis Populos deterreant; Sacramentorum frequentiam suadeant, non adulterantes verbum Dei inaniũ 2. ad Chorint. 2. 17.
verborum, & vanæ eloquentiæ strepitu, nec se ipsos prædicantes; sed iuxta Apostolicam formam Iesum Christum, & hunc Crucifixum; vt prædicatio sit, non 1. ad Chorint. 1. 23
in doctis sapientiæ verbis; & in sublimitate sermonis; 1. ad Chorint. 2. 13
sed in ostensione spiritus, & veritatis. Toto igitur 1. ad Chorint. 2. 4.
pectore incumbant, vt vitia ex animis hominum radicitus euellantur, & virtutes inserantur, vel iam insitæ conseruentur.

4 In vitia, & peccata in quibus magis populum volutatum, & procliuiorem cognouerint, vehementiùs inuehantur, omni tamen patientia, & doctrina; Tim. 4. 2.
atque ita afficere studeant auditores, vt abiectis secularibus desiderijs, carnisque illecebris abdicatis, peccata sua dolenter defleant, iudicij extremi memoria, & ignis æterni propositis supplicijs, Populos à flagitijs, & facinoribus auertant; Interdum commemoratis cœlestis vitæ præmijs ad virtutes hortentur, & accendant.

Neminem nominatim, aut tacitè designantes infectentur, nec alios verbis asperis offendant cum scandalo auditorum, sed potius Populum piè admoneant, & doceant, Præpositis obedientiam esse præstandam: præsertim ijs, qui inuigilant, quasi rationem pro eo-

rum

rum animabus reddituri; eosque ad quietam, & tranquillam vitam cum omni pietate coniunctam erigere conentur.

Si quempiam paupertatis nomine commendauerint, non nisi de nostra, vel Vicariorum nostrorum licentia in scriptis obtinenda præstetur.

5 Sacræ concionis tempore missæ sacrificium in Ecclesia non peragatur; neque in Confessionarijs sint Confessarij ad audiendas confessiones, aut Eucharistia ministretur; Loca virorum, & mulierum tela, vel si fieri possit, tabulato intermedio distinguantur; ne ex immodestia oculorum animas deprædantium, animi mens à verbi Diuini auditione detrahatur.

Nocturno tempore nunquam ad Populum sacra Concio habeatur, sub pœna interdicti. Vbi verò de Christi Domini Passione consuetum erat feria quinta in Cœna Domini post prandium prædicare, vel alio die; sic disponatur, vt omnimodè ante Solis occasum Sacra Concio terminetur. Si vero ex piorum consuetudine in matutino feriæ sextæ in Parasceue erit prædicandum, non ante Solis ortum hoc peragatur, vt scandala, quæ intermedijs tenebris emergunt, omnino tollantur; si secus factum fuerit, Ecclesia interdicto subiaceat, & concionatoribus facultatem prædicandi ex nunc pro tunc auferimus.

Ca-

6 Caueant Ecclesiarum Rectores, ne vllum Concionatorem, siue secularem, siue regularem in Ecclesijs sibi commissis ad prædicandum admittant, nisi priùs recognita huius muneris facultate nostro sigillo, & alijs subscriptionibus solitis munita: quæ quidem facultas prædicandi non extenditur ad Sanctimonialium monasteria, nisi id à nobis specialiter concessum fuerit. Rectores verò, vel Archipresbyteros, si id neglexerint, carceris, alijsque arbitrio nostro pœnis damnamus. Quòd si quis ausu temerario sine vlla nostra facultate Concionem ad Populum habuerit; vel huiusmodi licentiam eis, ad quos spectat, non ostenderit; per sex menses illum carceri deputamus, alijsque pœnis, tam de iure, quàm arbitrio nostro plectemus.

7 Cæterum districtè omnibus præcipimus, vt, si quæ scurrilia, aut risum parientia, indecora, aut morum probitati aduersantia à Concionatoribus Diuini verbi prædicationi, dictis, vel factis immisceri perspexerint, Nos omni, qua poterunt, festinatione certiores faciant, vt in eos grauiter, pensata excessus qualitate animaduertamus.

DE PROHIBITO CONVICTV CVM Infidelibus, atque illis ab Ecclesia missarum tempore expellendis.

Cap. VI.

1 CHristianorum mores Infidelium commercio, ac necessitudine, præsertim in conuiuijs, & comessationibus sæpissimè deprauari experimento satis, & abundè comperimus. Non enim fieri potest ex Salomonis testimonio, quin Eccles. 13 picis contactu manus inquinentur. Paucis enim concessum, vt Nazianzenus asserit, lilium inter spinas esse.

c. Nullus 28. q. 1. ca. Iudæi. c. Adhæc ca. fin. de Iudæis. Ergo vt Christifidelium nostræ curæ Pastorali commissorum omnem omnino mores deprauandi viam Infidelibus deinceps occludamus, districtè præcipimus, & inhibemus, ne vlla Christiani cum Infidelibus consuetudine, amicitia, seu familiaritate, deuinciantur, præsertim in comessationibus, nec ad eorum c. omnes 28. q. 1. conuiuia accedentes, nec eos ad sua inuitantes, cum quibus nec in eodem cubiculo dormiendum, neque in eadem domo erit cohabitandum.

Si qua fortè ægritudine laborent, eorum siue opera ad morbi curationem, siue medicinis non vtantur.

Denique commune quicquam cum illis non habentes, eorum in omnibus commercium, conuictumque pro viribus detestentur; sub pœnis in Bulla Gregorij XIII. quæ incipit [Aliàs piæ memoriæ] contentis. *ca. nullus cit. & Gregor. XIII. in Bulla incip. alias pie.*

Qui verò fidelis cum Infideli concubuerit, pro huiusmodi facinoris immanitate, nouerit, se anathematis gladio protinus feriendum, & Sacrorum Canonum pœnis, alijsque arbitrio nostro imponendis seuerè plectendum. *ca. si quis 28. q. 2.*

2 Ea, quæ Christiana Religio piè veneratur, & colit, cuiusmodi sunt Calices, Cruces, Sanctorum, aut Agni benedicti imagines thecis inclusæ, aliæque res sacræ, nullo modo Infidelibus, siue ad vsuras percipiendas, siue alio quocumque prætextu tradantur, nè ipsorum subiaceant ludibrio; quod Christiano zelo excandescentes æquo animo ferre nec possumus, nec debemus. Qui verò secus audebit, suo malo, qua nos molestia affecerit, experietur. *ca. nullus de pign.*

Quamuis in Ecclesia concionem audituri non solùm admittendi, sed etiam inuitandi sint Infideles, vt Diuini verbi semen excipientes, ad Dominum conuerti, æternæque vitæ valeant fœlicitate potiri; eos tamen, dum sacrosanctum missæ sacrificium peragitur, in Ecclesiam introduci, nedum in ea immorari prohibemus. Quare ad tollendas Infidelium subsan- *c. Episcopus Nullum de cō sec. dist. 1. c. cleric. circa fin. dist. 11. c. non liceat 1. q. 1.*

nationes, contumelias, irrisiones, & conuicia, quibus non mediocriter piorum Religionem, pietatemque sua perfidia, ac temeritate perturbarent, extra Ecclesiam, per eos, ad quos spectat, expellantur; Quod si bis moniti parere neglexerint, per vim turpiter foras eiecti publica fustigatione mulctentur.

DE BLASPHEMIA.

Cap. VII.

1 VT Dei Omnipotentis, atque vniuersorum cum ipso perenniter in Cœlo regnantium honor, & gloria quò ad fieri possit, in dies augeatur; nec non detestabile Blasphemiæ malum, diabolo præceptore, introductum, nimirum vt hic incipiat socios habere, quos æternum possideat criminis consortes, penitus extirpetur, & aboleatur; contra impudentes Diuinæ Maiestatis, & Sanctorum eius, Blasphemos insurgimus, vt à tali, tantaque Dei iniuria, abstineant, quam primo in lege veteri Deus, in noua deinde Imperialia Iura, ac Pontificia Decreta acerrimo supplicio punire consueuerunt. Summorum igitur Pontificum cum Gregorij IX. tum Leonis X. atque etiam Pij V. & Sacrorum Canonum statutis inhærentes, præsenti Constitutione statuimus.

Leuit. ca. 24. Exo. 20. Auth. vt nõ luxurientur. Pius V. cum primum.

mus.

mus, ac decernimus, vt quicumque laicus, siue Clericus palam maledicta, conuicia, aut obscœna verba in Deum, ac Dominum nostrum Iesum Christum, vel in eius Beatissimam Genitricem, vel in aliquem Sanctorum, & maximè infidelitatem redolentia, plena veneno mortifero, lingua protulerit, aut dæmonem appellauerit Sanctum, nedum pœnis Sacrorum Canonum, & Apostolicarum Constitutionū mulctetur, verum etiam alijs, tam corporalibus, quàm arbitrio nostro pecuniarijs pro qualitate Blasphemiæ, loci, & personæ imponendis districtè puniatur.

c. 1. & fi. de maledicis, & ca. si quis per capillũ 22. qu. 1.

2 † Porrò monemus omnes, qui huiusmodi impios homines blasphemantes audierint, vt asperius, si id liceat, obiurgent: si vero grauitas, vel qualitas blasphemiæ maius quid exposcat, †† Nobis, vel nostro Vicario Generali, vel Vicarijs foraneis in Diœcesi denuncient, aut Hæreticæ prauitatis Inquisitoribus. Confessarios autem admonemus, ne oscitanter, aut leuiter cum huiusmodi Blasphemis se se gerant, sed acerba, ac seuera imposita pœnitentia, in eos animaduertant, iuxtà Sacri Lateranensis Concilij Decretum. Insuper omnes Concionatores, Confessarij, Curati, Patresfamilias, ac Domini, vt tantum facinus eradicetur, simul eius enormitatem, Diui-

† Cōcil. Lateran. sub Leon. X. sess. 9. ibi: quicũq. blasphemātē audierit.

†† Cōcil. Lateran. ubi sup. & Iulius III. in cōstit. quæ incipit in multis.

Cōc. Lat. sub Leon. X. sess. 9. de refor. curiæ.

uinam ſimul indignationem, qua decet vehementia, Populis, pœnitentibus, filijs, ac famulis ſignificare non deſinant, vt à talibus conuicijs, & blaſphemijs abſtinentes ad Diuini nominis, Deiparæ Virginis, Sanctorumque omnium laudes ſeſe conuertant.

DE VENEFICIS, MALEFICIS, DIVINATORIBUS, *Superſtitioſis*, & *abutentibus Sacra Scriptura.*

Cap. VIII.

c. non obſeruatis 26. qu. 7.

1 QVandoquidem complures vtriuſque ſexus perſonæ propriȩ ſalutis immemores, & à fide Catholica declinantes ſuperſtitionibus, ſortilegijs, & magicis artibus diaboli fraude ſe dedunt; propterea dignum fore cenſuimus merita coërctione tanto ſcelere abſtrictos reprimere.

Sixtus V. in conſtit. incip. cæli, & terræ Creator, & Sãctiſs. D. N. Vrbãn. VIII. in cõſtit. cui. tandum 1631.

2 Excommunicationis igitur latæ ſententiæ vinculo innodamus, cuius abſolutionem nobis reſeruatam, volumus, & iuxtà Summorum Pontificum ſtatuta, noſtrumque arbitrium puniri mandamus omnes vtriuſque ſexus veneficos, maleficos, incantatores, ſtriges dœmonum familiaritate vtentes, alioſque quocumque nomine nuncupatos, qui magicis artibus, quibuſdam ligaminibus, nodis, caracteribus, ver-

bisque obscœnis, sacra prophanis immiscendo, ac deceptionibus amatorijs pudicos ad libidinem flectentibus, mentes hominum quò volunt, mouere, perturbare, & corporibus officere pollicentur, vel in huiusmodi exercitio versantur, eisdemque pœnis Diuinatores, & sortilegos penitus obnoxios volumus.

Sacerdotes, vel alij Clericali militiæ adscripti, siue etiam laici, qui Sacramentum aliquod, Sacramentalia, vel quæ sacrarum rerum nomine decorantur, ad huiusmodi nefarios, & damnabiles vsus immiscuerint, vel tradiderint, commodauerint, vel quomodolibet illis vsi fuerint, eadem pariter spirituali pœna plectantur præter alias animaduersiones à nobis pensata sceleris qualitate, & Religionis violatione, iuribus inhærendo, seuerius infligendas. *cap. quicunque 6*

Mandamus etiam vniuersis nostræ Ciuitatis, & Diœcesis Archipresbiteris, Parochis, cunctisque fidelibus nostræ Pastorali curæ concreditis sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, vt si quempiam magicis artibus, veneficijs quibuscumque, vel maleficijs vacantem, vel horum criminum suspicione laborantem cognouerint, Nobis, vel nostris Vicarijs illico denuncient, vt in ipsos iuxta Sacrorum Canonum, & Conciliorum statuta procedatur: idemque reuelandi munus apud Sanctissimæ Inquisitionis of- *Innoc. 8. Leo.X.*

ficium

ficium præſtare poterunt.

c1 ſi quis Epiſcop. 26.q.5. c.aliquāti c1.ſi quis ariolos.

3 Moneant Archipresbyteri, Parochi, Concionatores, & Cōfeſſarij grauiſſimum ſanè ſcelus, & omni iure prohibitum perpetrari; cum maleficia alijs diſſoluuntur maleficijs. Quo circa Homines talibus maleficijs affecti nequaquam à malefico etiam parato petant, ſed potiùs corde contrito, & humiliato, à Domino veniam expoſcentes, confeſſione, lacrymis, eleemosynis, & Orationibus Diuinæ ſatisfacere ſtudeant Maieſtati, & ad ſalutiferum exorciſmorum beneficium recurrere non vereantur.

c1.non licet 26. q.5.

Si quæ prauæ conſuetudines, ſeu ſuperſtitiones cum noſtræ Religionis integritate nequaquam conſentientes irrepſerint, eas vigilans Archipresbyterorum, Parochorum, & Confeſſariorum cura protinus extirpabit. Et notum ſit omnibus, & præcipuè mulieribus, ne audeant infirmis infirmitatis prætextu orationes ab Eccleſia, ſeu à Nobis non approbatas applicare, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ; approbatas verò non niſi intelligibili voce ſub pœna carceris, aliiſque arbitrio noſtro.

4 Vt petulantium ingeniorum effrenem licentiam, & improbitatem, diſtrictiùs cohibeamus, mandamus vniuerſis noſtræ curæ Paſtorali commiſſis, vt nemo vnquam Sacræ Scripturæ verba ad prophana,

ideſt

ideſt ad Scurrilia, fabuloſa, vana, iocoſa, ludibria, infamia, vana argumenta, Schemmatica, adulationes, detractiones, ſuperſtitiones, impias, & diabolicas incantationes, Diuinationes, ſortes, famoſoſque libellos, vel ad id genus alia audeat detorquere, & vſurpare.

DE EXORCISTARVM OFFICIO. *& Sacris Exorciſmis.*

Cap. IX.

1 QVicumq; maleficiatos, aut energumenos exorcizaturus eſt, nullo tali fungatur munere, niſi priùs exorcizandi licentiam, ſcripto exaratam, à Nobis, vel à noſtro generali Vicario obtinuerit. Huiuſmodi autem obtenta facultate, ieiunio, & oratione munitus è Chriſti Seruatoris ſententia ab omni lęthalis culpæ labe mundatus ſuperpelliceo, & ſi ſacerdos fuerit, etiam ſtola indutus, alijſque ſeruatis, quæ in Rituali Pauli Papæ V. accuratè præſcribuntur, ſine vlla quæſtus ſpe, aut curioſa percunctatione, exorciſmos obeat in Eccleſia, in qua Sanctiſſimum Echariſtiæ Sacramentum, vel Sanctorum reliquiæ aſſeruantur; non in priuatis ædibus, niſi perſona exorcizanda vel ægri-

tudine afficiatur, vel nobilitate præfulgeat: Idque obtenta à Nobis facultate, nec ante Solis ortum, nec post occasum, nec in conspectu multitudinis, præsentibus tamen viris honestis, & ætate grauibus, & si fieri potest, consanguinitate, vel affinitate proximis ei, qui exorcizatur, præsertim si sit fœmina.

2 In exorcizando verbis videatur loqui, quæ imperium sonent, fide tamen plenus, & humilitate non destitutus, maximaque munitus circumspectione. Nullam exorcizandis suadeat medicinam, si forte illos indigere cognouerit, sed medicorum ope curandos relinquat. Nullis denique peculiaribus exorcismi formulis, ritibus, verbis insolitis, aut secretis vtatur; sed sacrarum litterarum, & exorcismis Ecclesiasticis, quibus Sancta Romana Ecclesia vtitur in Rituali Romano; cæteraque præstet, quæ probatorum libris ad hoc munus ritè obeundum editis, frequenter consulendis, inuenerit esse præstanda.

DE SACRIS SANCTORVM Reliquijs.

Cap. X.

Conc. Nicæ.2.art. 1.

1 SAnctorum reliquias à Nicœna Synodo fontium salutarium nomine decoratas, maximo in honore habendas, Catholica semper do-

cuit Ecclesia: cum eorum corpora domicilium habitantis gratiæ, & Templum Sancti Spiritus, fuisse cunctis in aperto sit: Idcirco, vt debitus illis cultus, & honor impertiatur; præcipimus quibuscumque Ecclesiarum Rectoribus, Capellanis, Confraternitatum, & Societatum Superioribus signanter verò curam animarum habentibus, vt illas, quà decet religione, venerentur, non in Tabernaculo Sacrosanctę Eucharistiæ, sed in propria fenestella vel in alio satis religioso loco claue obserato, thecis aureis, vel argenteis, aut aliàs eleganter ornatis: distinctis loculis dispositas, proprijsque nominum inscriptionibus connotatas custodiant, vt facilè ibi repositæ dignosci possint, atque ad earum venerationem pio spiritus impetu fideles inuitentur. *Trid. sess. 25. de reliq. & vener. Sāct.*

Caueant, ne vllus in earum ostensione quæstus, vel acceptio personarum intercedat, sed superpelliceo, stolaque amicti luminibus accensis Populo, vel priuatæ personæ gratis illas ostendere minimè grauentur.

2 Quoniam verò, quæ in nostra Cathedrali, vel quibuslibet Ciuitatis, aut Diœcesis Ecclesijs reliquiæ asseruantur, ab ijsdem locis nullo sunt negotio dimouendæ; propterea nemini liceat eas cuicumque personæ titulo donationis, commodati, vel alio quo- *c. corpora Sāctorum dist. 1. de consecr.*

cumque tradere ſub pœna excommunicationis ipſo facto ſubeunda: neque ad ægrotos etiam magnates, aut alios quocumque prætextu deferantur, & & apportentur; niſi à Nobis, aut à noſtro generali Vicario in Vrbe, & foraneis in Diœceſi ſpecialis ſuper hoc ſit obtenta facultas.

Si quiſquam Cathedralis reliquias, vel aliarum Eccleſiarum proprias fuerit ſacrilega temeritate in totum, ſiue in partem furatus, à fidelium protinus communione ipſo iure ſeparetur.

3. Nemini liceat etiam in Eccleſijs Regularium ſub pœna excommunicationis, & interdicti reſpectiuè reliquias nouiter inuentas Populo adorandas proponere; niſi priùs noſtra ex Tridentini Sanctione interueniat recognitio, & approbatio.

Trid. vbi ſupra.

Inſuper à nemine etiam Regulari ſub eadem pœna publicè veneranda quæcumque alia reliquia exponatur, niſi exhibita Nobis authentica fide de ipſius reliquiæ veritate, noſtriſque literis obtentis; ſed eæ dumtaxat reliquiæ exponantur, quæ vel à Nobis, vel à noſtris Prædeceſſoribus fuerint approbatæ, vel ex peruetuſta conſuetudine venerari ſolitæ.

c. cum ex eo de reliq. & uener. Sanct. & Trid. vbi ſup. Sac. Congreg. ex Barboſ. al leg. 97. n. 12.

4. In Proceſſionibus, vel expoſitionibus Auguſtiſſimæ Euchariſtiæ, & præſertim in Sepulchris feriæ V. in

in Cœna Domini, nullæ Sanctorum reliquiæ deferantur, vel exponantur; In alijs autem debito cultu, & apparatu venerentur.

Si ex supradictis aliquid neglectum fuerit, Vicarij nostri diligenter aduertant, & Nos moneant; alioquin pœnas, tum ab ipsis, tum à transgressoribus arbitrio nostro exigemus; Et reliquiæ contra formam præscriptam expositæ nunquam deinde exponantur.

DE SACRARVM IMAGINVM *veneratione.*

Cap. XI.

Cvm sacrarum imaginum cultus, ex vetustissimo Ecclesiæ Catholicæ instituto, in templis, & Oratorijs haberi, & custodiri cœperit, vt eis, quos repræsentant, religionis, & pietatis officia exhibeamus: ideo quæcumque ad religiosam illarum venerationem spectare videntur, Sacrorum Canonum, & Oecumenici Tridentini Concilij vestigia sectantes præsenti Constitutione decernimus. *Trid. sess. 25. ca. 2.*

1 Primum igitur, vt Pictorum, & Sculptorum temeritatem, & imperitiam coerceamus, expresse præci-

pi;

pimus, vt in pingendis, vel sculpendis sacris Imaginibus, nihil incertum, superstitiosum, apocriphum, aut insolitum apponant, nihil etiam indecorum, nihil turpe, inhonestum nihil, aut impudica venustate depictum intermisceant, sed sculpant, & depingant imaginis formam, habitum, statum, & modum, scripturarum, veritati, ac Sanctorum Patrum traditionibus, Christianæque pietati concordem.

Trident. sess. 21. de venerat. Sāct. & sacr. imag.

Pictas verò imagines, quæ obscęnitatem, turpitudinem, falsitatem, vel nimium ornatum, & elegantiam præseferunt, atque ostentant, fideliumque mentes ad risum, & lasciuiam prouocant, atque à deuotione auertunt, Archipresbyterorum, vel Parochorum cura corrigi mandamus, vel deleri, aut omnino ab Ecclesijs, & Oratorijs publicis, si extant, remoueri; Idemque ex eorum speciali munere præstabunt Testes Synodales, quorum interest Nos certiores facere.

2 Hortamur insuper eosdem Pictores, & Sculptores, vt nullas in posterum imagines venales exponant, quæ obscœnitatem exprimant idcirco Vicarij nostri, nec non Archipresbyteri, & Curati omnem adhibeant diligentiam, vt à lasciuis, & impudicis opificijs omnino abstineant; eos, vt par est, monendo, ac deterrendo, ne similibus implicitî cum propria,

& aliorum pernicie labores suos dissipent.

Nullæ de nouo imagines, quæ non fuerint benedictæ super Altaria publicè exponantur adorandæ in quibusuis Ecclesijs, seu Oratorijs; neque in ijsdem prophanæ virorum, aut mulierum effigies quouis prætextu depingantur, vel depictæ exponantur.

In Sanctorum, anniuersarijs, gratulationibus festisque diebus, Ecclesiæ, seu Oratoria nullo pacto impudicis historijs, & Imaginibus exornentur sub pœna Interdicti dictis Ecclesijs.

Tabellæ, quæ vulgo (Voti) nuncupantur non nisi Imaginibus, & sepulturis Sanctorum, seu Beatorum ab Ecclesia approbatorum appendantur.

3 Hortamur etiam, atque per viscera Christi Domini obnixè obsecramus vniuersos qui sub nostra sunt Pastorali sollicitudine, vt domesticos parietes ita Sanctorum studeant imaginibus exornari, sicuti sericis, & aureis aulæis decorari gaudent. Obscœnas, & lasciuas penitùs arceant, & execrentur, ne filijs, famulis, & alijs quibuscumque personis Domum ingredientibus scandalum, & periculum præparetur.

4 Demum, vt assiduè sacræ Imagines debito honore afficiantur, & fidelium mentes ex earum aspectu ad pietatem faciliùs excitentur, expresse mandamus;

vt ijs tantùm affigantur in locis, quibus omni temporis lapſu à deformitate, & corruptione præſeruentur; neque à Pictoribus in locis immundis depingantur ſub pœna ſcutorum decem.

DE SACRIS REPRAESENTAtionibus.

Cap. XII.

SAlutaris Chriſti Paſſio, glorioſa martyrum prælia, aliorumque Sanctorum laudabilia geſta, ac illuſtria facinora, nec in ſacro, nec in prophano loco recitentur, ſeu repræſententur, niſi præhabita à Nobis eorum, quæ ſunt repræſentanda, ſedula cognitione, & in ſcriptis noſtra licentia obtineatur; ne fortè ſub ſpecie pietatis aliquid apocryphum, indecorum, inhoneſtum, vel ab hiſtorica pietate diſſentaneum immiſceatur, & repræſentetur; neue hominum peruerſitate ea quæ fideles ad pietatem excitare deberent, ad riſum, & contemptum commouere videantur. Qui autem huic Conſtitutioni obtemperare neglexerint pœnis arbitrio noſtro iuxta perſonarum conditionem, inferendis ſubijciantur.

Hortamur autem, vt potiùs ab his abſtineatur; cum experientia compertum ſit plus diſtractionis & peri-

culi

culi ex talibus quam pietatis fructus haurire solitos fideles.

DE NOVIS MIRACVLIS.

Cap. XIII.

NE diabolica versutia fidelium mentes decipiantur cum Populus rerum nouitate gaudeat, vtpote pronus ad cuncta facilè credendum; neue quicquam Christianæ detrahatur religioni; si quæ miracula à sacris imaginibus emanare, vel quacumque alia ratione nouiter patrari contigerit; Vicarij, & Superiores Ecclesiarum Nos priùs certiores faciant, quàm ea recipiant: intereà neque per Concionatores in publicis concionibus, neque per alias quascumque personas etiam exemptas quomodolibet publicentur, nisi priùs diligenter inspecta, accuratèque discussa à Nobis iuxtà Sacri Tridentini Concilij decreta fuerint approbata. Trid. sess. 25. ca. 2.

Insuper neque aliquando cum vulgi concursu, Populique clamore aliquid pro miraculo euulgetur, quod re vera non est, ne vera miracula in contemptum abeant.

Nullum ob id Altare de nouo erigatur, nisi à Nobis priùs causa cognita, & diligenter perpensa, fa-

cultas obtineatur scripto exarata.

DE IEIVNIO.

Cap. XLIX.

1 Ieiunium à Deo Optimo Maximo salubriter institutum, & à Catholica Ecclesia statutis diebus, & conditionibus dispositum, per quod spiritales eidem Deo primitias, & Decimas offerimus; ex Sacrosancti Tridentini Concilij praescripto cunctis nostro regimini subiectis summopere commendamus; & haec pro eius obseruatione, quae sequuntur praecipimus.

sess. 25. de delect. cib. c. ieiunii de consecr. dist. 5.

2 Primùm igitur omnes vtriusque sexus Fideles, vbi vigesimum primum annum expleuerint, nisi eos legitimum excuset impedimentum infirmitatis, aetatis, vel alterius iustae causae, ieiunia Quadragesimae, Vigiliarum, & Quatuor Temporum iuxta Almae matris Ecclesiae mandatum, & consuetudinem obseruent.

3 Quibus verò de Medici consilio permittitur vesci carnibus, eas nullatenus emere, seu comedere liceat, nisi Medicorum praehabita in scriptis licentia, illaque per Vicarios generalem in Vrbe, & foraneos, vel Parochos in Dioecesi recognita, & firmata. In huiusmodi verò licentijs concedendis cauti sint medici, ne

tam

tam facilè, aut sine iusta, ac rationabili causa cum tanta animarum suarum pernicie ad illas deueniant.

2 Vniuersis deinde Cauponibus, Macellarijs, Hospitibus, Receptatoribus, Heris, & Patribus familias interdicimus, ne in suis Cauponis, Hospitijs, Tabernis, Diuersorijs, Domibus, vel habitationibus quemquam ieiuniorum tempore cibos vetitos, preparare, coquere, aut edere permittant, nisi tantùm ijs, quibus de licentia Medicorum, aut aliquo alio priuilegio legitimè ministrari possint sub pœnis, & mulctis his, qui in aliquo præmissorum contrafecerint, vel pecuniarijs in pios vsus erogandis, vel alijs arbitratu nostro imponendis.

3 Studeant demum Ieiunij cultores, vt dum caro ab alimentis abstinet, mens pariter à culpa ieiunet; Parum enim prodest homini ex sacrarum litterarum sententia carnem ieiunijs macerare, nisi animus ab iniquitate reuocetur, vt liberis mentibus ad cœlestium rerum amorem, & contemplationem erigantur diuinisque laudibus, eleemosynis, alijsque pijs officijs occupati, ieiunium, quod Dominus Isaiæ ore de legisse se testatur, seruare iure censeantur. Isa. 58. Isa. vbi supra.

Dies verò, quibus tenentur fideles ieiunare, sunt in sequenti Catalogo descripti, iuxta quem Parochi inter missarum sollemnia denuncient.

IEIVNIA SERVANDA EX PRAE-
cepto Sanctæ Romanæ Ecclesiæ.

4 IEiunium Quadragesimale incipiens à Feria Quarta Cinerum vsque ad Sabathum Sanctum inclusiuè exceptis diebus Dominicis.

	Vigilia Pentecostes.
23. Februarij	Vigilia S. Matthiæ; si vero fuerit annus bissextilis, die 24.
23. Iunij	Vigilia S. Ioannis Baptistæ.
28. Iunij	Vigilia SS. Apostolorum Petri, & Pauli.
24. Iulij	Vigilia Sancti Iacobi Apostoli.
9. Augusti	Vigilia Sancti Laurentii Martyris.
14. Augusti.	Vigilia assumptionis B. M. Virginis.
23. Augusti	Vigilia Sancti Bartholomæi Apostoli.
20. Septembris	Vigilia S. Matthæi Apostoli.
27. Octobris	Vigilia SS. Simonis, & Iudæ Apostolorum.

31. Octobris	Vigilia Sanctorum omnium.
29. Nouembris	Vigilia S. Andreæ Apostoli.
20. Decembris	Vigilia S. Thomæ Apostoli.
24. Decembris	Vigilia Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi.

IEIVNIVM QVATVOR TEMPORVM anni, quæ celebrantur.

In Vere	Feria quarta, sexta, & Sabatho post primam Dominic. Quadragesimæ.
In Aestate	Feria quarta, sexta, & Sabatho post Dominicam Pentecostes.
In Autumno	Feria quarta, sexta, & Sabatho post festum Exaltationis Sanctæ Crucis.
In Hieme	Feria quarta, sexta, & Sabatho post tertiam Dominicam Aduentus.

EX SYNODALI CONSTITVTIONE.

7. Decembris	Vigilia Conceptionis Beatæ Mariæ Virginis, in Ciuitate Drepani iuxtà votum emissum, quod in tota nostra Diœcesi enixè seruari hortamur.
1. Februarij.	Vigilia Purificationis B. M. Virginis in Ciuitate Marsaliæ iuxtà votum.

DE FESTORVM DIERVM cultu.

Cap. XV.

1 CVm potissimum ad celebrandas Dei, & Sanctorum laudes dies fœstos saluberiter institutos esse non ignoretur; maximè cauendum est, ne quisquam illis ad Diuinam offensionem, & propriæ animæ perniciem abutatur.

c. 1. & c. conquestus de fer. ca de hymnis de cōsecr. dist. 1. sess. 25. c. 12. de regular.

Fœstos igitur dies Diuino numini dicatos, sacrisque officijs consecratos, & ad recolenda diuina beneficia in genus humanum collata, studeant fideles, etiam regulares piè admodum venerari, Sanctis debitos honores tribuere, & eorum vitam, atque egregia gesta imitari.

2 Proinde singuli legitimè non impediti curent hisce diebus Sacrosanctæ missæ sacrificio magna animi pietate, attentione, reuerentia, & deuotione interesse, sic, vt eliminetur, & exterminetur omnino praua illa consuetudo, si qua extat, qua nonnulli diaboli fraude decepti Ecclesiastica præcepta paruifacientes post alicuius suorum obitum, templum Dei per annum, vel aliquot menses non adeunt (prohibente Apostolo, vt non contristemur, sicut & cæteri, qui

1. Thess. 4. 12.

ſpem non habent,) ſed potius preces ad Deum pro eis effundant, vt à pœnis liberentur.

2 Curent propterea à media nocte præcedentis diei, vſque in ſequentis noctis dimidium ab omni ſeruili opere etiam rurali ceſſare; videlicet ab arando, ſerendo, vindemiando, piſcando (excepta piſcatione thynnorum) merces transferendo, & huius generis alijs; niſi neceſſitatis cauſa, quo caſu Vicarius Generalis in vrbe, foranei in Diœceſi licentiam præſtabunt; curantes vt in ea concedenda aliqua eleemosyna erogetur pro beneficio Pauperum, vel piorum locorum arbitrio eorumdem Vicariorum iuxtà operum, & perſonarum qualitatem, ſuper quibus eorum conſcientias oneramus.

Tabelliones, ſeu Notarij contractus iuratos, actuſque cuiuſuis generis nullos conficiant; Iudicibus quoque nec ius dicere liceat, niſi in caſibus à iure permiſſis; nec naues onerentur, vel mactentur in macellis animalia, niſi obtenta licentia.

3 Molere verò triticum, Ruſticis capillos, & barbam radere, haurire aquam ad irrigandos hortos, iumenta calceare non niſi poſt veſperas concedimus.

Onera, & ſarcinas ſine Vicariorum licentia deferre omnino prohibemus, exceptis iter incœptum proſequi, & continuare volentibus: quo caſu etiam eo-

rum

rum iumenta calceare licebit.

4 Si quicquam verò cum his oneribus comeſtibile deferatur ad populi commoditatem, quacumque hora ingredi condonatur: vendere autem. vel emere dicta comeſtibilia, & alia ad victum neceſſaria, nemini liceat, niſi à matutino vſque ad ſignum horæ tertiæ, quæ vulgò dicitur (il ſegno, ſeu la Campana della meſſa maggiore) & tunc cum oſtiolo officinæ tantùm aperto. A quo ſigno tertiæ vſque ad finem miſſæ maioris incluſiuè ab omni venditione ceſſabunt.

Hac autem conſtitutione non compræhendimus Aromatarios pro venditione rerum ſuarum apothecarum ad neceſſitatem ægrotantium: dummodo officinæ maiori ex parte clauſæ detineantur.

5 Pœna non obſeruantibus feſta erit carolenorum quindecim, quorum tertia pars diſtribuetur inter fiſcales, & Erarios, qui capturæ interfuerint; ita vt ſemper fiſcalis duplum eius, quod quilibet Erarius percipit, accipiat. Aliæ verò duæ partes ſimul, & eleemosynæ feſtorum pro licentijs conceſſis ſolutæ penes perſonam per Vicarios deputandam reponantur, vt duobus quibuſque menſibus Nos certiorati ſummam collectam in eoſdem pios vſus applicare poſſimus. Declarantes inſuper, vt ſi quem inueuerimus

crebriùs, & pertinaciùs festorum obseruantiæ transgressorem, vltra prædictam pœnam, maiori, ac etiam corporali pœna punituros.

6 Dies autem festi, qui à fidelibus nostræ curæ subiectis, tam iure, quàm nostro Synodali præscripto, erunt seruandi: pro singulorum noticia sequentibus Catalogis proponimus; & diebus Dominicis Populo per Parochos denunciari mandamus.

FE-

FESTA OBSERVANDA EX PRAEcepto Sanctæ Romanæ Ecclesiæ.

IANVARIVS.

1. Circumcisionis Dom.

6. Epiphaniæ Domini.

FEBRVARIVS.

2. Purificationis B. M. V.

24. S. Matthiæ Apostoli, & in anno bissextili celebrarur die 25.

MARTIVS.

19. Iosephi Confessoris.

25. Annunciationis Beatę Mariæ Virginis.

APRILIS.

25. Marci Euangelistæ.

MAIVS.

1. Iacobi, & Philippi Apostolorum.

3. Inuẽtionis Sãctæ Crucis.

IVNIVS.

24. Natiuitatis Sancti Ioannis Baptistæ.

29. Petri, & Pauli Apostolorum.

IVLIVS.

25. Iacobi Apostoli.

26. Annæ Matris Beatæ Mariæ Virginis.

AVGVSTVS.

10. Laurentij Martyris.

15. Assumptionis Beatæ Mariæ Virginis.

24. Bartholomæi Apostoli.

SEPTEMBER.

8. Natiuitatis Beatæ Mariæ Virginis.

21. Matthæi Apostoli, & Euangelistæ.

29. Dedicationis S. Michaelis Archangeli.

OCTOBER.

4. Francisci Confessoris.

28. Simonis, & Iudæ Apostolorum.

NOVEMBER.

1. Omnium Sanctorum.

11. Martini Episcopi, & Confessoris.

30. Andreæ Apostoli.

DECEMBER.

21. Thomæ Apostoli.

25. Natiuitatis Domini.

26. Stephani Protomartyris.

27. Ioannis Apostoli, & Euangelistæ.

28. SS. Innocentium.

31. Siluestri Papæ, & Martyris.

FESTA MOBILIA.

Dominicæ totius anni.

Pascha Resurrectionis Domini cum duobus diebus sequentibus.

Ascensio Domini.

Pentecostes cum duobus diebus sequentibus.

Corpus Christi Domini.

FESTA OBSERVANDA EX Præcepto Synodali.

AVGVSTVS.

6.

Transfigurationis Domini Titularis nostræ Cathedralis in tota Diœcesi.

DECEMBER.

8.

Conceptionis Beatæ Mariæ Virginis in tota nostra Diœcesi.

NOVEMBER.

2.

Commemoratio omnium fidelium Defunctorum infra mœnia vsq; ad meridiem.

FE

FESTA LOCALIA Diœcesis.

IANVARIVS.

FEBRVARIVS.

Die 5.

S. Agathæ Virg. & Martyris infra mœnia vrbis.

MARTIVS.

APRILIS.

MAIVS.

Die 2.

S. Iuliani martyris in ciuitate Montis Sancti Iuliani Titularis, & Patroni.

IVNIVS.

Die 13.

S. Antonij de Padua in Vrbe, Patroni.

Die 15.

S. Viti in Vrbe Ciuis, & Patron. In Terra Partannæ Patron. in reliqua verò Diæcesi infra mœnia.

Die 21.

Inuentio Imaginis B. M. Virginis Miraculorum infra mœnia ciuitatis Alcami. Patron.

IVLIVS.

AVGVSTVS.

Die 7.

S. Alberti Confessoris in ci-

ciuitatibus Drepani, & Montis S. Iuliani. Patron.

Die 16.

S. Rocchi Confessoris in terra Gibellinę. Patron.

SEPTEMBER.

OCTOBER.

NOVEMBER.

Die 6.

S. Leonardi Confessoris in terra Partinici Patron.

Die 12.

S. Nymphæ Virginis, & Martyris in terra eiusdem nominis Titular. & Patron.

Die 25.

S. Catharinæ Virginis, & Martyris in Sala Paruitarum Titul. & Patron.

DECEMBER.

Die 6.

S. Nicolai Episcopi, & Confessoris in ciuitate Salem Titular. & Patron. & in terra Gibellinæ Titular. Mazariæ autem, & Drepani infra mœnia.

Die 29.

S. Thomæ Cantuariens. in ciuitate Marsaliæ Titular. & Patron.

DE

DE SACRAMENTIS.

Liber VI.

Cap. I.

VNigenitus Dei filius Emmanuel, & legifer noster mundum aduentu suo pijssimo consecraturus, hominum corda fide purificare, ac diuitias bonitatis suæ cunctis volens patefacere, perpetui amoris vinculo humano generi deuinctus, septem mysteria, quæ sacramenta nuncupantur; licet non omnia singulis ad salutem necessaria, coelestes veluti quosdam thesauros instituit; vt per ipsa, tanquam instrumentales causas salutiferæ Passionis suæ meritis insignitas, donum sanctificantis gratiæ abunde nobis effundendo, inopiam nostram locupletaret, nosque æterno Patri per eadem consecratos offerret. Quamobrem ea tanquam fidei fundamenta; per quæ omnis vera iustitia, vel incipit, vel coepta augetur, vel amissa reparatur; ac veluti septem riuulos, ex sacro Redemptoris nostri latere dimanantes ad animarum nostrarum candorem comparandum, vel sordes abluendas, omni reuerentia, & sanctitate suscipi, tractari, atque administrari, rationi congruum est.

Trid. sess. 23. ca. 4.

Sess. 7. in probem.

DE SACRAMENTIS
in genere.
Cap. I.

1 SAcerdotes igitur, & Animarum Curatores in primis omni studio curent, vt lethalium culparum pondere exonerati ad Sacramentorum accedant administrationem; ne scilicet gratiam alijs conferentes, ac cœlestes aditus reserantes, sibi ipsis æternæ labis notam imponant, & beatitudinis fores turpiter animabus suis occludant.

Cap. si iustus. 1. qu. 1.

Doceant proinde Parochi populos, vt summa animi pietate, mente pura, humili reuerentia, & corde contrito ad sacramentorum conuolent receptionem; ne iudicium sibi manducare, ac bibere, sed cœlestibus eorum diuitijs valeant repleri.

1. Chor. 11. 29.

In horum autem administratione Parochi ritus, & cœremonias ex more Sanctæ Romanæ Ecclesiæ omnino adhibeant, ad vnguem obseruantes, ea, quæ in Rituali Romano accuratè præscribuntur: quo in omnibus functionibus semper vtantur, nihil illis addendo, vel demendo, quæ in eodem Rituali continentur sub pœna suspensionis à diuinis.

cap. sicut

2 Cum gratis communicanda nouerimus, quæ

gratis accepimus, & Apostolus magis cupiat mori, quàm vt gloriam hanc quis euacuet; omni vigilantia prouidendum est, vt omnis auaritiæ, vel Simoniacæ labis suspicio de medio tollatur: idcirco Parochi pro Sacramentorum administratione nihil directè, vel indirectè verbis expressis, aut pactione, vel nutibus, aliaue tacita significatione petere audeant, vel pro mercede accipere, sub pœnis de iure statutis, alijsque arbitratu nostro infligendis. Si quid autem sponte eleemosynæ nomine, aut pietatis studio datur, liberum sit accipere; si tamen institutæ laudabilis consuetudinis ratio id postulauerit.

cap. cum in Ecclesiæ, & ca. cum ad Apostolicam de Simonia.

3 Nullus vnquam Sacerdos ad Sacramenta Christifidelibus ministranda admittatur, nisi de nostra licentia, sub pœna suspensionis à diuinis ipso facto, incurrenda, & alijs etiam corporalibus arbitrio nostro infligendis. Permittimus tamen quemlibet Sacerdotem de licentia Parochi Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum ministrare.

4 Mandamus item omnibus Ecclesiarum Curatoribus, ad quos legitimè spectat, vt in hebdomada Sancta aliquem Sacerdotem, vel saltem in sacris ordinibus constitutum cum epistola personam, & missionis causam designante, & cum capsula, in qua distinctis loculis, & nomini-

bus tria asseruentur vasa argentea, vel stannea. Capsula ipsa duas habeat claues, alteram penes Parochum mittentem tutò custodiendam, alteram verò ad Subthesaurarium nostræ Cathedralis transmittendam, vt penes ipsum remaneat, ne in sacris oleis deferendis aliqua fraus interueniat. E supradictis vasis tantum olei in minora vascula ex eadem materia conficienda, & distinctis item inscriptionibus litteris maiusculis connotata, infundatur, quantùm bombacium interiùs immissum ebibere possit, vt omne prorsus effusionis periculum arceatur. Hæc autem olea quotannis renouanda non aliundè, quàm à Cathedrali petantur, & nouis acceptis, vetera cum bombacio comburantur. Ab Archipræsbyteris, vel alijs Ecclesiarum Rectoribus, quorum interest, aliæ Ecclesiæ recipiant. Quod si infra anni spatium prædicta olea dificerent, & aliunde haberi commodè nequeant, Canonis præscriptum seruetur, & vnà cum consecratis non consecrata guttatim infusa misceantur.

c. litteris de consecrat. distin. 3.

cap quod in dubijs de consecrat. eccl. vel altaris.

5 Monemus pariter & omnes, qui curam animarum habent, vt quoties ad Sacramenta ministranda fuerint vocati, omni mora postposita, & ea, qua decet, charitate, sedulò accurrant. Quod si renuerint, vel neglexerint, vltra mortalis peccati labem, pro-

culparum, ac negligentiæ qualitate, eos poenis pecuniarijs, vel corporalibus nostro arbitratu plectemus; crescente verò contumacia etiam ad fructuum beneficiorum priuationem ad tempus, vel in perpetuum procedemus. Nullus autem Parochus extra limites suæ Parœciæ, in alienam messem manus immittendo sacramenta ministrare præsumat; nisi de proprij Parochi licentia, & facultate, vt vnicuique ius suum seruetur illæsum. *lib. 1. Instit. Instin. in prohemio*

DE SACRAMENTO Baptismi.

Cap. II.

BAptismus fidei sacramentum à Christo Domino ante Passionem institutum, lauacrum regenerationis, splendor animarum, per quem omnis originalis, & actualis culpa diluitur, & gratia confertur, & aliorum sacramentorum ianua, maxima animi pietate, ac veneratione est ministrandus. Pro huius igitur Sacramenti recta administratione, hæc, quæ præscribimus, omnino seruentur. *Trid. sess. 5. de peccato orig.* *cap. cum itaque in fine de consecrat. dist. 4.*

1 In Ecclesijs vbi animarum cura exercetur, fons baptismalis è marmore, aut è solido lapide in loco opportuno, & si fieri poterit, cancellis concluso, *ca. omnis præsbyter de cõsecr. dist. 4.*

prope ianuam construatur: Qui, vel ita sit diuisus, vt altera eius pars aquam contineat, altera verò aquam ipsam super baptizatum effusam excipiat; vel fonti ipso vasculum aliud, seu fonticulus parua columna suffultus superimponatur, è quo aqua, dum baptizatur, in fontem maiorem decidens, per eius foramen in cisternulam subtus ipsum effossam subterlabatur.

Supra fontem ciborium, seu operimentum ligneum vncis ferreis firmiter fixum pyramidali, vel alio decenti opere dispositum collocetur, quod exterius panno, vel corio decoratum in fastigio habeat imaginem Sancti Ioannis Baptistæ Christum Dominum baptizantis, nisi huiusmodi historia in proximo pariete fuerit depicta. Desuper verò appendatur vmbella ex aliqua decenti materia confecta. Interius autem tabula transuersa construatur loculus, seu armariolum pro asseruandis Chrismatis, & Cathecumenorum oleis proprijs, ac peculiaribus nominibus litteris maiusculis sculptis, alijsque pro baptismatis ministerio necessarijs. Prædicti ciborij ostium, seu valuæ sint latè patentes, & huic Sacramento ministrando accommodatæ, quarum clauis penes Parochum tutò custodiatur. In eo argenteum cochlear ab vno latere ad formam

canaliculi depressum cum manubrio tantisper oblongo, & in extremo adunco asseruetur.

Vbi vas baptismale non est bipartitum, nec alius fonticulus ab ipso emergit, aqua è baptizati capite defluens in eumdem fontem, ex quo hausta est, prout in aliquibus locis seruari comperimus, ne cadat; sed saltem in vase portatili, eoque prægrandi, recepta, proijciatur in proximum sacrarium ex lapide concauo, operculo ligneo, seraque, & claui munitum omnino construendum; in cuius medio adsit foramen aquam, cineres, & similia in cisternulam subtus extructam deducens.

2 Materia huius sacramenti est aqua pura, & elementaris, non artificialis, quæ Sabatho Sancto, vel Sabatho ante festum Pentecostes fuerit consecrata: si verò infra annum renouanda sit, vetere in sacrarium effusa, noua in benè purgatum fontem infundatur, & sacris cæremonijs consecretur. Trid. ss. 7 de Bap. can. 2.

Cum in aliquibus nostræ Diœcesis locis compertum sit aquam baptismalem nimietate sacrorum oleorum circumspersam facilè corrumpi; & interdum in ipsam sordes, & puluerem penetrare: idcirco mandamus, vt in consecratione aquæ, perpaucæ guttulæ oleorum effundantur, &

fons

sons diligentiùs custodiatur; alioquin contrafacientes poenas arbitrio nostro dabunt graues.

Matth. cap. 28. 19. 3 Forma huius Sacramenti sunt ea verba, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti; quæ paulatim clarè, & distinctè erunt pronuncianda, ne verbum aliquod illorum in baptizando omittatur.

4 Legitimus minister huius sacramenti est Parochus, vel alius Sacerdos de Episcopi licentia, nisi periculum, & necessitas Baptismi aliud exposcant. In *cap. in necessitate de consecrat. dist. 4.* his enim casibus quilibet poterit esse minister, & si fieri valeat, semper seruetur ordo, vt Sacerdos Diacono, Diaconus Subdiacono, Subdiaconus Clerico, Clericus laico, Vir foeminæ præferatur; nisi pudoris gratia magis expediret esse foeminam, quàm marem nondum videlicet edita prole, aut muliere baptizandi formam meliùs tenente.

5 Et ne propter ignorantiam formæ infantes baptismo fraudentur; nulla mulier obstetricis munere fungatur, sine nostra, aut generalis nostri Vicarij, vel foraneorum in Dioecesi in scriptis licentia obtinenda, quæ non antea ei concedatur, quàm diligenter de forma Baptismi examinetur, & instruatur; vt, quando necessitas postulauerit, illam exactè valeat obseruare. Et quidem ad faciliorem mulierum pro-

pronunciationem, potiùs vernacula, quàm latina lingua, eam proferat. Neque etiam eadem licentia est illi concedenda; nisi priùs iuramento se obstringat gratis pauperculis mulieribus in partu laborantibus auxilium præstituram. Obstetrices, quæ sine huiusmodi facultate obstetricandi munus exercuerint, & officio suo priuentur, & carceri per mensem mancipentur.

6 Parochus tamen obstetrices, vt supra, approbatas frequenter admoneat, vt veram baptizandi formam retineant; nihil formæ, aut materiæ addant, vel detrahant, neque sal aquæ necessariò admiscendum arbitrentur: doceatque illas, vt, in baptizando intendant facere id, quod facit Ecclesia.

7 Nullos item adultos temere baptizet, nisi priùs per aliquot dies diligenti Cathechismo benè instruantur; vt piè affecti, ac sufficienter instructi ad baptismum accedant; & ne fructu tanti sacramenti priuentur, doceat eos de ante malè acta vita, & perpetratis facinoribus, ac peccatis verum animi concipere dolorem. Et nihilominus sine nostra licentia ad baptismum non admittantur, nisi periculum immineat, vel vrgens necessitas aliud suadeat.

ca. Baptizandos & ca. iudæi de cõsecr. dist. 4.

8 Nemini liceat domi quemquam baptizare absque nostra dispensatione, nisi ob iustam, & necessa-

riam causam concedenda: sed natus infans per eos, quorum intereſt ea cura, ad Eccleſiam pro baptiſmate ſuſcipiendo ante tertium diem deferatur, niſi ob periculum vitæ domi fuerit baptizandus; & nullus audeat extra hunc caſum, nec alicubi extra propriam Eccleſiam, vbi adeſt fons baptiſmalis, baptizare ſine noſtra expreſſa diſpenſatione. Quod ſi hoc mandatum deſpexerint, excommunicationis pœna afficiantur: atque in his caſibus neceſſitatis, vel noſtræ Diſpenſationis, Parochus in libro baptizatorum infantis baptiſmum, nomen patrini; tum eius, qui domi ad baptiſmum, tum eius, qui in Eccleſia ad cathechiſmum, & exorciſmum adhibitus eſt diligenter cum anno, & die deſcribenda curabit iuxta formam in Rituali Romano deſcriptam. Quod ſi domi baptizatus infans ſuperuixerit, ſollemnibus Baptiſmi cæremonijs non priuabitur. Itaque omnino intra tertium ab ortu diem, vel cum primum per valetudinem licuerit, in Eccleſia ſiſtatur, vbi, ſi rectam Baptiſmi formam ſeruatam eſſe conſtiterit, ei tantùm ritus, & Cerimoniæ Baptiſmi adhibeantur; ſi vero de eius baptiſmo dubitetur, ſub conditione baptizetur.

Trid ſeſſ. 24. ca. 2. de refor.

c. paruulos & c. placuit de conſecr. diſt. 4.

9 Eadem ratione Infantibus expoſitis ſub conditione baptiſma miniſtretur, etiamſi affixum ſecum ſcriptum habeant: niſi, re perquiſita, ita omnis dubi-

bitandi ratio propulſetur, vt abſolutè ſit eis omnino conferendum.

Si Parochus nouerit ab obſtetrice aliquem baptizatum eſſe in aliqua corporis parte, quę vitalem indicet motum, iterum in Eccleſia illum ſub conditione baptizet: Baptizatus autem in capite nullo modo rebaptizetur. *c. de quibus de Baptiſmo & eius effectu D. Thomas 3.p.q. 68 art. 19. ad 4.*

Ethnicorum, autem turpia, vel ridicula nomina infantibus non imponant, ſed (etiam inuitis Parentibus, & Patrinis) eorum tantum nomina, qui Sanctorum vel Beatorum numero ſunt adſcripti; ne Baptizati talium in Cœleſti foro Aduocatorum patrocinio priuentur: vt quorum nominibus ſunt decorati, imitentur exempla.

10. Qui de ſacro fonte ſuſcepturi ſunt baptizandum, vnus, vel vna, vel ad ſummum vnus, & vna ex Tridentini ſanctione adhibeantur, quem poſtea teneantur fidei rudimentis informare: propterea in Patrinos nullatenus admittantur, qui prædicta neſciunt infantes edocere; neue ſimiliter excomunicationis vinculo irretiti, publici vſurarij, vel concubinarij, vel quomodocumque infames, criminoſi, vel qui eo anno nec confeſſi fuerint, nec in Paſchate ſacram Euchariſtiam ſumpſerint: nullus item Monachus, aut quiuis Regularis infantes in- *Trid. ſeſſ. 24. ca. 2. de refor. cap. vos ante de cõſecr. diſt. 4. ca. non licet, & ca. Monachi diſt. 4.*

baptiſmo ſuſcipere permittatur.

Moneat Parochus de ea, quæ in baptiſmo contrahitur, cognatione, quæ matrimonium contrahendum impedit, dirimitque contractum. Contrahitur autem inter baptizatum, & baptizantem, baptizatique parentes tantum, ac ſolummodo inter ſusceptorem, & ſuſceptum, eiuſque Parentes.

Trid. ſeſſ. 24. de reform. c. 2.

11 Linteola, quibus baptizati caput abſtergitur, prophano vſui nunquam inſeruiant; ſed benè purgata, vel in aliquem ſacrum vſum conuertantur, vel combuſta in ſacrarium recipiantur. Laicis nullo modo tradantur. Cauti ſint Parochi, ne ſacrum Chriſma, & oleum ab iiſdem attingatur.

Librum vnuſquiſque Parochus paratum habeat diligenter cuſtodiedum, in quo baptizati, eius Parentum, & Patrinorum nomina, dies natuitatis, & baptiſmi vnuſquiſque deſcribatur.

Trid. ſeſſ. 24. ca. 2.

12 Hortamur Puerperas, cum primùm domo poſt partum egredientur, vt ad Eccleſiam ſe recipiant, & Omnipotenti Deo gratijs perſolutis benedictionem à Sacerdote ſuſcipiant.

13 Ad ſuffocationis periculum vitandum diſtrictè inhibemus, ne tenelli infantes ante peractum annum in eodem cubili cum matribus, aut nutricibus, dormiant: matribus ſub pœna carceris per duos men-

ſes; nutricibus verò fuſtigationis reſpectiuè.

14 Filij infantes quorumcumque Infidelium morti proximi omnino baptizentur etiam inuitis parentibus; itidem baptizari volumus inuitis parentibus filios Infidelium, qui ſunt ſerui Chriſtianorum adhuc ceſſante periculo mortis, & curent Domini quorum conſcientiam maximè oneramus, vt ab eorum educatione ſeparentur.

DE SACRAMENTO Confirmationis.

Cap. III.

QVamuis ad ſalutem neceſſarium minimè ſit Sacramentum Confirmationis, ſed conueniens dumtaxat, à cunctis Chriſtifidelibus, vbi rectæ rationis vſu pollere incœperint, ſummopere eſt appetendum, nec ſine lethalis culpæ incurſione poterit contemni, & paruifieri. Per hoc enim perfectio, & plenitudo hominis Chriſtiani acquiritur, firmitas, & robur in fide comparatur, fideles confirmantur ad pugnam, armantur ad agonem, diaboli tentationibus, mundi illecebris, carnis oblectamentis, fœdis, & indignis cupiditatibus fortiores euadentes.

Trid. ſeſſ. 7. de confirm.

ca. Spiritus Sãctus de cõſec. diſt. 5.

1 Propterea nobis hoc sacramentum ministrare volentibus, studeant Parochi supradicta omnia populum in præcedenti festo edocere, quod itidem præstabunt ipso confirmationis die: docentes insuper, quanta sit pietate, religione, ac reuerentia sumendum: & quod nullus ad ipsum ecclesiasticis censuris innodatus; vel mortali peccato irretitus accedat, quod vel Sacramentali confessione, vel animi perfecta contritione priùs oportet expiari. Moneant etiam sacramentũ hoc ob characteris impressionem non esse sine lethali sacrilegij culpa reiterandum; eamdemq; prout in baptismo inter confirmatos, eorumque parentes, ac susceptores spiritualem cognationem contrahi, idemque matrimonij nasci impedimentum.

Glos. vlt. in c. 1. de consecr. dist. 5.

Trid. sess. 24. de reform. matrim. c. 2.

2 Nemini, qui septennium nondum expleuerit Confirmationis Sacramentum conferatur, nisi iusta, ac necessaria causa intercesserit. Patrinus si non fuerit confirmatus, non admittatur, & vnus, aut vna pro sexu confirmandi esse debet, mas mari, fœmina fœminæ, nisi aliud necessitas suadeat, vel aliter nobis videatur. Monachi, & Religiosi ad patrini munus non admittantur.

c. in Baptismat. de consecr. dist. 4.

c. nõ plures de cõsec. dist. 4.

c. Monachi de cõsec. dist. 4.

Susceptor teneatur confirmatum in catholica fide, & probis moribus instruere, si parentes hoc facere neglexerint. Turpia, & ridicula nomina in confirma-

c. vos ante de cõsec. dist. 4

matione mutentur in nomina eorum, qui sint in Sanctorum, vel Beatorum numerum relati.

3 Tanta autem huius Sacramenti Dignitas est, vt non nisi Episcopi conferatur manu, sancto Chrismatis oleo frontem Confirmandi linientis. c. omnes, & c. manus de cõsecr. dist. 5. Trid. sess. 7. cã. 3.

Confirmati frons ab aliquo Sacerdote cum bombicio, vel sudariolo, priùs benè abstergatur, postea aqua lauetur, & combustum bombicium cum aqua in Sacrarium proijciatur. Omnes in hac sacra functione intersint parochi, & describi curent confirmatorum, eorumque parentum, ac patrinorum nomina, & Ecclesiam, vbi confirmatio confertur, Episcopi conferentis nomen, aliaque omnia in Rituali Romano designata.

DE SACRAMENTO *Eucharistiæ.*

Cap. IV.

1 CVm Sacramentorũ omnium præclarissimũ, eorumq; finis, & complementũ sacrosancta Eucharistia esse dignoscatur, quã dilectissimus Dei vnigenitus suorum mirabiliũ memoriã faciens instituit, vt veram, & ineffabilẽ sui præsentiam sub visibilibus Panis, & Vini speciebus exhiberet, cœle-

stique

ſtique conuiuio animas reficeret. Vnde tanti theſauri participes effecti in Deum ipſum concorporati transformaremur, & futuræ gloriæ pignus perfectiſſima cum illo vnione haberemus. Propterea, cum nihil ſit illo admirabilius, nihil ſalubriùs, ſanctiùs nihil, vtpote in quo totius ſanctitatis auctor, & cœleſtium chariſmatum, ac donorum fons verè, & realiter, ac ſubſtantialiter continetur; operæpretium eſt, vt ſummo cum honore, cultuque diligentiſſimo aſſeruetur, colatur, & miniſtretur, & iuxta eius excellentiam digniori loco collocetur. Tabernaculum igitur ligneum, aliaue materia conſtans totum auro, alioue conſpicuo opere ab exteriori parte decoratum, ab interiori verò ſerico rubri, vel albi coloris velo circumueſtitum, atque adeò amplum, vt poſſit omnia vaſa commodè continere; in maiori Altari, vel in alio decenti loco reponatur; & claue argentea, vel deaurata, ex qua floccculus ſericis filis contextus dependeat, firmiter obſeretur. Deforis etiam tentorio, vel conopæo eleganti, coloris temporum qualitati, & Eccleſiarum facultati reſpondentis, contegatur. Oſtiolum verò ipſius Tabernaculi, quod vnicum omnino ſit, ab anteriori parte, ita latè, & altè diſponatur, vt ex eo, & in ipſo ſacra vaſa facillimè queant extrahi, & reponi. Lumen ante illud diu, noctuque

col-

colluceat, quod si sacristarum incuria extinctum reperiri contingerit, grauiter in eos animaduertatur.

2 In vnaquaque Paræciali Ecclesia, (vbi non fuerint) infra duos menses duæ construantur argenteæ pixides intùs deauratæ; in quarum altera prægrandiori Parochi tot consecratas particulas semper paratas habeant, quot & infirmorum necessitati, & eorum qui ad communionem accesserint, sufficiant: in altera verò minoris formæ, quoties opus erit, sacrum viaticum reponatur ad infirmos deferendum sub pœnis Interdicti Ecclesiarum, & alijs contra negligentes arbitrio nostro infligendis.

Particulæ sint prægrandiores, vt commodè digitis teneri possint, & populo ostendi: Hæ vero nullibi cōsecratæ asseruentur, nisi in Ecclesijs Parochialibus, Collegiatis Conuentualibus, aut monialium: quæ octauo quoque die in feria quinta ob memoriam, qua Dominus tantum Sacramentum instituit, renouentur. Duæ item hostiæ eodem die maiores consecrentur; quarum vnam cum nouis consecratis particulis reponat celebrans in maiori pixide, cum altera verò sacrificium perficiat, illamque cum veteribus hostia, & formulis sumat, nulloque pacto renouationem agat per sumptionem solius veteris hostiæ, nouam in eius locum reponendo, sed hoc præscriptum omnino seruetur.

Si

Si intra missæ sacrificium Eucharistiam ministrari contigerit, cautum sit Sacerdoti, ne suam propriam hostiam frangat, vt alterum communicet, sed prævideat quotquot sint communicandi, vt totidem formæ consecrandæ præparentur. Caueat item ne pro eorum communione plures, quam tres, aut quatuor formulas super patenam retineat ad summum: eas verò, quæ in Tabernaculo consecratæ asseruantur, post missam porrigat.

Extra missam Sacerdos Populum communicaturus, superpelliceo, & stola albi coloris sit indutus, & duo cerei ad minus super Altare accendantur: mundum ante fideles communicandos linteamen extendatur, & vitreum vasculum cum aqua ad purificandum, absterforiumque præparetur: deinde pietate graui, & magna reuerentia sacram Eucharistiam distribuet, ad quam nemini lethalibus culpis inquinato est accedendum; cum in ea candor lucis æternæ, & speculum sine macula contineatur: sed priùs se ipsum ex Diuino, & Ecclesiastico præcepto sacramentali confessione purgabit, ne iudicium sibi manducet, & bibat. Et quidem non intima solùm religiosi animi pietate, sed externo etiam cultu, vestitusque modestia, humili genuflexione armis depositis, viris certo quodam ordine seiunctis à mulieribus, ad sa-

cram sinaxim recipiendam accedatur.

4 Ad tantum Sacramentum frequenter sumēdū sæpius hortentur fideles, in quo Confessarij prudenter se gerant, vt non nisi magno communicādi desiderio flagrantibus pluries in hebdomada concedatur, & quorū immaculata vita tāti eos faciat doni consortes.

Dum Eucharistiæ Sacramentum administratur, nullum vas ad pecuniam excipiendam apponatur, ne eleemosynæ directè, vel indirectè extorqueri pro communione videantur.

5 Paruulis ante vsum rationis, publicis Concubinarijs, Meretricibus, fœneratoribus, Blasphemis, ac alijs eiusmodi facinorosis hominibus, nequaquā sacra hostia ministretur; nisi certis, & euidentibus emēdatæ vitæ signis exhibitis, ab aliorū animis scandalū omne penitus exemerit: nec dānatis ad mortē eodē die, quo morituri sūt, detur; pridie verò illis nō subtrahatur.

Amentibus, siue Phreneticis minimè dari potest; licebit tamen eis in fine vitæ Eucharistiam sumere, si indignitatis, vel alterius incommodi periculum nullum timeatur; & ante amentiam, vel phrenesim pij, ac religiosi animi signa demonstrauerint. *ca. is qui 26. q. 6. Conc. Carthag. 4. c. 76.*

6 Ne verò Almę Matris Ecclesiæ pręceptū Paschalis Cōmunionis, quod à Dominica Palmarū vsq; ad Dominicā in Albis inclusiuè erit adimplēdū, negligatur:

initio Quadragesimæ ouium suarum Parochus numerum describet. In Dominicis verò Prima, & Quinta Quadragesimæ, ac in secunda die Paschæ, vel per se, vel per Concionatores ad id frequenter populum excitabit, vt omnes, & singuli vtriusque sexus Christifideles, cum ad annos discretionis peruenerint, legitima in ætate constituti prudentis Cõfessarij arbitrio pensanda, singulis annis in Paschate vt dictnm est, & in propria Parochia Eucharistiam sumere teneantur. Si qui verò propriæ salutis immemores salutiferam animi medelam, suauissimamque refectionem respuentes huiusmodi præcepto parere neglexerint, eos in Dominica post Octauam Paschæ monebit, vt infra sex dies peremptoriè confiteantur, & communicent sub pœna excommunicationis.

ca. omnis vtriusq; sexus de pænit. & remiss. Trid. sess. 13. cá. 9.

7 Distribuatur præfato Paschatis tempore communicantibus aliquod impressum symbolum, seu tessera, vulgò bullettinum, nuncupata, qua communicantes à cæteris internosci queant, Parocho fidem facturi; qui Peregrinos, & aduenas in Vrbe ad Cathedralem, in Diæcesi verò ad Ecclesiam Matricem, seu Regentem remittat. Nulli verò intra Parçciæ suæ terminos constituto, vt in aliena prædicto tempore communicet, impertiat facultatem; pro dignitate tamen Ecclesiæ Cathedralis licitum erit, cuicumque

Fi-

fideli præfato Paschæ tempore in Cathedrali communicare, quamuis sit alterius Paræciæ, bullettinum tamen accipiat proprio Parocho, si requisiuerit, ostendendum. Qui verò per absentiam, aut impedimentum aliud in propria Parochia non communicauerint, reuersi fidem afferant, manu, & sigillo Parochi loci munitam, qua testetur illos sacram communionem sumpsisse, alioquin in propria Parochia communicare compellantur: quod ni fecerint, in eos tanquam Paschalis communionis expertes ex Canonum præscripto procedemus. *ca. omnis vtriusq; sexus de pænit. & remiss.*

8 Ne per ignorantiam quis excusetur, omnibus curam animarum gerentibus districtè præcipimus sub pœna suspensionis ipso facto incurrenda, vt elapsis sex diebus post Dominicam in Albis, curent diligentissimè Parochi intra mensem repetere omnia suæ Paræciæ bullettina; eorum scilicet, qui eo anno in Paschate communicauerint, & cum libro status animarum conferant. Si quis verò in aliqua familia de adnotatis in libro bullettinum non reddiderit, quia ex incuria illud amiserit, si Parocho constet eum communicasse, vel ex certa sui recordatione, vel alicuius dignæ personæ attestatione, super quo ipsius Curati conscientiam oneramus, ad vlteriora non procedatur: Sed si tantùm gratis asseruerit bullettinum deperdi-

disse, nulloque alio argumento id comprobauerit, commoneatur à Parocho, vt infra octo peremptoriè dies à Parocho proprio Eucharistiam sumat, sub pœna excommunicationis, qui terminus currat ab ipso monitionis die. Quod si neglexerit, post mensem vt dictum est, tam istius, vel alterius, quàm aliorum, qui Paschale conuiuium contempserint, nomina ad Nos transmittat, vt contra tales canonicis pœnis procedamus.

ca. omnis vtriusq; de pœnit. & remis. Trid. sess. 13. cā. 9.

Cap. & Trid. cit.

9. Quoties ad Aegrotantium domos sacra hostia deferenda est, certis campanæ signis populus conuocetur, eoque in Ecclesia coacto in paruula argentea pixide in hunc vsū parata, conopęo serico, & albo cooperta Sacramētū Eucharistiæ reponatur. Sacerdos ad superpelliceum, cappa breui vtatur, & desuper velum album oblongum, & mundissimum adaptetur.

c. peruenit de cōsecr. dist. 2.

Rituale Rom.

Præcat campanulam deferens, qua ad reuerentiam, venerationem, debitamque Diuinissimo Eucharistiæ sacramento adorationem omnes excitentur. Huic subsequatur processio cum luminaribus accensis, eo in maiori numero, quem facultates Ecclesiæ patientur; postea Clericus cum Corporali in bursa à collo pendenti: deinde Sacerdos vtraque manu deferēs Viaticum sub vmbella, quam Sacerdotes gestent, vel Clerici, aut honesti viri: ipse verò cum astantibus

alternatim psalmos voce submissa recitet.

10 Solus Parochus deferat Sacramentum; quod si legitimè fuerit impeditus, ei Sacerdoti id muneris cõmittat, qui confessiones audiendi facultatem habeat, & non alij. Ne pluries autem pro ægrotis eodem die graui sine causa egredi ab Ecclesia cõtingat, volumus, vt in qualibet Parochiali, hora definiatur commoda, iuxta temporum varietatem, eiusq; apponatur nota in Sacristia, ad quã omnibus Sanctissimũ petentibus panem, se accommodantibus, vnico satisfiat egressu, si verò post horam statutam, meridiem, vel noctu sacra Eucharistia deferenda sit, cum vrgẽs necessitas aliqua exposcit. Medicus de hoc fidem faciat; Cui autem, vel vulnere, vel repentino è casu mors timetur, Parochus illius necessitatis aliunde conscius, absq; Medici attestatione, subitò accurrat. In pixide verò, plures afferat sacras particulas, ne dum ab ægroto ad Ecclesiam regreditur, inane vasculum populus adoret.

11 In locis montuosis, & longiori itinere extra Ciuitatem permittimus, Sacerdotem non manibus sacram deferre pixidem cum hostijs consecratis, sed in bursa, vbi Corporale, & purificatoriũ reponi solet, fiatur ex anteriori parte sacculus rotundus, qui sericis cordulis facile claudi, & possit recludi, sitque adeo capax, vt in eo vasculum commodè recipiatur; bursa

verò cum corporali è collo ad pectus pendeat, sitque in ea, figura calicis, & hostiæ superpositæ acus opere diligenter elaborata, vt facilè ad hoc tantum opus dignoscatur inseruire.

Cum vero ad locum aliquem longè à Ciuitate, vel Oppido remotum, eundum est, tot ferantur particulę in supradicta bursa, quot sunt infirmi communicandi; deinde verò Sacerdos sine superpelliceo, candelis, & tintinnabulo reditum ad Ecclesiam faciat: Aduertat tamen, ne fragmenta remaneant, quod si superfuisse comperiat, infirmo sumenda curabit, antequam quicquam ablutionis deglutiat.

12 Apud ægroti cubile parata sit mensa paruula, mundiori strata mappa, cũ duobus cereis accẽsis, cruce, vel sacra ornata imagine, & nonnihil etiã odoris, si commodè fieri possit, vt extracto de Bursa corporali, dum reconciliatur ægrotus, & absolutio datur, in ea mensa reponi possit vasculum Sanctissimi Viatici.

13 Hortamur autem, atque in visceribus Christi Domini obnixè rogamus omnes, vt vbi campanæ audierint sonitum conueniant ad Ecclesiam, quò supremum Dominum, & Regum Regem, qua decet comitentur religione; eos verò, quos obuiam fieri contigerit, monemus, atque obtestamur, vt relicta id temporis omni alia cura, huic pio operi, vt addecet,

ap-

applicentur. Si quiſpiam equitans fiat obuiam, illico deſcendat equo, & genuflexus reuerenter adoret. Mulieribus verò omnino interdicimus etiam ſub quouis deuotionis prætextu, à Solis occaſu, vſque ad ortum incluſiuè, huic intereſſe functioni.

14 Illis in locis, in quibus ſodalitas ad ſacroſanctum Chriſti corpus comitandum adhuc non eſt inſtituta, quamprimum inſtituatur: Confratres vero huiuſmodi, ſe Omnipotenti Deo gratiſſimum ſciant opus agere, innumeraſque indulgentias Summorum Pontificum largitate conceſſas lucrari, ſi ad Sacroſanctam Euchariſtiam ſeu infirmis deferendam, ſeu alijs in processionibus adorandam ſumma veneratione comites ſe ſe adiunxerint; Indulgentias autem promulget Parochus ad Eccleſiã reuerſus, quarum celeſtes opes, & diuitias ij tantum, qui Sacramentum aſſociant, conſequuntur.

Aegroto ex nauſea non ſumenti, adhibita pixide, benedictio impertiri aut etiam ſacra hoſtia oſtendi poteſt; quæ tamen ob hanc ſolummodo cauſam non deferatur. Tangendi, aut exoſculandi poteſtas fieri nullo pacto debet, niſi pedem ſacræ Pixidis.

Longa ægritudine laborantibus, etiam extra periculum mortis, ſacræ Euchariſtiæ frequentius ſumendæ deſiderio affectis debita præparatione expiatis,

Cura-

Curatus tam salutare adiumentum ne deneget.

15 Ad indignos, & publicos peccatores non deferatur, nisi liquidò perspecta morum, & vitæ emendatione. Quòd si aliquando publicæ meretrices in morbum dilapsæ panem sacrum petierint, minimè exaudiantur, antequam conscientiæ suæ, famæ, & scandalo, ex Confessarij, seu Parochi iudicio, consuluerint. Obsecramus autem vniuersos, vt, cum huiusce conditionis mulieres iacentes nouerint, illicò nostros Vicarios adeant, vel Parochos, quorum solertia in hoc negocio maxima exigitur: siquidem omnem omnino debent diligentiam adhibere, vt has infelices suorum pœniteat facinorum, depulsis penitus è domo, ex oculis, ex animo amasijs; omnia denique efficiant, quæ Christi Iesu sanguine redemptas iuuent, nec sine pijs adhortationibus, ac diuinæ horrore iustitiæ è statu illo miserrimo deterrendo funditus eradicent. Qui verò ad illas hoc tempore iustis sine causis, & rationabilibus accesserit, pœnis carceris, & pecuniarijs, arbitrio nostro imponendis, erit obnoxius.

16 Quamuis hoc præcellens, & venerabile Sacramentum sit aliquoties fidelium adorationi exponendum, hoc tamen, non fiat, nisi de nostra expressa facultate, secus interdicto Ecclesias subijcimus. Cum au-

autem de nostra dispensatione, eo exposito, quadraginta horarum supplicatio habebitur; ostensorium, in quo sacra hostia publicè proponenda est, sphæram habeat in vertice argenteam, aut auream, in qua mundo crystallo includatur. Lunulæ item bipartitæ ex solido argento, vel deauratæ scutulum pariter deauratum supponatur, ne fragmenta pereant; sacellum, & altare, in quo exponitur, decenter ornata præfulgeāt; nō minusquā sex ceræ albæ ardeant candelæ, & lampades, si commodè fieri potest, ante altare suspensæ colluceant; nox vbi superuenerit, sacrum Christi Domini Corpus intra Tabernaculum suum reponatur: quod si proprium non extet, alterum præsto sit aliunde allatum, quod maius aliquod reuerentiæ signum præseferat: clauis à Capellano seruetur.

Cum ad publicos supplicationis honores exponendum est Sacramentum, tum primo die sub initium cum etiam sub finē in supplicationibus eiusdem Processio intra Ecclesiam nonnisi statis orationibus, cereisque de more accensis facienda est, quoties verò vel exponitur, vel reponitur iuxta Cæremoniale Romanum thus adhibeatur.

17 Mandamus item iustas ob causas, quæ nostrum animum, haud temerè mouent vt in posterum nullis

in Oratorijs, Capellis, & Confraternitatibus sacramentum ministretur Eucharistiæ, nisi de nostra licentia scripto obtinenda. Sacerdotes, qui à quouis alio Eucharistiam sumpserint, semper stola vtantur.

DE MISSAE SACRIFICIO.

Cap. V.

Trid. sess. 22. can. 1. & 2.

VEterum cessante sacrificiorum varietate, vnicum, & incruentum est in lege Euangelica sacrificium, in quo viuifica, & salutaris hostia Christus Iesus semel in ara Crucis ad totius humani generis recóciliationem immolata, ad eius passionis memoriã, & vberrimos gratiarum riuos hauriendos in odorem suauitatis per Sacerdotum manus Aeterno Patri quotidie offertur. Vt autem singulari cultu, ac pietate à Dei ministris propitiatoriè immoletur, et à populo religiosè venerari possit, hæc seruanda præcipimus.

1. Nullus nouus Sacerdos ad missæ sacrificium accedat, nisi diligenter fuerit circa cæremonias ritè peragendas examinatus à Cæremoniarum Magistro nostræ Cathedralis Ecclesiæ si in vrbe sacris operaturus sit, si vero in reliqua Diœcesi, ab eo, quem noster generalis Vicarius designauerit, eiusdemque testimonio scripto comprobato, fuerit celebrandi donatus facultate, sub pœna suspensionis à diuinis ipso facto incurrenda.

Ne-

Neque etiam in primæ celebratione Missæ, stando ante altare, vel Ecclesiam circumeundo, oblationum exceptioni se exponat, aut importunas eleemosynarum exactiones, seu extorsiones, sumptuosa conuiuia, ludos, choreas, & omne inanium oblectamentorum genus, cæterosque omnes abusus qui populi temeritate, aut Sacerdotum auaritia irrepserunt, fieri patiatur.

Trid sess. 22. Decretū de obser. & euitā. in celeb. Miss.

2 Nullus item alienæ Diœcesis peregrinus Presbyter rem diuinam facere permittatur in Ecclesijs, tam Regularibus, quam, secularibus nostræ Diœcesis, nisi priùs Ordinarij sui patentes, aut dimissoriales, quas vocant, litteras ostenderit, atque à generali nostro Vicario, vel foraneis in Diœcesi celebrandi facultatem scripto exhibuerit; Omnes autem Ecclesiarum Rectores, vel Capellanos, qui Sacerdotes huiusmodi, sine patentium litterarum ostensione, ad celebrandum admiserint, singulis vicibus suspensionis ipso facto incurrendæ pœna implicatos volumus. notoriè verò criminosi, siue peregrini sint, siue diœcesani à celebratione omnino arceantur.

Cap. duæ sunt 19. qu. 2.

Trid sess. 23. c. 16.

Trid sess. 22. Decr. de obser. & euit. in celeb. Miss.

3 Vt autem ea, qua decet, animi puritate, tantum sacrificium celebretur, sacerdos, vbi sacristiam ingressus fuerit, in oratorium se conferat, & genuflexus in illius excellentiæ meditatione aliquantulum

Cōg. Rit. 7. Iulij 1612. temporis impendat. Quod si verò Sacristia non sit, non in cornu altaris, sed ab eo seorsum in parua mensa ad id parata sacras vestes sternat, ibique etiam peracto sacrificio reponat, Is vbi primum indutus est sermones cum alijs miscere, deambulare per Sacristiam, & ab illa exire, nefas prorsus existimet. Cum verò ad Altare eundum erit, demissis oculis, nec incessu citato sed graui, & composito internam animi modestiam exhibeat, & reuerentiam tanto debitam sacrificio.

4 Quoniam verò in aliquibus nostræ diœcesis locis abusus adeò excreuit, vt Sacerdotes celebraturi, exeant è sacristia detecto, & nudo capite, quod maximè indecorum est, mandamus proinde, vt non nisi cum bireto, & capite cooperto per Ecclesiam incedant, si secus fecerint, sex tarenos in pœnam exoluant.

Celebranti saltem vnus minister assistat, isque Clericus, si haberi potest; talari veste, & superpelliceo indutus. *Can. hoc quoque de consecrat. dist. 1.*

Curet præterea minister, ne quis, siue vir, siue mulier illa sit, gradibus altaris hæreat, aut propior accedat, humaniter tamen, ac benignè si accesserit remoueri significet.

Vbi verò Sacerdos ad altare peruenerit, neminem

licet expectare, nec alicuius gratia, missam inchoatã interrumpere, aut ab initio reassumere. Biretum, sudariolum, atque id genus alia ab altari prorsus amoueat.

Sacrificium in ara consecrata, quæ altaris solo paululum supereminens inserta esse debet, & cæmento firmata, omnino fiat, sub pœna interdicti ipsius altaris. Nemini liceat ab vno in aliud altare petram ipsam transferre sub eadem pœna. *Can. altaria de cõsecr. dist. 1. & can. concedimus ibid.*

5 Ante auroram, & post meridiem celebretur nullibi: in nocte natalis Domini, non ante mediam noctis horam, aut Ecclesiæ foribus occlusis. *Can. Nocte de cõsecr. dist. 1.*

Ad hæc Sacerdos nullos alios ritus, aut cæremonias, vel orationes in missæ celebratione adhibeat, preter eas, quæ in Missali Romano Sanctissimi D. N. Vrbani Papæ Octaui auctoritate nouissimè recognito præscribuntur. Extet in Sacristia tabella præscribens missam, quæ iuxta dierum varietatem, celebranda est, secundùm Romanum officij Diuini ordinem, cui, quò ad fieri potest, conformetur. Sub bireto, vel pileolo, etiam extra Canonem, vel anulo non vtatur, vt sæpiùs à Sacra Rituum Congregatione sancitum est, sub pena suspensionis à diuinis ipso facto incurrenda. Reliqua omnia, & cæremoniæ sacræ ita aptè, & moderatè peragere debet, vt in omni- *Tr. sess. 22 Decr. de obser. & euit. in celeb. Miss. Trid. cit. ibi neue ritus alios, &c. Can. nullus Episc. de consecrat. dist. 1. Congr. Rit. 21. Ian. 28. Martij 24. Aprilis 1626. ead Cõg. 11. Feb. 1623.*

nibus pietatem religionem, grauitatemque populus concipiat. Candelæ non extinguantur, nisi Euangelij fine audito, quod post benedictionem legitur. Peractis omnibus, & absoluto sacrificio, Sacerdos se se iterum colligat, & pro tanti beneficij munere gratias Deo agat.

6 Dum in Ecclesia missæ sacrificium siue cum cantu, siue absque cantu Episcopus facit, Sacerdos è sacristia nullus prodeat rem diuinam facturus, nisi forte Episcopus aliqua de causa id fieri permiserit, atque in eo altari, in quo Episcopus sacrum peregit, sacerdos eo die, nisi facta ab eo facultate nullus faciat.

C. in Altari de consecr. dist. 2.

Diebus Dominicis, & festiuis in Parochialibus Ecclesijs, dum celebratur Missa maior, nullus in Ecclesia sacrum faciat, nisi publicatis, post Euangelium, à Parocho denunciationibus matrimonialibus, & alijs, quæ publicari contigerit.

Miss. Rō. in rubr. general.

Missa maior iuxta Missalis rubricas semper celebretur videlicet in duplicibus, & semiduplicibus post Tertiam; in simplicibus, & ferijs per annum, post Sextam; in Vigilijs, & Quatuor Temporibus, & in ferijs Aduentus, & Quadragesimæ, post nonam; Missa defunctorum, quando est celebranda, post Primam; in alijs Ecclesijs vbi horæ non recitantur ex populi commoditate.

Cappellani Monialium Missas celebrent conuenientes cum officio ipsarum. Cõg. Rit. 20. Nouembris. 1618.

Dum missæ peraguntur sollennes in Matricibus, seu Parochialibus Ecclesijs, Moniales non conuoçent Sacerdotes in illis occupatos, ne diuina impediantur, vbi adest populi concursus, sed ante, uel post id præstent.

7 In priuatis Oratorijs neminem volumus celebrare, nisi à Sede Apostolica sit indultum, & à Nobis, vel à nostro Vicario generali in Vrbe, in Diœcesi verò ex nostra commissione Oratoria huiusmodi, & designata fuerint, & visitata. Nec illis diebus sollemnioribus celebretur, qui in litteris Apostolicis ex declaratione sacræ Rituum Congregationis excipiuntur, videlicet in die primo Paschatis, & Pentecostes, Natiuitatis D. N. Iesu Christi, Epiphaniæ, Annunciationis, & Assumptionis Beatæ Mariæ Virginis, SS. Petri, & Pauli, & Omnium Sanctorum, nec non in festis sollennibus principalium Patronorum. C. vnicuique & c. Missarũ de consecr. dist. Trid sess. 22. cap. 1. SS. Cong. Rit 17. Nouẽbr. 1607.

8 Fideles cum Missæ intersũt corporis habitum ad omnem modestiam compositum præseferãt, otiosas, & inutiles collocutiones euitando, nec solùm corporis præsentia, verum etiam religioso cordis affectu, tremendo Missæ sacrificio se interesse declarent, & eos insuper monemus, vt frequenter suas ad Paro- Trid sess. 22. decr. de obser. & euit. in celeb. Miss.

chias

chias saltem Dominicis diebus, ac maioribus festis accedant iuxta Concilij Tridentini decretum.

Sess.23.c. 14. de reform.

9 Quoniam verò ex eiusdem Concilij præscripto Episcoporum curæ demandatur, ne Sacerdotes celebrare omittant; Ideo Pastorali sollicitudine eorum saluti prospicere cupientes mandamus, vt qui nullas per annum celebrant missas; & more viuunt laicorum, sui officij præstantiam minoris æstimando, ter saltem, aut quater per annum in solennioribus festiuitatibus sacrum faciant, quare Præcipimus omnibus Vicarijs, vt de obseruatione mandati huius Nos certiores faciant, quatenus contra non obtemperantes digna animaduersione procedamus. Parochi verò singulis quibuscumque Dominicis, & festis diebus celebrent pro ouibus sibi commissis.

Cap. dolentes de celebr. Miss.

Can. vestimenta de consecr. dist. 1.

Can. calix. de cōsecr. vbi sup.

Can. Altaris palla vbi supra.

Rub Miss. Rom.

10 Curent præterea Parochi omnes, cęterique Ecclesiarum Præfecti, vt singula, quæ ad sacrificium spectant omni nitore, munditiaque refulgeant: patenæ, & Calices saltem quò ad cuppam, ex solido argento sint, intùs vndique affabrè inaurati; vestes, mappæ lineę, purificatoria, corporalia, planetæ omni careāt labe, nec in prophanos vnquā vsus conuertātur, sint non lacera, aut scissa, sed quę Diuini cultus dignitas exigit; Paramenta; & vestes variæ diuersorum colorum pro solennitatum, temporumque ratione

Ec-

Ecclesiarum Rectores in promptu habeant.

Acolythi in missis maioribus Dalmaticis non vtantur, & ad pacis osculum non adhibeatur patena.

In Opidis, vbi tantũ missa vna in diebus Dominicis, & festiuis celebranda est, ea dicatur hora, qua populus omnis commodè conuenire possit.

11 Si plures Sacerdotes in Ecclesia fuerint, populi commodo consulant, interuallis quibusdam adiectis, prima dicatur primo diluculo, postrema, quò tardiùs licet, celebretur, quod si necessitas simul inire coeggerit, distantiæ, & vocis moderationis rationem habeant, ne alternatim dicendo sese perturbent. Car cef. de dis

12 Ad tollendos quarundam abusus Ecclesiarum, in quibus musicos aliquando vel lasciua, & inhonesta carmina contra Tridentini decretum in sacris functionibus per summam impudentiam commiscere exaudiuimus, intimo proinde animi sensu compulsi, seuerè mandamus, ne quis in posterum huiusmodi carmina, aut cantilenas quascumque Italico, seu vulgari alio sermone, præter latinum, aut etiam organa, vel alia musica instrumenta, vt in Choræis laicorum canere, seu modulari præsumat. Si Nobis minus audientes esse cognouerimus. Ecclesias interdicto superiores, & Rectores Ecclesiarũ carceri, Cãtores, & Organistas duarũ vnciarũ pœnis subiacere decernimus.

13 Ne piæ teſtantium voluntates, quarum Nos ex Tridentino Executores conſtituimur, deperire videantur, eorumque animæ tanti ſacrificij ſuffragijs defraudari, præſenti Conſtitutione mandamus tam in vrbe, quam in Diœceſi, vt Rector quilibet ſua in Eccleſia breuiter, ac dilucidè tabellas beneficiorum omnium, atque legatorum conſcriptas conficiat, eorum oneribus, miſſarum numero, obligationis die, nec non Sacerdotum ad celebrandum obſtrictorum nominibus expreſſis, eæque publicè in Sacriſtijs, vbi erunt celebrandæ miſſæ, loco conſpicuo propoſitæ, & affixæ detineantur: ſic Beneficiales quibus beneficij fructibus veſci contingit oneri miſſarum quolibet ſe die facturos ſatis perſpicient; miſſæ verò non ſolum in Eccleſijs, vbi fuerunt legatæ, celebrentur, ſed etiam in ijſdem altaribus, & diebus. Cuius Tabellæ tenorem Magiſter notarius ſpeciali quodam in libro, vt in beneficij bullarum expeditione onera, dies, & alia fideliter conſcribat, & in Archiuio ſeruabit.

Trid. ſeſſ. 25. ca. 4. de refor.

14 Vt autem præmiſſa celerrimè executioni demandentur, diſtrictè præcipimus, vt omnes, & ſinguli qui Eccleſiaſtica Beneficia quæcumque ſint, ac pia legata obtinent, quatuor infra menſes à die publicationis præſentium Conſtitutionum, eorum Bullas in viſitatione non oſtenſas Vicario noſtro generali ex-

hibe-

hibere, teneantur, vt ex illis, & ex Regeſtro, quod in Archiuio reperitur, dicta Tabella confici poſſit, ac Teſtatorum diſpoſitiones exequi,ſub pœna priuationis fructuum beneficiorum anni vnius, & creſcente contumacia per annum in ſupradictis exhibendis,ſub eorumdem beneficiorum priuatione.

15 Rectores, & Eccleſiarum Superiores in Sacriſtia habeant librum, in quo quotidie ſe ſubſcribant Sacerdotes inibi ſacrum facientes, & in eo diſtinctis titulis in quolibet folio apponatur inſcriptio, videlicet, ex deuotione, eleemosyna,legatis, &c. Contrauenientes in Viſitatione arbitrio noſtro puniantur.

Statuimus item, vt pro ſingulis miſſis celebrandis ſinguli tareni in eleemoſynam largiantur; Hortantes Sacerdotes eoſdem, ne, vota populorum fruſtantes, in longum protrahant eorum eleemoſynis ſatisfacere iuxta Sacræ Congregationis ſtatuta,& declarationes. *Cōg.Concilij 21. Iunij 1625.*

16 Demum circa miſſarum celebrationem mandamus, vt decreta, quæ à Sacra Eminentiſſimorum Cardinalium Congregatione emanarunt, omnino ſeruentur ſub pœnis tum in ijſdem ſtatutis, tum alijs arbitrio noſtro infligendis Quapropter inter alia, vt beneficiorum oneribus, piorumque legatorum fiat ſatis; tot miſſæ celebrandæ ſunt, quot in fundatione, dotatione,vel inſtitutione fuerint inſtitutæ,etiam *Cong.Cōcilij 21. Iunij 1625.*

Ead. Cōgreg. vbi sup.

si eleemosynæ sint exiguæ, vnde pro reductione numeri illarum sedem Apostolicam adire necesse est.

DE SACRAMENTO
Pœnitentiæ.
Cap. VI.

Trid. seß. 14 ca. 5. de conf. & can 8. de Santiss. pœnitēt. Sacr.

PEccatorum fluctibus æstuantibus in hoc miseriarum pelago profundissimo, secunda tabula post naufragium, animarum languoribus curandis, & amissæ gratiæ reparandæ, salutare post Baptisma medicamen Pœnitentiæ Sacramentum adhibetur; vt ad optatum salutis portum incolumes peruenire possimus; & occlusus cęlestis beatitudinis aditus Dominica largitate recludatur. Quocirca animarū saluti, vt demandata Nobis Episcopalis prouincia exigit, prospicientes, hæc pro debita illius susceptione, rectaq; administratione, vt in dies magis, magisque inualescat proponimus, & sancimus.

ca. omnis vtriusq; sexus de pœnit. & remiss.

1 Omnes vtriusque sexus Christifideles qui doli capacees inter bonum, & malum discernere sciunt inuiolabiliter seruent Decretum felicis recordationis Innoc. Tertij in generali Cōcilio editū, vt sáltem semel in anno proprio Sacerdoti, vel alteri ab Ordinario approbato peccata sua confiteantur, sub pœnis ibi contentis, alijsque arbitrio nostro inferendis; Parochi verò populos edoceant, ne confessionem in po-

M

stre-

ſtremos Quadrageſimæ dies differant quaſi verò coacti, ad huius præcepti obſeruantiam accedere videantur, ſed ament ſæpius in anno illam frequentare. Mulieres, cum ad confeſſionem accedunt, ita ſeſe gerere debent, vt modeſtiam, religioſumque pudorem à vanis pompis, & ornatus veſtium fucis abhorrentem, in oculorum remiſſione, & gradus compoſitione expreſſum præſeferant.

Can fucare de cõſec. diſt. 5

2 Cæterùm, vbi quis ægritudine afficitur, continuò Medicos aduocet animarum, vt poſtquam fuerit infirmo de ſpirituali ſalute prouiſum, ad corporalis medicinæ remedium ſalubriùs procedatur. Quocirca reuocari in vſum volumus aliam Conſtitutionem eiuſdem Innocentij eo item Concilio latam, qua Medicis ad ægrotos in lecto iacentes adductis, præcipitur, vt antequam illorum ſuſcipiant curam, eos planè moneant, vt idoneo confeſſori peccata aperiant, infirmitas enim corporum ſæpe numero ex peccato, vt à cauſa malorum omnium, dimanat. Sin facere id nequeunt infirmi, vltra triduũ ad eos viſitandos nõ accedant iuxta Decretũ felicis recordationis Pij Papę Quinti, quod inuiolabiliter obſeruari præcipimus ſub propoſitis in bulla pœnis, alijſque arbitratu noſtro irrogandis. Vt autem prædicti Decreti ignorantiam prætendere nequeant, volumus in Eccleſijs eiuſdem de-

c. cum infirmitas de pœnit. & remiſ.

Bulla Pij V. die 8. Martij 1666.

decreti tenorem italico sermone publicari singulis tribus mensibus eo die Dominico, quo die attento populi concursu, & multitudine Parocho magis expedire visum fuerit, aliàs contra ipsum pœnis arbitrio nostro inferendis procedemus.

3 Sacerdos nullus, siue Secularis, siue Regularis, quamuis scientia, & morum integritate præditus vllas Christifidelium confessiones etiam Secularium Sacerdotum audire, seu beneficium absolutionis impendere, præterquam in ipso mortis articulo præsumat sub pœna excommunicationis ipso facto incurrenda, nec non inualiditatis absolutionis, nisi priùs coram Nobis se præsentet, vt à nostris Examinatoribus examinatus, & approbatus facultatem audiendi confessiones scripto, & sigillo munitam accipiat. Regulares verò etiam suorum Superiorum litteras ostendant. Nullus Sacerdos præsumat mulierum confessiones excipere ante annum trigesimumquintum nisi à Nobis expressè concedatur.

Trid. sess. 14. ca. 7.

Clemen. dudū de sepul. & Trid. sess. 23. c. 15. de refor.

Confessarij omnes tam Regulares quàm Seculares à nostris Examinatoribus approbati, antequam confessioni fidelium se exponant, suas patentes litteras Vicario loci ostendant, qui nomen Confessarij, seriem facultatis, diem, & annum adnotet, quarum rerum notationem penes se retineat eo consilio, vt

si Confessarij suarum limites facultatum excesserint, Nos factos de hac re certiores velit; alioquin Confessarij ipsi suspensionis ab ipsa confessione pœnam ipso facto incurrant.

4 Omnes, & singuli Sacerdotes à Nobis fidelium confessionibus audiendis expositi, non nisi in Ecclesijs, locisue sacris eas excipiant: mulierum verò in Cōfessionalibus ad id muneris probè accommodatis, atque in patenti, apertoque loco sitis, per fenestellam ferrea munitam lamina, quæ crebris distincta foraminibus, inter eos interponi debet, & earum quidem nec ante solis ortum, nec post eius occasum, si secus fecerint, suspensionis pœnam ipso facto à confessione incurrant.

Si quæ domi propter infirmitatem erunt audiendæ, reseratis foribus, atque aperto cubiculi ostio, ita, vt ab ijs, qui domi sunt conspici possint omnino, audiantur, superpelliceo item, & stola, vel eorum altero sint induti; Sacerdotū verò cōfessiones audiant id quod etiā absq; superpelliceo, & stola fieri poterit.

Tenentur ijdem Confessarij non solùm conscientiam Pœnitentis diligenti examine discutere, & peccatorum circumstantias, præsertim quæ mutant speciem, solerter indagare, eumque de famæ, vel pecuniæ debita satisfactione exhibenda commonere, *ca. omnis de pœnit.* *Trid sess. 14. ca 5. & 8.*

ve-

verùm salutaribus etiam remedijs ad futuras peccatorum occasiones remouendas præmunire, secus intelligant se non satis muneri facturos suo.

Trid.sess. 14.ca.8. de satisf. 5 Nullus ex ijsdem Confessarijs in actu confessionis, siue immediatè ante, siue post, directè, vel indirectè, expresè, vel tacitè, pecuniam, aut lucrum aliud temporale petat, aut exigat; Atque hoc siue sit ob pœnitentiam pro peccatis proferendam, siue pro celebratione missarum, siue pro alio quocumque titulo, aut quouis quæsito colore; ne quis iuxta Apo-
2 Cor. 8. 20. stolum Nos vituperet, in hac plenitudine gratiæ, quę ministratur à nobis. Qui verò id sceleris committere præsumpserit, sit ipso facto ab audiendis confessionibus suspensus, alijsque implicetur pœnis à sa-
dist. 3. de pœnit. per totum. cris Canonibus institutis.

In omnibus pœnitentijs, iniungendis Sacrosancti
Trid. vbi supra. Tridentini Concilij dispositionibus Confessores obsequendo vt spiritus, & prudentia magistra illos docuerit pro criminum, & confitentium qualitate conuenientes, salutaresque pœnitentias imponant, ne si forte peccatis conniueant, & indulgentiùs, quàm par est cum eis agant, leuissima quædam opera pro grauissimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur.

6 Hominum pauperrimorum confessiones tum

Sę-

Seculares, tum Regulares Confessarij excipere ne recusent, accersiti, sed libenter accurrant, & tempestiuè Parochos moneant, vt eorum necessitatibus ratione aliqua subueniant. Parochorum item opus illud est inuigilare, an quis suarum paræciarum incola valetudine afflictetur aduersa, cui præsto sint, quæ ad illius spiritualem salutem pertinent sedulò tractando confessionis remedium primò applicare studeant.

Seculares Confessarij quotãnis à Dominica Palmarum vsque ad Dominicam in Albis inclusiuè in vrbe partim ad Cathedralem Ecclesiam conueniant partim ad Parochialem Sancti Nicolai, in Diœcesi verò in maiori, vel Regenti, atque in Ecclesijs alijs Parochialibus, si quæ sunt, fidelium confessiones audituri, ne fortè Confessariorum copia deficiente Sacramentorum Pœnitentiæ, & Eucharistiæ sumptione aliqui priuentur. Quod si absque rationabili causa, quam nostris Vicarijs notam esse volumus, parere neglexerint, pœnis ex nostro arbitrio sint obnoxij.

7 Cum verò ex Concilij Tridentini decreto, & immemorabili Ecclesiæ consuetudine soleat ab Episcopis nonnullorum grauiorum criminum absolutiò reseruari, ne facilitas absolutionis occasionem pariat peccandi: propterea sequentium casuum Nobis absolutionem retinemus, omnibus Confessarijs, tam

Trid sess. 14. can. 9 & ca. 7. C. si Episcopus de pœnitentiis & remiss. in 6. Clement. dudũ §. statuimus de sepult.

fecularibus, quàm Regularibus ab eis abſoluere, præterquam in ipſo mortis articulo ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ interdicentes, niſi ſpeciali noſtra facultate, vel priuilegio aliquo, id eis permittatur, ſed ad nos remittant, aut pœnitentis nomine facultatem, ſi velint expoſcant.

CASVS RESERVATI.

1 HOmicidæ voluntarij, nec non mandantes, conſulentes, fauentes, auxilium dantes.

2 Sodomia viri cum viro, vel cum fœminâ etiam coniuge.

3 Congreſſus fidelis cum infideli, & beſtiarum abuſus.

4 Inceſtus in primo, & ſecundo gradu ex parte viri.

5 Litterarum, aut ſigilli Epiſcopalis, & eius Curiæ falſarij quique litteras, & ſcripturas Archiuij, vel furto arripiunt, vel quouis modo mutilant, aut deturpant, ita, vt integrè legi nequeant.

Prædictos caſus vnà cum caſibus in Bulla Cœnæ Domini noſcant vniuerſi Confeſſarij, nequid per incuriam ſibi facultatis aſſumant, conceſſæ ſibi iuriſdictionis terminos tranſiliendo. Superiores verò, aut Rectores quarumcumque Eccleſiarum prædi-

dictos casus in Tabella descriptos apto loco in Sacristia, & in Confessionalibus ex parte Confessarij vnà cum Summario Bullæ in Cœna Domini omnibus exponant.

Cũ à reseruatis potestas absoluendi datur, siue ex Episcopi facultate, siue ex priuilegio, in irregularitatibus, ne dispensetur, nisi id sibi expresse concessum fuerit. Contra sollicitantes in memoriam reducimus omnia; quæ in bulla fel. rec. Gregorij Papæ XV. statuta fuere; nec non contra prædictos alijs pœnis arbitratu nostro procedemus. *Bulla Gregor. die 30. Augusti anno 1622.*

DE INDVLGENTIIS.

Cap. VII.

POst adeptam per Sacramentum Poenitentiæ culparum omnium condonationem, sublatumque æternæ poenæ reatum, remanet nihilominus temporalis, vel in hac vita, corporis afflictationibus pijsque exercitijs, vel in altera iustissimis Purgatorij flammis, poena luenda; quæ modò vijs alijs, modò indulgentiarum assecutione in totum, vel in partem remittitur. *Trid. sess. 25. decreto de indulgent.*

1 Parochorum proinde, aliorumque quorum interest, munus erit accuratè populum de Indulgentijs

instruere, quòd in Ecclesia à Christo Domino potestate sibi facta inuenitur hic thesaurus superabundantium Christi Iesu satisfactionum, nec non meritorum Dei Parentis Virginis, & Sanctorum in diuina acceptatione conseruatus, cuius thesauri diuitias Summi Pontifices non secus, ac fideles dispensatores ex iustis, pijsque causis summa benignitate recludunt.

Consequuntur autem Indulgentias post culpæ remissionem fideles ritè dispositi. Quapropter ad veram poenitentiam, peccatorum confessionem, orationes, eleemosynas, aliaque pietatis opera implenda, quæ pro ipsarum consecutione iniunguntur, Parochi maximopere hortentur.

2 Ad tollendos verò abusus, qui Indulgentiarum occasione frequenter occurrunt, nulli ex Ecclesiarum quarumuis etiam exemptarum Rectoribus, vel Regularibus, vel Societatum Laicorum Confratribus cuiusuis priuilegij prætextu, vel diuini verbi præconibus, alijsque quibuscumque personis indulgentias quouis modo concessas etiam suis in Ecclesijs liceat promulgare; neque vllam Indulgentiarum tabellam, siue cedulam in foribus Ecclesiarum exponere, aut publicis in locis affigere, nisi priùs, earum bullis diligenter inspectis, à Nobis recognitæ, & approba-

tæ fuerint, vt populo deinde opportunè publicentur. Quæ vero vel perpetuò, vel ad tempus concessæ fuerint, singulis annis Nobis exhiberi debent, tum exhibitionem nostris locorum Vicarijs præsentare.

3 Eas promulgandi habita potestate, vt omnis praui quæstus occasio prorsus abigatur, litteræ patentes, neque alia inscriptio, quæ indulgentiam indicet vllatenus ad arcam, seu Capsellā pro colligendis eleemosynis appendantur, sed eædem litteræ in altari ponantur, vbi pro indulgentiarum consecutione oratio est constituta, vt populus non ad quæstum, sed ad peccatorum satisfactionem, & pietatis excitationem indulgētias esse cōcessas intelligat, ex quo omni vel mētis, vel animi religione, atque etiam Christianæ Charitatis operibus ad salutares earum effectus consequendos summopere accendatur.

DE SACRAMENTO EXTREMAE *Vnctionis*.

Cap. VIII.

HVmanæ salutis auiditate pijssimus Redemptor exardescens, sicuti diuina in alijs sacramentis adiumenta fidelibus suis, dum vi- *Trid. sess. 14. de sacram. extrem. unt. Cathec. Rom.*

ue-

uerent, præparauit, ita extremæ Vnctionis Sacramento eosdem in vltimo vitæ discrimine constitutos communiuit.

1 Parochi quorum est cura, sæpiùs opportuno tempore maximos huius sacramenti fructus, & vtilitates Populis explanare non desinant, quomodo per ipsum ægroti roborantur in dubia mortis trepidatione, armantur contra satanæ fraudulentas insidias, peccatorum abstergùntur reliquiæ, Diuinæ recipiunt gratiæ augmentum, magnam de Dei misericordia fiduciam in extremo illo concipientes subleuantur, morbi incommoda, & labores ferunt leuius, & plerumque corporis sanitatem, si animæ expedierit, consequuntur; Tandem hoc salutifero oleo inuncti, atque Ecclesiæ muniti precibus non imbelles contra spirituales nequitiæ luctatores procedent. Curent etiam hoc sacramentum ægroto, dum integris vtitur sensibus, ministrare, nec in aliud tempus differant, in quo infirmus morbi grauitate oppressus omni careat sensu, sed dum mentis est compos, & sensuum præditus vigore, vngatur. Quoniam vero in Diœcesi nostra compertum est, quod nonnullos nimium carni indulgentes, & sanguini ægroto, noctu, & sensibus iam distituto extremam adhibuisse Vnctionem, vsque dum consanguinei conuocati fuerint, vel simi-

le quid actum, temerè putando infirmus vehementi fortassis timore correptus ex hac vita fore vt discederet, si opportunè Parochus aduocaretur, hortamur proinde omnes Christifideles, ad quos spectat, & eorum conscientiam oneramus, vt nullo habito respectu, tantum adiumentum suis caris non differant.

2 Parochus, cuius culpa infirmo, præsertim pauperi, absque Sacra Vnctione è vita migrare contigerit, per mensem pœnam suspensionis incurrat, alijsque etiam pœnis subiaceat arbitratu nostro definiendis. Iam vero, & ob id eleemosynam non exigat, sed accersitus, præsertim à pauperibus, statim accurrat, etiam Clero non conuocato, vel expectato, sub ijsdem pœnis. Vbi autem consanguinei, vel domestici infirmorum, Clerum conuenire velint, tūc solitam eleemosynam elargiri teneantur. Vbi verò ad ægrotum Sacra vnctione liniendum accesserit, nonnisi superpelliceo, & stola violacea indutus procedet, comitante Clerico saltem vno crucem preferente sine lumine.

3 Extremæ Vnctionis Sacramentum, sicuti ministrandum est adultis periculosè ægrotantibus, senio confectis etiam non ægrotis, in dies tamen morituris, ita pueris, qui rationis vsu carent, vel mulieribus, quæ in partu laborant, ijs quoque quique seu ad

bel-

bellum proficiſcentur, ſeu nauigationem, & peregrinationem ſuſcipiunt, ſeu denique ijs, qui mox vltimo ſupplicio ſunt afficiendi omnino denegandum eſt. At verò quibus accepto mortifero vulnere, mortis imminet periculum, ſiue ſuperuenienti febre correptis, omnino conferatur, licèt nec peccata confeſſione expiare, nec ſacram Euchariſtiam ſumere potuerint, modò tamen ſigna contritionis oſtenderint, vel piè ſaltem vixerint.

Mutilato in membro aliquo, vt manu, pede, vel alio quolibet, vnctio in propinquiori parte adhibeatur.

4 Si infirmus in ipſa vnctione moriatur, Presbytero vltra non progrediendum eſt: Si periculum imminet, omiſſis precationibus, citò vngat: Si dubium ſit, an viuat, ſub conditione id faciat, ea vtens verborum forma, ſi tu es viuus, per iſtam ſanctam vnctionem, &c.

Si Sacerdos eſt vngendus, cæteræ partes in eo, vt in alijs vngantur, manus verò exteriùs tantùm, cum in ſuſceptione ſacerdotalis ordinis interiùs vnctæ iam fuerint. Mulieribus, aut infirmis, qui commodè moueri nequeunt, nullatenus renes vngantur.

5 Forma huius Sacramenti, quæ in ſolenni verborum precatione conſiſtit, ſimul cum ipſa vnctione

pre-

proferatur, & qui vngit, verba enunciet. Non enim debet vnus vngere, alter verba proferre. Curet etiam Presbyter, dum oculos, aures, & alia corporis membra, quæ paria sunt, inungit, ne in altero tantum, sed in vtroque vngendo totam formam absoluat. Caueat item, ne bis in vna, eademque infirmitate ægroto sacram conferat vnctionem, nisi sit diuturna, mortisque periculum iterum immineat.

6 Campana non pulsetur instar mortuorum, quãdo ad vngendum infirmum signum datur; vbi verò sit consuetudo pulsandi, diuerso modo pulsetur, vt fideles pro agonizante ad Deum pias preces effundãt.

Extremæ huius Vnctionis sacramentum solus ipse Curatus, vel ad quẽ spectat, administret, nec alteri Sacerdoti committat, nisi aliter necessitas expostulet, tunc vero Sacerdoti ad confessiones approbato.

Cum Sacerdos ad deferendum sacrum oleum, accersitur, curent coniuncti, domestici, vel consanguinei iuxta ægrotantis lectum parari mensam paruulam mantili candido stratam; Vas item, in quo sit bombix, vel saltem stupa ad abstergendas partes inunctas, panis medullam ad Sacerdotis digitos purgandos, & aquam ad manus illius abluendas. Ceream itidem candelam, quæ, cum inunctio fiet, accensa, lumen exhibeat vngenti; Super hanc mensam, dum

sacræ recitantur preces, reponatur olei vas, quod à laicis nullo pacto contrectandum est.

Ritua'e Rom. 7 Cum ægrotus agit animam, in illius commendatione studiosè inuigilet Parochus, pietate, qua decet maxima, statutas preces recitet, omnesque domesticos moneat, vt pro moriente Deum piè exorent, nec ad finem vsque vitæ illum deserat, cum in eo temporis momento de æternæ salutis summa agatur.

Si ægrotus sensibus non sit destitutus, Sacerdos eum paucis, suauibus, & ex ardenti pij cordis affectu manantibus verbis excitet ad desiderium vitę æternę, & ad spem de Diuina misericordia concipiendam.

C. presb. qui diœc. de consecrat dist. 4. 8 Parochi tandem hoc Infirmorum Oleum singulis annis nouũ à Cathedrali acceptum, & eo modo delatum, quo supra de Sacramentis in genere dictum est, (vetere in Sacrario combusto) in vase argenteo, vel stanneo cum bombacio intus, & velo serico violaceo de foris contecto, à cæteris oleis seiunctum, conseruabunt prope altare maius, in cuius proximi parietis muro effosso extruatur fenestella, cuius humiditatem, & vliginem, si qua esse posset, tabulæ circum affixæ dimouebunt; has verò tabulas panno serico coloris eiusdem ad ornamentum, & decus, vestiāt, ostioluq; muniatur seris, & claui: in fronte litteris maiusculis (OLEVM INFIRMORVM) sculpatur, vel inscribatur.

DE

DE SACRAMENTO

Ordinis.

Cap. IX.

ORdinis Sacramentum à Christo Domino in Cœna nouissima institutum, totius Ecclesiæ vtilitati, & gubernationi destinatum, eos dumtaxat viros tanto ministerio præficiendos exigit, quibus qualitates, & conditiones à sacris Canonibus præscriptæ, & ab Oecumenico Tridentino Concilio accuratè complexæ, non desunt; his enim Dei Ecclesia ministris vtitur, & honestatur. *Conc. Florēt. decr. de sacrā. ordinis, & Trid. sess. 7 cā. 1. de Sacram. in gen. & sess. 23. can. 3.*

1 Notum igitur primò sit Parochis, vt cum per publicum edictum de generali Ordinatione certiores facti fuerint, die Dominico Ordinationi proximo supplicationes, & litanias habeant ad Deum, ne tantum ministerium conferatur, nisi ijs, qui doctrina, vitæque sanctitate cæteris præcellentes, vtilem in Ecclesia Dei sint operam præstituri: Id ipsum hortamur omnes Religionum Superiores, vt in eorum Cœnobijs seruent. *Trid sess. 23. c. 16. de refor.*

Omnibus deinde sacris initiandis ordinibus innotescant Constitutiones Pij Secundi, & Gregorij XIII. Contra eos, qui absque Canonica dispensa- *Bulla Pij II. 17. Nouēbr. 1461.*

Bulla Gregor. XIII 21. Febr. 1572. tione ad eas ante legitimam ętatem, vel extra statuta Tempora, vel absque Dimissorijs proprij Episcopi litteris, fuerint promoti, nempe ab eorum ordinum executione, ad quos fuerint assumpti, eos esse ipso iure suspensos. Quod si susceptum ordinem exercuerint, irregularitatem, cuius dispensatio solo Romano Pontifici reseruatur, contrahent, & beneficijs, si quæ habent, priuabuntur.

2 Prima Tonsura decorandi non proponantur nisi ij, quorum opera, & functione Ecclesiæ necesse habuerint. Et quia ad eam nonnulli se ingerunt, non vt in sortem Domini assumantur, sed vt Ecclesiasticis priuilegijs seculare iudicium effugiant, suisque concupiscentijs securiùs deseruiant, vel in aliorum perniciem Ecclesiasticá abutantur immunitate: propterea Sacri Tridentini Concilij Decreto Commoniti, *Sess. 23. c. 1. & 2.* præsenti Constitutione sancimus, vt nullus in posterum primam Tonsuram suscipiat, de quo nostrorum Vicariorum testimonio probabilis coniectura non sit, *Trid. cit. cap. 4.* eum non seculari iudicij diffugiendi causa, vel vt vectigalia lucrando defraudet ad illam aspirare, sed vt Deo fidelem famulatum magis deuinctus præstare possit. Ad hoc baptismi afferant fidem, per quam Nobis constet eos legitimó matrimonio esse procreatos, aut dispensationis super defectu Natalium priuile-

uilegio donatos fidei rudimenta optimè calleant. De Confirmatione doceant. Legere, & scribere sciant. Vitæ, & morum præfulgeant honestate. Ad hæc iurato testimonio nostrorum Vicariorum, nec non Curiæ Temporalis Ciuitatum, & locorum, vbi degunt, eos nulli obnoxios crimini, vel suspectos, aut diffamatos, neque grauis vnquam peccati nomine in iudicium vocatos, sed in Ecclesiastica disciplina progressuros, comprobari volumus.

Minores septennio ad Tonsuræ susceptionem non accedant, neque vlli eadem non insignito liceat Clericalem habitum induere sine nostra facultate scripto tradita, sub pœna amissionis habitus, alijsque arbitrio nostro statuendis.

3. Ad minores ordines promouendi vltra Tonsuræ, vel alterius antecedentis Ordinis authenticas litteras, ecclesijs, quibus fuerunt adscripti, se inseruisse, Congregationes, Confessiones, Communiones, & Doctrinam Christianam statutis diebus frequentasse proprij Parochi fide iuramento vallata comprobent. Similem Ludimagistri fidem afferant, qua eorum cum scholæ frequentia, tum latini peritia sermonis innotescat. Vicarius item loci suam scripto, medioque iuramento det conscientiam de illorum vitæ, ac morum qualitate. Quæ omnia constare debet fu- *Trid. sess. 23. de reform. ca. 5. & 6.*

ille patrata saltem per sex integros menses à die ipsorum ordinationis: & tandem ex dictis testificationibus spes vera concipiatur, quòd maioribus ordinibus digni inuenientur.

Insuper omnibus, & singulis notum volumus minoribus ordinibus cum falsis Dimissorijs ab alieno Episcopo initiatos, etiam si qualitatibus à Tridentino requisitis minimè careant, fori priuilegio nullatenus gaudere, sed seculari iurisdictioni, vt antea, plenè in omnibus esse subiectos, quemadmodum Sanctissimi D. N. Vrbani Papæ Octaui Constitutione decretum est.

Bulla sanctissimi Dom. Vrbani Papæ VIII. quæ incipit secretis æternæ prouidétiæ, edita XI. Decemb. 1624.

4 Ad maiores ordines promouendi, præter ea, quę diximus, testimonium afferant de vita, moribus, ętate, & natalibus per nostros Vicarios, & Parochos respectiuè subscribendum, quo etiam probent, factis publicationibus in Ecclesijs per tres dies festos continuos, nullum impedimentum detectum fuisse, quò minùs ad alios ordines progredi queant. Elapsis verò duobus mensibus à die vltimæ publicationis, earum nulla habeatur ratio, sed denuo repetantur. Cantui Ecclesiastico ex Magistri fide operam dedisse demonstrent, denique præuio examine nostrorum Examinatorum: eorum profectus, ac scientiæ fiat experimentum.

Trid. sess. 23 de refor ca. 5.

Et cum æquè turpe ac indecorum sit, vt corruptis moribus homines in Ecclesia ministrent; conscientiam illorum oneramus, qui in districto Dei iudicio rationem reddituri erunt, si quempiam ad sacros ordines cognouerint inhiantem, cuius vita, mores, & natales sacro muneri non suffragentur, si publicationibus factis, illius impedimenta Nobis, vel Vicarijs nostris, vel Animarum Curatoribus secretò saltem minimè detexerint.

5 Impedimenta verò, quibus prohibetur quis ad Ecclesiasticos ordines promoueri, ea ferè sunt, si Bigamus est, si corpore vitiatus, aut valde deformis, si homicidium quoquomodo commisit, vel eidem, aut membrorum mutilationi præstitit operam, si ante ætatem legitimam maiori aliquo ordine initiatus fuit, aut extra Tempora, aut per saltum; si sufficiens beneficium, aut patrimonium non habet, si excommunicationis, suspensionis, aut interdicti pœna irretitur, si illegitimè natus, si neophitus, si ære alieno grauatus, si amens, etiam si dilucida interdum habeat interualla, si energumenus, impudicus, periurus, vsurarius manifestus, seruus, rudis, & ignarus, vel non confirmatus est, & similia. *Trid sess. 14. 22. 23. & capitibus ibi.*

Initiandi omnes, si in vrbe sint, ante vnum mensem, quam ordinationis dies adueniat, in reliqua *Trid sess. 23. de ref. c. 7.*

verò

Trid.sess. 23.ca.7. verò Diœcesi quindecim ante diebus ordinationi proximis Nobis, vel Vicario nostro se præsentent, vt ea præstari possint, quæ ad ipsorum promotionem necessaria esse videbuntur, qui secus fecerit, in ea ordinatione non admittatur.

Trid.sess. 21.ca.2. 6 Subdiaconi vltra præmissa ad honestè viuendum sumptus sibi suppetere ostendant, qui annuos redditus, ex Ecclesiastico beneficio, Pensione, vel Patrimonio, saltem vnciarum duodecim, re ipsa cõstituant; Cæterùm, cum huiusmodi patrimonium, vel beneficium oporteat non esse fictum, aut simulatum, vel litigiosum, sed verum, & pacificè possessum, ne subreptitiè hac in parte ordines suscipiant, volumus, vt illud nullatenus sacros ordines suscepturis suffragetur, nisi priùs eius veritas, & pacifica possessio coram nostro generali Vicario duorum fide dignorum, & omni exceptione maiorum testimonio iuridicè recepto comprobetur. Qui quidem testes partes singulas patrimonij, bonorumque eius, qui initiandus est, distinctè, ac præcisè exprimãt, & fructus, ac redditus annuos, deductis impensis, & parte coloni, quos ordinandi possident, sine contradictione, obligatione aliqua, vel hipotheca, quæ omnia iuramento confirment; Et nihilominus in publicationibus faciendis, supradictũ patrimonium, eiusque singulæ partes, ac red-

dituum summa, vt supra singillatim, & distinctè designentur. Et quòd sollemni iuramento se obstrinxerint ordinandi patrimonium se nullo pacto alienaturos, seu beneficium resignaturos. Quisquis beneficium resignaturus, vel patrimonium alienaturus, ad cuius titulum promotus est, expressam de hoc faciat mentionem, vt nostra præcedente licentia, resignandi, vel alienandi respectiuè facultatem obtineat, alioquin nulla sit resignatio, quin vbi alienationem faciet pœnis antiquorum Canonum subiaceat. qui vero in aliquo, ex hoc numero contentis deliquerit, excommunicationem ipso facto; & pœnas alias etiam corporales arbitrio nostro incurrat.

Trid sess. 21. ca. 2. de refor.

Trid. sup. cit. ca. cū secundū Apostol. & c. tuis de præb.

Ad hæc non nisi horis Canonicis nocturnis, & diurnis scitè ordinādis institutus adueniet; nā ad illas post susceptum subdiaconatus ordinem statim aduincitur.

c. præsbyter de celeb. miss. cap. dolētes eod. tit.

7 Si quis autē ex ordinādis litteras cōmendatitias afferet perinde quasi ex illis facilē aditū ad ordinem suscipiēdū sibi putet aperiri, interclusū tamē suo dāno inueniet, eaq; vice ab ordinū susceptione repelletur

can. ordinationes 1. qu. 1.

Et ne amicitiæ causa, aut quouis alio humano respectu Vicarij, aut Ecclesiarū Rectores, alijue, ad quos de supradictis Nobis fidē facere spectat, falsū aliquid in prædictis attestationibus moliantur, vel admisceāt, præter mulctas à sacris Canonibus cōstitutas, vnciarū decē pœnam luent.

can. de ordinationibus 1. q. 1

Examinatores sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, ne quid muneris accipiant ab ordinandis, neque ante, neque post ordinationem.

Clem. 8. die 15. Martij 1596.

Religiosi suorum Superiorum litteras afferant, quæ postremi ordinis susceptionem etiam complectantur.

DE SACRAMENTO *Matrimonij*. Cap. X.

Genes. 2. Trid. de sacrã. in genere cã. 1. sess. 7. sess. 24. can. 1. cã. ad abolẽdã de Hæreticis.

QVoniam ab ipsa mundi origine ad humani generis propagationem, & remedium concupiscentiæ, à Summo rerum Opifice Matrimonium sanctissimè directum; & à Christo Domino in nuptiarum Canæ Galileæ celebritate approbatum; quin etiam ad sanctificantis gratiæ productionem, quam sua nobis passione promeruit, inter Sacramenta nouæ legis eleuatum agnoscimus, summa honestate, & sanctitate suscipi, & tractari debet.

Trid. sess. 24. ca. 1. de refor. §. quod si quis.

1 Parochi proinde vniuersi moneant, & hortentur contrahentes, vt triduo saltem illius ante celebrationem peccata sua vbi primum sint confessi, sanctissimam sumant Eucharistiam abususque omnes hoc Sacramentum dehonestantes penitus diuellant.

Vt autem Sacramentum hoc magnum à Parochis sanctè, & reuerentèr disponatur, districtè præcipimus,

mus, & mandamus, vt omnia decreta in Tridentino tradita seruētur accuratissimè, vt latiùs in Rituali Romano continetur. Omnia, & singula matrimonij impedimenta calleant, tam ea, quæ dirimunt, quam ea, quæ impediunt. Item ad quotum gradum naturalis se extendat cognatio, aut affinitas ex copula licita, illicitaue promanans, & inter quos legalis, aut spiritualis cognatio contrahatur, ritè dignoscant. *Seß. 24. de refor. matrim. cap. 1.*

2 Et quia matrimonium denunciationes antecedunt, antequam eas Curatus facere aggrediatur, vtriusque tam viri, quàm mulieris voluntatem exploret diligenter. Et si vterque, vel alter eorum absens fuerit, habeat fidem gratis concedendam à Parocho loci, in quo sponsi commorantur de exploratione voluntatis, & consensu ad denunciationes faciendas. Quòd si matrimonium contracturi sint filij familias, eos valde cohortetur, ne illud renitentibus, aut inconsultis parentibus ineant, sed paternæ obedientiæ, reuerentiæque officio satisfaciant. *Trid. seß. 24. ca. 1.*

3 Videat insuper, & curet, quòd Sponsi fidei rudimenta noscant. Eos item interroget, an aliquo sint impedimento obstricti, an alteri promiserint, an voto castitatis, vel Religionis sint deuincti, Moneatque pœnam excommunicationis latæ sentētiæ eos subire, qui scienter in gradu prohibito contraxerint ex Clemen- *Trid. vbi sup.* *Clemētina vnica de*

consang. & affin. mentina constitutione; Quòd si in eodem gradu scienter contrahere præsumpserint, spe dispensationis consequendæ omnino priuari, & separandos fore, idque in eis multò magis locum habere aduertat, qui non tantum matrimonium contrahere, sed etiam consummare ausi fuerint. *Trid. sess. 24. c. 5.*

ca. puberes de despons. impuberũ. De ætate coniugum ad contrahendum requisita peruestiget, & cognoscat, an annos quatuordecim sponsus, sponsa verò duòdecim compleuerint. Cum Parochus de denunciationibus requiret sponsos, aduertat, ne illorum consensum exploret, sed tantum, num velint denunciari publicè in Ecclesia.

Rituale Rom. in Rubr. de sacr. matrim. ex cõcil. cit. 4 His ergo diligenter inquisitis, & ritè cognitis, de sponsorum consensu, & petitione, denunciationes fiant in Ecclesia Parochiali tribus diebus festiuis, qui tamen immediatè sibi inuicem non succedant, inter Missarum sollemnia, quibus adesse populus consueuit, & distinctè, ac intelligibili voce, vt præsentibus innotescant. Quòd si de nostrà licentia, ex iusta causa aliquando intermitti euenerit, celebrato matrimonio, omnino compleantur. Vbi verò maximum periculum mortis imminens, eas in totum, vel ex parte omitti coegerit, negociumque ad nos breuitate temporis deferri nequeat, ad celebrationem matrimonij non nisi certiorato loci Vicario, & de eius

li-

licentia in scriptis habita procedatur.

5 Quod si contrahentes diuersæ fuerint Parochiæ, aut ad eamdem Ecclesiam non pertineant, in vtraque Parochia denunciationes fiant, ad celebrationem verò matrimonij non progrediatur, nisi certior factus fuerit Parochus à Præfecto alterius Ecclesiæ de trina facta denunciatione, fide, scripto, & sigillo munitâ, & quod nullum adfuerit impedimentum. Huiusmodi verò scriptum omni diligentia seruetur. Si verò Parochus ille, cuius testimonium petitur, alienæ sit Diœcesis, illud etiam authentico Episcopi loci sigillo sit obsignatum, vel testibus comprobatum.

Si autem contrahentes peregrinos, exteros, vagosque, & sibi incognitos esse compererit, testes de libertate contrahentium coram Vicario loci recepti ad Nos transmittantur. *Trid. sess. 24. ca. 7.*

6 Cum verò ex frequenti sponsorum ad Sponsas accessione sæpissimè occasio copulæ non sine graui numinis Dei offensa exoriatur, ideo prædictos monemus, vt quam citius iuxta Sacri Concilij Tridentini dispositionem denunciationibus completis, ad matrimonij sacramentum, sollemniter coram proprio Parocho deuenire curent; Districtè præcipientes, quòd interim matrimonio nondum perfecto, nullus in propria domo cum sponsa cohabitare, nec cum il- *Trid. sess. 24. ca. 1.* *Cōg. Epis. 15. Maij 1590.*

la

la se commiscere præsumat, sub pœna ducatorum decem, etiam arbitrio nostro augenda, iuxta personarum qualitatem, & conditionem, pijs vsibus inde à Nobis applicanda.

Trid. sess. 24. ca. 1. Denunciationibus expletis, nulloque detecto legitimo impedimento, ad celebrationem in facie Ecclesiæ deueniant sponsi, haud tamen eo ipso die, quo facta est vltima denunciatio, nisi obtenta à Nobis, vel à nostro generali Vicario facultate, vel nisi præfata denunciatio in eum diem cadat, qui dies Quadragesimæ, vel Aduentus initium proximè antecedit; neq; extra Ecclesiam Parochialem, nisi de nostra facultate scripto concedenda.

c. cum in bibitio de clād. desponſ. 7 Matrimonij impedimento aliquo deprehenso, nullus progressus à Parocho ad alias denunciationes, vel ad illius celebrationem fiat, nisi priùs de huiusmodi impedimento, etiam si falsum, & malitiosum videatur, Nos, vel nostros Vicarios admoneat, vt à Nobis, quod in hoc sit faciendum, accipiat. Si quis verò ex industria, & malitiosè falsum detulerit impedimentum, ne matrimonium contrahatur, præter alias iuris pœnas, etiam excommunicationis latæ sententiæ vulnere sauciamus.

Si duorum, à peractis in Ecclesia denũciationibus, mensium, transierit interuallum, absque nostra licen-

tia matrimonium minimè contrahatur, nisi recta earumdem repetitio intercesserit.

8 Matrimonio demum ritè celebrato, sponsisque officij sui paternè, ac breui, sed efficaci recordatione commonitis, Missæ peragatur sacrificium, quo absoluto, benedictio nuptiarum de more fiat. *Trid sup. cit.*

Ea autem non differatur vltra quindecim dies post celebratum matrimonium, idemque seruetur, quando ex nostra dispensatione extra Ecclesiam Parochialem celebratum est. Si verò intra tempora, quibus nuptiæ prohibentur, contraxerint, octo intra dies ab apertis nuptijs ad Ecclesiam benedictionem accepturi, accedere teneantur.

9 Coniugatum, aut coniugatam, cui ex prætensa morte coniugis absentis, desiderium incidat ad aliud consortium conuolandi, Parochus ad contractionem non admittat nisi de nostra licentia. *c. in præsentia de sponsa. c. 2. de secūd. nup.*

Parochus, vbi aliquos suæ curæ commissos sub prætextu matrimonij, vel alio quocumque quæsito colore illicitè cohabitare, vel carnali copula se commiscuisse cognouerit, eos ad nos deferat.

Si quis etiam ex aliena Diœcesi veniens mulierem secum duxerit, quam vxorem esse affirmet suam, & Vicarius de illius statu meritò suspicetur, vt concubinam probabili iudicet coniectura, legitimi fidem

ma-

matrimonij ostendendam exposcat, quam si ab huiusmodi viro recipere minimè valet, illum vti concubinarium Nobis denunciet, eosque interim simul viuere non permittat.

Trid. sess. 24. ca. 7. Tit. de spōsaduo: Qui prima Vxore relicta, cum alia, illa viuente, per summam impudentiam, infamiam, & grauissimum scelus contrahere præsumpserit, publica, & ignominiosa fustigatione mulctetur, ad triremes per quinquennium damnatus; fœmina verò, si culpabilis inuenta fuerit acri etiam animaduersione plectatur.

Viri vxores suas à maritali consortio temere repellentes, vel contra vxores maritale domicilium, torumue deserere, ac separatim commorari præsumentes, à Parochis priuatim moneantur, vt indiuiduæ vitæ consuetudinem retineant, onera matrimonij, pacis, & charitatis indissolubili coniunctione inuicem supportantes; quòd si non audierint, Nos Parochi certiores faciant, vt, si legitima causa perspecta nō fuerit, pœnis, & Censuris eos cogamus, minus enim decet vt quos Deus coniunxit, *Matth. 19. 7.* ob prauam voluntatem, eos diaboli suasionibus, vllo vnquam tempore separentur.

Si sponsus à Parocho interrogatus in matrimonium consenserit; sponsa verò item interrogata non re-

spon-

spondebit, vel renuerit, neq sponsus, nec sponsa eo die iterum interrogentur, sed Nos, vel Vicarios nostros moneat, vt de opportuno remedio prouideamus.

Vt matrimoniorum, quæ in vnaquaque Parochia contrahuntur perennis memoria seruetur, ex sacrosancti Tridentini Concilij dispositione singuli Parochi certum librum habeant, in quo nomina, cognomina, diem, mensem, annum, atque locum Contracti matrimonij, & sui nomen describant. *Sess.24. de refor. matr. ca. 1. in fine*

Recordentur ex Tridentino nuptiarum solennitates, seu benedictiones à Dominica prima Aduentus vsque ad diem Epiphaniæ, & à feria Quarta Cinerum vsque ad Octauam Paschæ inclusiuè esse prohibitas, alijs verò temporibus in proprijs Parochialibus Ecclesijs esse concessas. *Sess. 24. cap.10. de refor. matrim. ca. non oportet 33. qu. 4.*

DE SACROSANCTIS ECCLESIIS,

& ad illas pertinentibus.

LIBER TERTIVS.

QVamuis Deus circumscribi nequeat, nec locorum obsceretur angustijs, eius enim Spiritus replet orbem terrarum, nec longè absit ab vnoquoque nostrum, Templumque eius totus sit Mundus, vt vbique eum in Spiritu, & veritate adorare liceat, qui in occulto exaudiens, in occulto etiam coronat: speciali tamen præexcellētia in manufactis templis, quæ ad eius cultum, & Religionem vbique terrarum sunt constructa, assidet; & multiplici Nos misericordiarum suarum dono cumulando lætificat. Est enim Dei Ecclesia Regis Palatium, Christi Corporis aula penetralis, Reliquiarum arca, Sacramentorum custodia, Spiritualium thesaurorum armarium, Sanctorum virorum sepulchrum, Christianorum classis Fidei cathedra, in quam fideles ad diuinas persoluendas laudes, & sacramenta suscipienda conueniunt: proinde omni diligentia, nitore, ac pietate custodiri quam maximè peroptamus.

DE

DE ECCLESIA.
Cathedrali.
Cap. I.

SAncta hæc nostra Mazariensis Cathedralis Ecclesia quam à Rogerio Comite Nortmanno ob partam victoriam contra Saracenos, in eodemmet, quo nunc sita est, loco, ab ipsis fundamentis extructam accepimus annum circiter 1093. eamdemque quà munificentissima liberalitate, quà amplissimis muneribus dotatã esse nouimus, speciosum forma prę filijs hominum non solùm Tutelarem, & Patronum, verùm etiam sponsum habere meruit Dominum nostrum Seruatorem Christum Iesum, cuius, solennis dies festus sexta Augusti, qui suæ Transfigurationi sacer est, & huiusce Cathedralis titulus annua deuotione colitur, & veneratur. Huic primò præfuit Antistes Stephanus Rothomagensis. Hæc etiam Dignitatibus quatuor mirificè decoratur, Cantoris videlicet, Archidiaconi, Decani, & Thesaurarij. Quatuordecim insuper Canonicorum, qui Numerarij, seu Ordinarij appellantur, præfulget obsequio, quibus alij in pręsẽtia quatuor Canonici supranumerarij adscribuntur, qui hoc ipso numero aliquando possunt

esse plures, vel pauciores; quandoquidem ex peruetusta huius Sanctæ Ecclesiæ consuetudine quilibet Episcopus duos Canonicos supranumerarios, alterum scilicet in fęlici eius aduentu, alterum verò ex Capituli consensu creare potest.

DE DIGNITATIBVS, & Canonicis.

Cap. II.

1 QVatuor Dignitatum munia hæc sunt: Cantoris in primis qui omnibus Canonicis, & Clero præsidet, tam in processionibus, quàm in choro, post Episcopum locum primum obtinet, eiusque vicem gerit in decantandis vesperis, & missis solennioribus, si absens sit vel impeditus, aliàsque obit in Ecclesia functiones, quæ sibi specialiter incumbunt; Chorum dirigit, lectiones dispo-nit in diuinis officijs, Episcopo Pontificalia exercenti assistit, eidemque antiphonas præintonat, & capitula absoluit: ipsius est præterea in medio Processionis, quando pluuiali induitur, baculum deferre: tabellas à Subcātore pro Diuinis officijs exequendis firmare, & missas proprias, iuxta tabellam infrascriptam, decantare. Eo non interueniente, loco succe-

dit Archidiaconus. Huic Decanus, qui vna cum Archidiacono hinc inde à dextris, & à finistris Pontifici in throno assidenti ministrat. Decanum Thesaurarius, quarta Dignitas, subsequitur, qui præter suas peculiares functiones in Ecclesia obeundas in supradictarum Dignitatum absentia, earum vices implet, & cæteris in Choro præeminet. Eius verò præcipua cura est quolibet anno simul cum Subthesaurario, & interuentu Canonici vnius per Capitulum deputandi rerum omnium, & supellectilium Ecclesiæ inuentarium conficere, cuius exempla ab ipsis, & Canonico prædicto subscripta singuli singula penes se retineāt. Quo inuentario confecto, primò, Sanctorum reliquias thecis argenteis, vel alia materia reconditas diligenter custoditas velit; sacra deinde vasa argentea, & aurea, Anulos, sacras mitras, Ecclesiastica indumenta, Iocalia, & cuiusuis materiæ supellectilem, quæ in thesauri sacello reperiuntur, in numero, pondere, & mēsura, diligentiam in custodiēdo adhibeat, ex quibus prorsus nihil, nisi ex nostra expressa facultate cuipiam commodare potest. A manu Thesaurarij eiusdem, cum Nundinæ Sanctissimi Seruatoris primò exponi debent, earum Regium vexillum, Præfectus, seu Magister feriæ solenniter recipit. Primus Canonicus Thesaurario, & sic successiuè alter alteri

oc-

occupato sufficitur, tam in Choro, vt Maior Præsidens, quàm in cæteris Ecclesiæ ministerijs obeündis iuxtà Constitutiones huius nostri Capituli speciales, & ordinem in tabella præfixum. Dignitates quatuor prædictæ videlicet Cantor, Archidiaconus, Decanus, & Thesaurarius, nisi eis annexus sit Canonicatus, nullum habent votum in Capitulo, neque actiuum, neque passiuum.

2 Quatuordecim Numerarij, seu Ordinarij Canonici locum in Choro tantùm inter se optant. Supernumerarij verò locum, & vocem habent in Capitulo non secus, ac Ordinarij, & suas quique per ordinem Ecclesię functiones, quemadmodum quatuordecim, præstant, eodemque insignio, quo Dignitates omnes, & cæteri Canonici, vtuntur: locum verò, & stallum in Choro, haud cum Numerarijs, sed inter se optant, quorum cum persona extinguitur Canonicatus.

Omnes deinde sunt Presbyteri. Eorum insignium est ad superpelliceum Caputium rubei subtegumenti circumdatum ostentaculo deferre. Onera, & functiones suo quisque ordine exequi debet, tam ex prę-scriptis huius Sanctæ Ecclesię consuetudinibus, quàm ex ipsorum Decretis Capitularibus, quæ à Nobis recognita obseruari mandamus.

Præ-

3 Præcipuè verò hæc ab ipsis obseruentur, vt missæ, quas Canonicales appellant in orbem, & iuxta tabellam decantentur.

Ad Passionem in hebdomada sancta decantandam in primis tres in Dominica Palmarum eligantur à Præfecto Chori Canonici. In feria tertia Diaconi ex nostræ Cathedralis Clero succedant, & in eorum defectum tres vltimi Sacerdotes de Clero. Quarta feria ex eodemmet numero Sacerdotibus tribuatur. In die tandem Parasceue Beneficiati locum obtineant, & ex vnaquaque classe tres eligantur.

Sequenti die post anniuersariam fidelium Defunctorum commemorationem, nisi fuerit Dominica, ab vna ex Dignitatibus circulariter canatur Missa pro defunctis omnibus Episcopis Sanctæ huius Cathedralis: Altera verò die pro demortuis Canonicis ab eorum vno, eodem pacto cantetur: Tertia die ab altero item Canonico pro Beneficiatis, & Sacerdotibus è vita cessis: Quarta verò à Beneficiatis pro Clericis.

Quolibet item anno Episcopi vltimò defuncti, qui Sanctam hanc Cathedralem Ecclesiam immediatè gubernauit, diem anniuersarium celebrari volumus; Missam verò de Requiem per ordinem successiuè cantabunt Canonici ab ipso creati, in quorum defectu alij Canonici suas quique vices adimpleant.

Au-

Audita Summi Pontificis morte, in Cathedrali statim duæ decantentur diuersis diebus Missæ; vna pro illius anima, altera verò de Spiritu Sancto, vt Deus O. M. & Dominus Noster ad Ecclesiæ suæ Sanctæ præsidium communem animarum Pastorem ex omnibus dignetur meliorem optare. Id quod præstabitur in omnibus Diœcesis nostræ Parochialibus Ecclesijs. Episcopo verò defuncto, tam in Cathedrali, quàm in tota Diœcesi, duæ item cantentur Missæ diuersis diebus, de Requiem vna pro eodem Antistite: de Spiritu Sancto altera pro auspicatissima pij, vigilisque Successoris electione. Cæterum populum adhortentur Parochi ad fundendas Deo preces, cùm pro demortuo Pastore, tùm pro subsequentis delectu.

4 In sacristia quoties pro sacro faciendo conueniunt Canonici, Beneficiati, vel alij Sacerdotes ex Clero, hic toties seruetur ordo, nimirum, Canonici cæteris præferantur: at in eorumdem celebrationem is primum obtineat locum, qui primus sacris indutus est vestibus. Ex Clero quotquot apparati fuerint ante Canonicos primò egrediantur. Episcopo quoties ministrabunt Canonici, faciant ante alios quoscumque sacrum, ne sint futuris impediti functionibus. In solennitatibus Canonicalibus, cum de consuetudi-

ne totum non decantatur officium, mandamus, vt posthac cantetur saltem Inuitatorium Hymnus subsequens, Te Deum, Hymnus Laudum, & Benedictus. In solennioribus festiuitatibus, videlicet Natalis, & Resurrectionis Domini, Pētecostes, & Transfiguratio nis Domini, Matutinum integrum cum Laudibus, & Tertia. In reliquis verò consuetudo hactenus seruata perseueret.

5 Ad Diuina officia persoluenda omnes in Choro conueniant, suis quique insignibus ornati, tàm Canonici, quàm Beneficiales, & reliqui ex Clero: nullus alterius occupet subsellium, nec minor in stallo supra maiorem sedeat, sed Dignitatis semper, & antiquitatis, tam in sedibus, quàm etiam in processionibus ratio habeatur. Qui secus fecerit pœnam subeat punctationis, nec aliter ac sit absens, annotetur: Id quod intelligi non debet de hebdomadario Canonico, cui in ipso, vel Cantoris, vel Archidiaconi stallo, officium solenniter celebraturo iuxta Chori mutationem sedere contigerit. Inter canendum interiùs, exteriùsque ita se gerant, vt non strepitus oris, sed iubilus cordis, non sonus labiorum, sed motus gaudiorum, voluntatum, non vocum consonantia tantùm audiantur. Quo quidem tempore à Choro recedere licet nemini, siue Canonico, siue Bene- *D. Bern. serm. 1. in cantic.*

ficiato, vel confessionis excipiendæ causa, aut sacrificium peragendi, nisi facta reuerentia, & salutato Chori præfecto: Contrafacientes absentiæ pœnam quam eamdem recedentes à choro non persolutis horis, subire intelligant. Diuinorum tempore officiorum in maiori Altari nemo ad celebrandum accedat.

6 Si quando ad funus prosequendum Capitulum vna cum Clero vocatur, omnes è Cathedrali Crucem associantes exeant, eamdemque redeuntes, qua par est, veneratione, & ordine comitentur: Distributiones verò candelarum in Choro, Sacristia, vel alio separato loco Cathedralis, etiam si cadauer alibi sit sepeliendum, eo tamen fiant ordine, vt à Dignitatibus, & antiquioribus Canonicis, ad Beneficiatos, inde ad reliquos Sacerdotes, porrò ad Clericos deueniatur. Quod si formam hanc perturbari contigerit, perturbationis reus, candelam in pœnam, seu cereum prima vice amittat; si secundò deprehenditur, carceri mancipetur.

7 Capitulum Canonicorum si cogendum erit de rebus ad Canonicalem Mensam spectantibus, vel de aliquo alio, quodcumque illud sit seriò pertractatum, soli intersint Canonici, ad id conuocati de Maioris Capituli mandato per sonitum campanæ dictæ (la

Cong. Ep. 6. Octob. 1617.

Hie-

Hieronyma) siue per internuncios, singuli tamen ad horam præscriptam in Thesauro conueniant: Capitulum verò ipsum ab inuocatione Sancti Spiritus incipiat: quod non nisi rebus peractis dicta sub finem oratione dimittere licet: Vota sub ordine, & gradatim ferant omnes, quæ maior ex Canonicis recipiat, vt secundùm maiorem suffragiorum partem terminetur. Vota verò Canonicorum absentium recipi nullo debent negotio, si tamen fuerint recepta, suffragium pro nihilo habeatur. Risus, ioci, ac rixæ vitentur, quàm maximè: res sine tumultu, ac strepitu, tam in loquẽdo, quàm in respondendo, omni, qua decet, modestia tractandæ sunt, nec priùs, quàm suus vnicuique dicendi locus appetierit loqui aggrediatur: Dicentem nemo interpellet, aut vanis contendat disceptationibus. In deliberandis negotijs alicuius momenti, vota, & suffragia occultè per scrutinium, non palam percurrant, vt vnusquisque liberè suam sententiam explicare possit idemque in electionibus quorumcũque Officialium à Capitulo nominandorum seruetur. Quòd si alicuius Capitularis negocium erit agendum, ipso præsente, votum ferri non licet, nisi priùs loco Capituli decesserit. *Cong. Ep. 13 Maij 1615.*

8 Munus Cancellarij, qui ex Canonicorum numero eligitur, erit primò, eos adnotare, qui Capitulo

non interuenerint, vt qui personaliter nomine Capituli, pro ipsius negotijs, & communi interesse vocati iustam absentiæ causam non reddiderint per mensem voce actiua, & passiua, atque ab ingressu Capituli priuati intelligantur; Cuius quidem causæ, seu absentiæ legitimum impedimentum ab ipso Capitulo recognascatur.

Secundò idemmet Cancellarius, quæ fuerunt in præcedenti Capitulo statuta, & determinata proponat eo consilio, vt executioni sint nè demandata cognoscat, cuius rei gratia librum habeat, in quo vota omnia, votantium nomina, & decisiones omnes describat, annotando diem, quo Capitulum fuit collectum. Ne verò quæ ab ipsis Capitularibus tractata sunt publicè deinde deferantur; sub pœnis arbitrio nostro infligendis mandamus, ne cui liceat secretum Capituli exteris reuelare.

9 Electus à Capitulo in aliquod officium, nullo pacto excusetur; Quod si legitimam excusationis causam proponat, secretis suffragijs ab ipsomet Capitulo approbari mandamus. Si contrarium visum fuerit, onus suscipiat: Renuens voce actiua, & passiua per quatuor menses in Capitulo priuetur. Officiales Capituli quolibet anno in Transfiguratione Domini, vel eius Octaua eligantur.

Scrip-

10 Scripturæ omnes, quæ ad Capitulum spectant in deputato Thesauri loco asseruentur, cuius claues penes sint Magistrum Communerium, ex quo scriptura nulla trāsferri potest absque Capituli facultate sub excommunicationis pœna.

DE PRAEBENDA THEOLOGALI erigenda.

Cap. III.

1 NEminem profectò latuit, quantùm vtilitatis Viri, doctrina, morumque integritate præditi in aliorum eruditione Catholicæ Ecclesiæ attulerint, præsertim si sacrorum librorum explanationem, per quam vnusquisque affluenter instruitur, quid sperare, quidue operari oporteat, vel moralis Theologiæ, qua nostræ, & alienæ prospicimus saluti notitiam tradunt. Propterea Pastorale munus paterna charitate persoluere cupientes, totiusque nostræ Cathedralis Cleri cōmodum iugiter anhelantes, & nostræ satis conscientiæ facere illam quā primùm iuxta Sacri Concilij Tridentini decretum erigi curabimus. Ille verò, quem eligemus, vita, moribus, ac scientia perornatum diebus, & horis à Nobis statuendis publicè positiuā, Scholasticam, vel Moralem

cap. cum ex eo de elect. & elec. pot. in 6.

sess. 5. de refor. cap. 1.

lem Theologiam à Nobis item definiendam, & præscribendam per horæ spatium exponat; semper ea, quæ frequentiora, & magis necessaria iudicauerit, discutiendo; Quod si ab ea lectione absque legitima causa defecerit, duodecim tarenos qualibet vice exoluat. Chori verò Puncterius omissiones hasce fideliter annotet, Nobisque referat, vt prædicta pœna exigatur, Seminarij necessitatibus applicanda.

2 Volumus insuper, vt his lectionibus, ei præsertim qua de casibus conscientiæ instituitur omnes Curati, Confessarij, Sacerdotes, sacrisque ordinibus initiati, siue Cathedralis, siue Parochialis Ecclesiæ statuta hora, datoque campanæ signo, intersint sub pœnis arbitratu nostro imponendis, vt inter lepram, & lepram dijudicare, morborumque animi qualitatibus inspectis, condignam cuique satisfactionem iniungere, ac salutare remedium valeant applicare.

Cong. Ep. 16. Martij 1593.

Regulares verò summopere hortamur, vt omni, qua poterunt, diligentia, adesse studeant, vt qui sanctis institutis, vita moribus, & exemplo fidelibus profuerunt, possint etiam eisdem doctrina meliùs prodesse.

Trid. sess. 5. cap. 1.

DE

DE CANONICO Pœnitentiario. Cap. IV.

EX quo Pœnitentiarij munus omni, qua par est, diligentia ministrari oportet, ne ex inscitia fraudis aliquid irrepat cum animarum dispendio districtè mandamus, vt nostræ Cathedralis Pœnitentiarius, qui saltem annum attingat quadragesimum, vir sit omni scientia, & probitate præditus Theologiæ, vel Sacrorũ Canonum professor, idoneus, prudens, promptus semper ad fidelium confessiones excipiendas, præcipuè verò cum solennitatibus, Iubileis, & lucrandis Indulgentijs populus interuenire solet; quo tempore, tum aliàs casuum Nobis reseruatorum potestatem sibi faciendam curet. In imponendis pœnitentijs ne Sacrosancti Concilij Tridentini decreta prætereat, & cautus sit pœnitentias nedum pro qualitate criminum, sed etiã secundùm statum personarum imponere, vt satisfactio, sine scandalo sequatur.

Trid sess. 24. de refor. ca. 8.

Trid sess. 14. de satisfac. c. 8

(: S :)

DE CANONICO VICARIO Ecclesiæ.
Cap. V.

VNus de Canonicorum Capitulo à Nobis nominatur, qui Ecclesiæ Vicarius dicitur. Cuius intereſt Horas iuxta ordinem in Capitulo de diuinis officijs ſecundùm tabellam per menſes diſpoſitam deſignare, & ſacriſtis imponere, quo tempore pulſandum ſit, habita ſemper ratione ſolennitatum, & populorum concurſus: Sacerdotes ſacra facturos ad celebrandum ita diſtribuat, vt abſque vlla perturbatione numeroſæ Populi frequentiæ miſſæ in Eccleſia reſpondeant, præcipuè verò diebus feſtiuis. Eius tandem inuigilent curæ, ne quid in Eccleſia ipſa Cathedrali indecorum, ne quid ſordidum reperiatur; ſi quid opus erit, diligentiſſimè perquirat, atque neceſſitatibus quantocius occurrere ſtudeat. In arduis autem rebus Nos adire volumus.

DE CANONICO MAGISTRO Communerio.
Cap. VI.

MAgifter Communerius ex antiqua Sanctæ huius Cathedralis confuetudine è Canonicorum Capitulo, & eorum numero quotannis in anniuerfaria Sanctiffimi Seruatoris noftri Domini celebritate eligitur feruata circuli forma, qua onerum quifque particeps effe debet. Huius officij difpenfatio eft in funeribus affociandis, cum eundum erit, ab ipfo defignatæ ex Clero perfonæ Crucem tradere; ceram albefactam, non minus, quàm haud purgatam recognofcere, & coram fe põderibus dimẽfam, certo metiri prętio, atque ftatutis temporibus ex Ecclefiæ præfcripto de prouentibus omnium mortuariorum, ceræ, & Campanarum à Communerio diftinctam computationem expoftulare.

DE MAGISTRO MARAGMERIO.
Cap. VII.

MAgifter Maragmerius à Nobis electus, prouentus omnium debitorum Cathedralis

exigit, eorumq; cōputationes cum duobus Canonicis, qui à Nobis deputandi sunt confert, in his si quid implicatur difficultatis, Nobis renunciabit. Si quis in Cathedrali tumulatur propriam non habens sepulturam, suum est, locum, & eleemosynam de nostro consensu designare.

DE PERSONATIBVS, ET *Beneficiatis.*
Cap. VIII.

1 PErsonatus, Beneficiati, & cæteri Sacerdotes, Diaconi, & Subdiaconi huic Sanctę Cathedrali Ecclesiæ addicti Coadiutores sunt Canonicorum, & in diuinis persoluēdis Officijs æquè, ac ipsimet Canonici statis horis continuo Chori seruitio adesse debent: nimirum cum Horæ Canonicæ persoluuntur, ac missæ maiores decantantur. Eorum nullus Chorum intret ad hæc exequenda munia, nisi superpelliceo, & almutio, qui eo vtitur, vestitus, nec inde exeat, nisi Præfecto Chori salutato, & facta de more reuerentia.

2 Dum legunt psalmos, vel cantant, si pausam (vt decet) in medio versu faciunt, si distinctè, sedatèque legunt, si clara, compositaque proferunt voce,

non solum omnia, distinctè percipient adstantes, verùm etiam audientium aures delectatione capientur. In thure, seu incenso, paceque danda, atque recipienda, mutuam præstent reuerentiam, inuicemque sese inclinent, modesto, compositoque gestu, vt laudabiliter consueuerunt.

3 Beneficiati numerum vndenarium non excedunt, qui omnes ad superpelliceum, nigro vtuntur almutio, sericam cerulei coloris victam circum ipsum gestantes ad Canonicorum distinctionem; horum Beneficiatorum duo Cappellani Curati sunt, qui iuxta Tridentini decretum in examine per concursum instituuntur, quique omnia, quæ ad animarum curam spectant, intra Cathedralis Parochiæ ambitum, vti fusiùs in hac Sancta Synodo commendantur, exequi debent. His post Canonicos immediatè ante omnes alios hinc inde in Choro, & processionibus tribuitur locus; In Choro cum caputio sine stola, diuina decantatum officia accedant, ea verò in Ecclesia in Sacramentorum administratione, atque in funeribus associandis, vtantur. *Trid. sess. 24 c. 18. de refor.*

4 Post primum Capellanum Curatum, succedit Terminator, qui ex parte (qua Archidiaconus in Choro stallum habet) sedet. Huius Personatus muneris est, quale quotidie officium dicendum sit, simi-

plex, an Duplex, de festo, an de feria, quæ itēm Antiphonæ, Orationes, Psalmi, & lectiones recitandæ, diligenter, & præmaturè commonefacere, Dignitatibus denique sacra solenniter facientibus Euangelium decantare.

5 Ipsi Terminatori immediatè, & ex eademmet Chori parte Subcantor adiungitur, cuius sunt partes Ministros omnes de suo præmonere officio, Euangelium, aut Epistolas decantaturos disponere, Acolythos, Ceroferarios, Pluuialia, & thuribula dispēsare, cū Hebdomadarius è subcātoris latere in Choro cōsistit. Singulis quoq; mēsibus tabellā à cātore firmādā, tàm pro Diuinis Officijs, quàm pro missis solennibus, Euangelijs, & Epistolis à Canonicis, & Beneficiatis decantandis scribere, & in sacristia proponere. In processionibus Pluuiali vtitur, & baculo. Eius præterea muneris est suis tēporibus Choro interesse, antiphonas, psalmos, hymnosq; de more intonare; ea denique omnia, quæ singillatim quisq; obire debet, quæque Diuinorū officiorū ordo recitādorum, & ratio exigit, cum Ministris sæpiùs agere, ne quid incidat, quod tempori, vel solennitatum dispositionibus minùs cōgruum sit.

6 Ex altera verò Chori parte post alterum Capellanum Curatum, subsellium habet Magister Scholæ, qui

qui cum Hebdomadarius ex ea parte officium facit, intonitiones antiphonarum, Psalmorum, & hymnorum exercebit, atque in Subcantoris absentia, omnia huiuscemodi præstabit munia. In processionibus iunctim cum Subcantore induitur pluuiali mediusque cum illo inter alios Beneficiales procedit. In Epiphania festa omnia mobilia ex more publicat. In Sabatho Sancto arundinem ornatam, cum tribus candelis præparat, præcinitque (Exultet iã Angelica turba) & in Tetransfiguratione Clericos instituit pro solita vocatione omnium, & quorumcumque ad obedientiam præstandam nostræ Cathedrali Ecclesiæ obligatorũ, aliaque exequitur munera sicut, & cæteri Beneficiati.

7 Terzerarius locum obtinet in Choro post Magistrum Scholæ, qui omnes supradictas functiones, deficientibus Subcantore, & Magistro Scholæ adimplebit.

Hi supradicti omnes dicuntur Personatus, qui proprias habent, & distinctas præbendas, ac Missas iuxta tabellam suo quique ordine decantant.

8 Hos Personatus subsequuntur alij quinque Beneficiati à Reuerendissimo de la Caua Prædecessore nostro instituti, & erecti. Proprias horum est Missas decantare, & Canonicis alternatim illas celebranti-

tibus Euangelia. Ex Personatuum vero defectu inferiores sibi è Clero ad diuina peragenda piè, deuotèque dirigere.

DE SVBTHESAVRARIO, ET Sacristis.

Cap. IX.

Svbthesaurarius ecclesiastica omnia indumenta, sacra vasa, & reliqua in Thesauro seruata, sibique concredita, pura, nitidaque conseruet: nihil ex dictis particulari alicuius ex Capitulo vsui applicare potest, sed indistinctè omnibus omnia sint exposita, aliqua verò separatim Canonicis à cæteris Presbyteris. Duo in sua electione statuuntur Sacristæ, quorum interest campanas ad diuina celebranda officia statis temporibus pulsare, Altaria, & Episcopalem sedem nostram sternere, Ecclesiæ ianuas, & occludere, & aperire, quam ab omni expurgent immunditie, & sordibus, tum libros in Choro ad diuinorum deferre celebrationem. Curet Subthesaurarius, vt hi suo probè inuigilent muneri, altaria iuxta temporis, ac solennitatum rationem decenter ornando, eiusque coloris vestes Sacerdotibus celebraturis in dies singulos exhibendo, quæ pro Ecclesiæ ritu

San-

Sanctorum, vel Temporum celebritati conueniunt. Id quod tũ maximè fieri debet cum Nos Missæ sacrũ, & Vesperarum Officium solenniter celebramus, vel cum alia huiusmodi obimus publicè munia. Præterea singularem dent operam, ne vestes, ornamenta, ac cætera linea indumenta, quibus Clerici induuntur, vel Altaribus seruiunt lacera sint, aut indecoro obsordescant puluere, squalloreue. Calices perpolitos, ac splendidos (vt qui Christi Iesu sanguinem sint excepturi) inauratos optimè, integrosque ex omni parte singulis hebdomadis in pelui ad huiuscemodi tantùm vsum comparata abluant: Quæque de Purificatoriorũ, & Corporalium nitore, deque ablutione in Missæ Constitutionibus præcipimus, accuratè seruent.

DE CAEREMONIARVM *Magistris.*

Cap. X.

PRæter Magistrum, quẽ Nos à sacris cęremonijs pro nostro seruitio, & functionibus eligimus, ex Cleri numero alter per Capitulum constituitur cum destinata mercede, qui Dignitatibus, & Canonicis solenniter celebrantibus, & Diuina officia persoluentibus assistat, in Matutinis, Laudibus, &

cæ-

cæteris omnibus horis: Canonicos ad lectiones in medio Chori incedentes associet, & ad stallos vsque perducat; Thuriferarium eosdem incensantem comitetur; Ecclesiæ ministros, quæcumque ab eis ritè agi oporteat diligenter, grauiter, & submissa voce, vel per nutus commonendo. Significet idem ijs, qui in Choro adsunt, quando standum sit, aut caput inclinandum, aut flectenda genua, quomodo coram Sacro Altari, & Nobis gerere sese debent. Ceroferarios, & thuriferarios instruat, vt sine turbatione, & reuerenter suas obeant partes, in quibus omnes illius menti audientes esse mandamus, sub pęna carceris à nostro Vicario (si secus factum fuerit) infligenda: ipse verò cęremoniarum librum præ manibus habeat, sic quemadmodum par est, instructi diligentius suo satisfaciat muneri. Volumus autem quod tã in nostra Cathedrali, quàm in cæteris respectiuè Ecclesijs omnimodè seruetur Cæremoniale Romanum; omnem, & quamcumque contrariam consuetudinem, seu desuetudinem, abrogantes super quo Vicarij nostri, cæterique Ecclesiarum Rectores, vel ad quos respectiuè pertinet, summopere inuigilent, Nobis de transgressionibus exactam rationem reddituri.

DE CLERI COMMVNERIO. Cap. XI.

CLeri Communerius à Perſonatibus, & Beneficiatis, ſingulis annis per circulũ in die Sanctiſſimi Seruatoris eligitur, qui cereos omnes à Magiſtro Communerio ſibi aſſignatos cuſtodire debet, quos in promptu ſemper habeat, tam albos, quàm non, vt requiſitus exhibeat in funere alicuius, vel numerata pecunia, vel accepto pignore, & hos inter Capitulum, & Clerum ordine, & modo ſupra citato in hoc lib. 3. c. 2. num. 6. diſtribuat. Pro eodẽ itẽ mortuario prouẽtus ex cãpanę pulſatione conſeruet, atque ſtatutis tẽporibus de more poſt computorum reuiſionem, emolumenta omnia, ſua cuique ex Capitulo, & Clero tribuat. Cereos ipſos (ſi à Clero ſibi venderentur) emere non recuſet, ſed iuxta conſtitutum à Magiſtro Communerio pretium, mercabitur: à Perſonatibus verò, & Beneficiatis de pretio, quo ipſe ſuos vendiderit cereos, nihil diminuat, ex obſeruata inter eos conſuetudine. Pro iure exactionum, & ſuorum laborum mercede, tarenum vnum pro qualibet vncia ſibi percipiat, nec non in diſtributione candelarum, cereum Canonicis coęqualem retineat.

DE DEPVTATIS CHORI, & Punctatore. Cap. XII.

CHori Deputati quotannis per Clerum tres eligantur, quorum munus est pecuniam pro distributionibus receptam participantibus distribuere, & Punctatorem eligere. Punctator verò ab ipsis electus quolibet trimestri renouetur. Ad eum spectat in dies singulos eos adnotare, qui suis defuerint muneribus, singulisque mensibus Chori Deputatis tradere. Huius erit etiam videre, qui egredi à Choro soleant, dum Diuina decantantur, & in librum punctationum referre. Absentes, & infirmos sedula perscrutatione inquirat. Vt autem hoc officium meliùs exerceatur, neminique aliquid iniustè, aut remitti, aut adimi possit, volumus, vt dum in officio Punctatoris permanserit, sacris horis, & officijs omnibus intersit, nisi absit de eius licentia, qui Choro præsidet: quo tempore alium ab eodem Chori Præfecto probandum substituat; si secus faciat, pro singulis vicibus tarenos duos suo salario adimimus in pauperum eleemosynam.

DE

DE RELIQVO CATHEDRALIS Clero.

Cap. XIII.

PRæter Dignitates, Canonicatus, Perſonatus, & Beneficiatos; Alij ex Clero conueniunt, tam Presbyteri, quàm Diaconi, Subdiaconi, & in minoribus conſtituti ad diuina officia pro pſalmodia deſtinati, qui Choriſtarum exercentes officiũ præuidere debent, quæ intonanda ſunt. Magna hi diligentia curent ne acuta nimis, nimiſque grauis, ſed mediocris, plena, ac ſonora ſit intonitio, videantque diligenter ne in vertendis chartis quandoque deficiant à canendo cum populi offenſione, & ſcandalo. Alij verò quotidie in miſſa maiori Celebranti diaconorũ, & ſubdiaconorum munere fungantur, ſeruata tamen inter eos regula, quòd antiquior in dignitate iuniorem præcedat. Reliqui verò Dominicis, & feſtis ſingulis ſuperpelliceo induti ad maiorem Miſſam, ac veſperas conueniant. Quòd ſi ſecus fecerint, perinde, atque non ſeruierint, cenſeantur: nec pro maioribus ordinibus ſuſcipiendis noſtrum ſibi polliceantur ſuffragium.

DE ECCLESIARVM NITORE, & reuerentia. Cap. XIV.

Psal. 92. 7. 1 CVm Domum Dei deceat Sanctitudo, nemo in ea aliquid agere præsumat, quod oculos Diuinæ Maiestatis lædat; Nulla igitur in Ecclesijs secularis actio, nulla rerum colloquia leuiorum, atque adeo prophana, nullæ deambulationes, strepitus, clamores, negotiationes, contractus nulli (si omni quidem tempore, præcipuè verò dum Missæ peragitur sacrificium, aut sacræ habentur conciones, atque diuina persoluuntur officia) exerceri debent. Verùm quàm deploranda sit nostris hisce temporibus eorum temeritas, ac impudentia, qui diuinam præsentiam minoris facientes, mulierum amores, honestatem, atque elegantiam curiosiùs venantur in Ecclesijs, nemo sanæ mentis est, qui non videt. Nos quidē turpitudinē hāc, & scelus sicuti egrè, grauatèque ferimus ita nec huiusmodi homines impunitos abire nostra patietur conscientia; Propterea qui talia attentare præsumpserit; vltra Diuinam indignationem, quam incurrere certò sciat, Sacrorū† Canonum, & Constitutionis Pij † Quinti, alijsque pœ-

† Clem. 1. de celeb. Miss. cap. Decet domum.

nis

nis nostro arbitratu se plectendum nouerit. *de immu. eccl in 6. Trid. sess. 22. de obser. & euitand. in celebr.*

2 Sub ijsdem etiam pœnis prohibemus, ne comessationes, compotationes, ludi, esculentorum, & poculentorum venditiones fiant. ligna, coementa, saxa, nisi fuerint ad Ecclesiam necessaria, eodem modo asseruari prohibentur. Nemo fonti Aquæ Benedictæ innixus hæreat, neque in Ecclesijs cum sclopetis consistat. Spectacula, seu repræsentationes prophanæ prorsus nullæ in eisdem Ecclesijs recitentur: Sacræ verò iuxta præscriptam formam lib. 1. cap. 12. *† Bulla Pij V. quę incipit: Cum Primum Calendis Aprilis 1566.*

3 Totum Ecclesiæ corpus, Chorum pręcipuè, tum à puluere, tum ab aranearum telis, & sordibus, perpetuò liberum, sepulchraque optimè clausa (ne quem redoleant fœtorem) haberi præcipimus. Mendicis per Ecclesiam ne vagari permittatur, sed ante fores sine strepitu, & clamore elemosynam efflagitent, alioqui mendicandi facultate priuentur. Onera, aut Comestibilia per Ecclesiam nūquam apportentur, vię, & laboris minuendi causa: sub pœna illorum omnium deperditionis, quæ sacristis applicanda sunt. *Bulla cit. Pij V. §. pauperes quoque*

4 Vigiliarum prætextu, aut alio quouis titulo quempiam in Ecclesia pernoctare vetamus, siue, mulier illa sit, siue vir: Quare is, cui Ecclesiæ aperiendæ, aut occludendæ cura commissa est, licèt sint Confraternitatum Rectores, decem aureorum pœnam exoluant,

uant,

uant, si id permiserint. Quapropter, vt prophana omnia; & indecora, quæ in Ecclesijs aliquando committi solent prorsus euitentur, præcipimus, vt omnes Ecclesiæ (Parochialibus, & Sacramentalibus exceptis) à meridie, vsque ad vesperas fores habeant occlusas, nisi vel alicuius Sancti in illis Ecclesijs festus dies celebretur, vel expositæ sint quadraginta horarum orationes, vel eo tempore, quo missæ, & alia Diuina habētur officia: sub pęna aureorū quinque, aut carceris arbitrio nostro. De Ecclesijs Monialiū suis disponetur locis. Parochiales verò, dato Salutationis Angelicæ signo, claudantur; si secus factum fuerit, eamdem pœnam exoluant Parochi, & Sacristæ carceri attinebuntur.

5 In ijsdem verò Ecclesijs, seu Oratorijs nullo pacto volumus pueros grammaticam edoceri, sub pœna aureorum quinque à Ludimagistris exoluenda. Si campanæ conflandæ erunt, non conflentur in Ecclesijs, nec fabrile opus aliquod fiat, nisi alibi in eiusdem Ecclesiæ vsum, fieri non valeat. In atrijs verò, & vestibulis Ecclesiarum nec pila ludere, nec Choreas ducere, nec alia agitare spectacula, aut venale quicquam proponere quisquam audeat, sub pœna arbitrio nostro infligenda. Sacrorum lapides ædificiorū, coementum, & reliqua omnia, quæ Deo semel con-

fe-

secrata fuere, cum ad prophanum vsum (ex Canonum præscripto) conuerti nequeant, nemo illis absque nostra facultate vti præsumat, & cum illa prophanari permissum fuerit, nequaquam ad sordida construenda adhibeantur.

c. quo semel 19. q.3. Trid. sess. 21. de refor. cap.7.

6 Sacræ vestes, & ornamenta, quæ Ecclesiæ dedita sunt, nullo pacto laicis commodentur quouis prætextu, sub pœna aureorum decem ab illis soluenda, qui ea commodauerint, eidem Ecclesiæ applicandorum, quorum quarta pars fisco reuelanti approprietur.

Campanilis, & Organi ianua omnino clausa semper sit; Quod si quouis casu, etiam per obliuionem Sacrista, vel Organista, hoc neglexerit mensem integrum carceri deputamus.

In parte Superiori immediatè super Capellas, seu Altaria nullum sternatur cubiculum, aut Cœnaculũ, aut locus sit, quo dormitum, vel habitatum, vel quidpiam prophanum exercitum ire possint.

7 Tectum ex omni parte ita integrum sit, vt non imbrium modò vim arceat, sed stillicidia etiam prohibeat.

Fenestræ vitro, vel ceratis telis ad hyemem, æstatemque defendendam muniantur. Parietes solidis firmati fundamentis, dealbentur: Imagines, quæ

squal-

squallore, sordibusue scatent, amoueantur, nisi in eis vetus aliqua, & antiqua reuerentia, atque populorum vigeat deuotio.

Pauimentum vel solido lapide, si fieri potest, vel æquis saltem laterculis, aut opere testaceo construatur. In eo Dominica Crux, aut Sancti alicuius imago, neque picta, neque sculpta quoquomodo apponatur, ne Christianæ Religionis mysteria pedibus conterantur.

8 Vas aquæ benedictæ ex marmore, aut ex aliquo perpolito lapide prope ostium Ecclesiæ situetur, & aqua saltem die Sabathi omnino renouanda est.

Ostium maius extruatur è regione maioris Altaris, in cuius superiori parte, quæ exteriori respondet, illius Sancti imaginem, cuius nomini Ecclesia Deo dicata est, insculptam, vel depictam constituant.

9 Altaria decenti ornamento sint omni tempore conuestita. Pallia eo colore ornentur, quo pro festis diebus, vel feriæ ratione opus erit. Crux cum imagine Domini Crucifixi inter duo candelabra collocetur. Tribus item linteis sternant altaria, in quibus Missæ sacrificium celebratur, quæ munda sint, & candida, quorum vnum ad scabellum vsque ligneum ex altaris cornibus protendatur; reliqua verò duo saltē palmo hinc inde ab vtroque latere altaris pendētia

totum

totum ipsum supernè contegant. Missæ sacrificio peracto, decenti aliqua tela viridi, vel ex aliquo alio colore, corio etiam operiantur.

Tabella Secretorum adsit in vno quoque altari erecta, absolutis verò missis sub tela, mappaue recondita deprimatur.

Quæ omnia ex lapidibus sint, vel lateribus altitudine, latitudine, & longitudine decenti confecta, atque ita constructa, vt in illis recondi nihil prorsus queat, nisi tantùm Sanctorum reliquiæ. *Rub.Miss. & ca. altari.de consecr. dist.1.*

10 Altaria ea sint proportione disposita, vt Ecclesijs decorem, & ornatum potius, non confusionem afferant; ideoque demoliri iubemus, quæ columnis innixa, Ecclesiæ medium occupant, vel impediunt. Ea verò, quæ adeo vicina sunt, vt Sacerdotes qui eodem tempore celebrant, mutuam sibi mentis animi pariant perturbationem, omnino destruantur: ijs solùm relictis, quæ decentiori loco, & structura pollent. Missarum oneribus in maiori altari satisfiat.

Altaribus sub organis ædificatis superinstruatur tabulatum fixum ad vmbellæ formam, pictura, vel elaborato ligneo opere perornatum: in quibus verò dum celebratur, nullus omnino desuper ambulet, vel commoretur, sub pœna scutorũ quinque pro qualibet vice soluendorum per Parochum, vel Rectores,

aut Capellanos, siue alios ad quos Organorum cura pertinet. Cuius quidem pœnæ tertia pars fiscali, vel denuncianti, reliquæ verò duæ partes ornatui Ecclesiæ arbitrio nostro applicentur.

11 Prope ianuas ne fabricentur arç. Si verò fabricatæ sint, ad commodiorem locum transferantur. E conspectu verò maioris Altaris, siue in pariete, qui Altare maius respicit nullo pacto construantur, ne celebrans illi terga vertat.

Cancellis lapideis, aut ferreis, vel saltem ligneis altaria omnia si commodè fieri potest, sepiantur; omnimodè verò Altare maius sic construatur. At intra cancellos præter Ministros ingredi nemimi detur, quo tempore rei diuinæ Sacerdos operatur.

Iuxta vnumquodque altare sit fenestella pro vrceolis, atque bacillis in proximo pariete à sinistro latere.

c.quicũq; 16.qu. 1. 12 Nulla Capella, vel nouum aliquod altare sine nostra facultate ædificetur sub pœna vnciarum decem.

Capellæ, seu Altaria de iurepatronatus, vel quæ à Nobis in posterum concedentur, cum hac clausula concessæ intelligantur, vt Patroni, vel qui de iure tenentur, debitis instruere ornamentis, & competenti redditu dotare teneantur. Quod si sex infra men-

fes

ses non effecerint, concessio irrita sit, & alteri concedantur.

13 Cum in Ecclesijs, ex Tridentino, Chorus construi debeat, vt Dei nomen reuerenter, distinctè, deuotèque laudetur in hymnis, & canticis, in eo lignea subsellia sint, quæ eorum numerum qui venire debent commodè capiant.

14 Suggestus in Ecclesijs, vbi sacra concio haberi solet, sit à dextro latere Euangelij, & in eo Christi Cruci affixi signum ad latus, quod Altare maius respicit.

15 Tormentarij bombuli, vulgò masculi, non prope Ecclesiam, sed in commoda locorum planitie, quæ ab omni sit periculo, & à populorum frequentia remota, tantùm explodantur, sub pœna scutorum quinque à Superioribus Ecclesiarum exoluenda.

DE ECCLESIARVM immunitate.

Cap. XV.

1 Ecclesiarum immunitati prouidere cupientes, quæ nedum humano, Pontificio, & ciuili iure, verùm etiam Diuino instituta est, sancimus, vt nostri Vicarij, tàm generalis, quàm *Gene.46. Exod.19. Trid.sess. 25. de re for.c.20.*

foranei, Ecclesias, Cœmeteria, & loca omnia sacra iuxta Bullā felicis recordationis Gregorij Papæ XIIII. quæ incipit, Cū aliàs, &c. adeò defendant, ac tueātur, vt qui ad ea loca confugiunt ab omni seculari iudicio immunes vim nullam patiantur. Quòd si temerè, & arroganter seculares Ministri aliquem ex iis locis extrahere, vel abducere ausi fuerint, notum eis volumus canonicas ipso facto pœnas incurrisse.

Trid. sess. 25. de refor. c. 20.

2 Et quāuis Ecclesia vnicuiq; tutissimū sit refugiū, suffragantibus† Pōtificijs, &†† imperialibus rescriptis, nec ab eis possint temporales Officiales quempiam extrahere: ne tamen sub hoc prætextu Bannitis, & Criminosis detur libera peccandi facultas, per præsentem Constitutionem, ipso facto eorum Ecclesias interdicimus (si Curatæ non sint) qui huiusmodi receperint Bannitos vel alios quoscumque, qui illuc confugerint; si Nos intra triduum monere minimè curarint, vt opportunè prouideremus. Parochi verò & Capellani, alijque, quorum est Ecclesiarum gubernatio, volumus quòd vnciarū decem pœnā soluāt. Si verò eius Ecclesiæ Sacrista, vel alius quicumque inconsulto Superiore, hoc attentauerit, vel in Campanile, aut in Sacristiam, aliasque Ecclesiæ ædes eadem fulcitas immunitate, illos admiserit, per semestre in exilium abigatur.

† Can. definiuit: can. Reū: ca. si quis cōtumax 17. q. 4.
†† c. de his qui ad eccles. cōfug. L. fideli.

Si

Si verò iidem criminosi violenter in ea sese loca insinuauerint, eodem pacto, & sub iisdem pœnis præfati Ecclesiarum Rectores, seu curam gerentes commoneant Nos, vel nostros Vicarios, qui actutum Nos teneantur, tum de prædicta Criminosorum violenta insinuatione, cùm de eorum delictis certiores facere, sub pœna vnciarum vigintiquinque.

3 Satellites quidem, qui fores custodiunt Ecclesiarum, ne Rei ab illis aufugiant, si ferentes, quæ ad victũ sunt reis necessaria impediunt, easdem censuras, ac pœnas se incurrisse cognoscant, quas Ecclesiasticæ immunitatis violatores: locorum verò Vicarij sub antedicta pœna vnciarum vigintiquinque Nos statim commonere curent, vt tutò ad nostros carceres adducti iuridicè terminetur, an frui debeant, necne Ecclesiæ immunitate. Interim verò illos ex Ecclesijs, ad quas confugère, Vicarij expellere non audeãt sub pœna suspensionis à diuinis ipso facto incurrenda, & vnciarum centum pijs vsibus applicanda, alijsque pęnis etiam corporalibus arbitrio nostro. *c. definiuit 17. q. 4. L. præsenti C. de his qui ad Ecclesiã cõfugiũt.*

4 Sacros Canones libertati Ecclesiasticæ, & Clericorum immunitati consulentes, in memoriam reuocamus. Caueant propterea sęculares iudices, & Magistratus omnes, ne vllo audeant prætextu, quæsito, vel colore quoslibet Religiosos, Sacerdotes, aut cu- *Bulla Cœnæ n. 15. c. clerici de iudicijs.*

c. si uero de sentēt. excomm. c. nō minus extr. de immu. Eccles.

cuiusuis ordinis Clericos, etiam prima tonsura initiatos capere, carceribus tradere, detinere, processus contra ipsos conficere, vel in suum vocare iudicium. Qui verò secus præsumpserint, tam mandantes, quā mandata exequentes, tum etiam qui consilium dederint, excitauerint, vel auxilium præstiterint, excommunicationis sententiam in Bulla Cœnæ, à quā non nisi à Romano Pontifice absolui possunt, se subijsse animaduertant.

Bulla Cenæ dom. num. 19.

c. non minus de immunit. Eccles. c. aduersus consules eod. tit. c. Clerici de immunit. eccl. in 6 Tri. sess. 25. c. 20. de reform. †† Bulla Cœnæ n. 18. ca. nō minus extra de immun. eccles. c. clerici de immu. eccl. in. 1.

5 † Cum autem non Ecclesiastici tantùm, sed eorū etiam bona sint exempta, propterea excommunicationi latę sētētiæ subijcimus Exactores †† omnes, Collectores, Ingabellatores, qui Datia, Gabellas, & vectigalia directè, vel indirectè ab eis exigere ausi fuerint, à quā nullo pacto absoluantur, nisi in integrū omnia restituerint, & conuicti vncias viginti à Nobis pijs applicandas operibus exoluant, præter alias pœnas etiam corporales arbitrio nostro exigendas.

Qui Clericis cariùs, quàm cæteris alijs, in odium, vel læsionem Clericalis immunitatis publicę venditioni exposita vendunt, auarè definientes quantitatē, aut numerum rerum, quas Ecclesiastici emere necesse habent, pœnam excommunicationis se inijsse cognoscant.

6 Considerantes item, quòd Ecclesiarum bona

maxima ex parte aliquando diminuuntur, eò quòd nonnulli rerum Potentes illa occupare, vsurpare, destruere, & dissipare audent, sub excommunicationis latæ sententiæ poena præcipimus tum dictis, qui res Ecclesiæ ex iniuria circumuenerint, vt duos infrà mẽses restituant, tum ijs, quos hæc certò apparent, vt occupantium, vsurpantium, & dissipantium nomina ad nos infra idem tempus secretò saltem trãsmittant.

Trid. sess. 22. ca. 11 de refor. ca. attendendũ est q. 4. c. qui rapit. 17. q. 4. Bu'la Cœnæ ex com. 17. c. conquestus de foro cõpet. c. significasti extra de foro cõpet.

7 † Nullus Clericus audeat suo Ecclesiastico foro renunciare, vel ante secularem †† iudicem sistere, testimonium dicere, vel causas quascumque ciuiles, vel criminales agere, nisi in casibus à iure permissis, quod quidem non sine nostra licentia in scriptis obtenta, sub poena vnciarum sex.

† c. si diligenti de foro cõp. †† c. nullus clericus, vel diaconus 11. qu. 1.

8 Cum autem Ecclesiasticæ iurisdictioni necessarij quam maximè sint ministri ob diuersa exercenda munia, euenit aliquãdo vt nec debeãt, nec possint Ecclesiastici; iccirco sub excõmunicationis latæ sẽtẽtiæ, & alijs arbitrio nostro pœnis mãdamus, ne quis secularis Iudex contra tales aliquid agere præsumat, vel eos in carcerẽ conijciendo, vel in iudicium vocando, vel aliquo alio modo contra eos procedendo, sed ad Nos eorum velit causam remittere iuxta canonicas sanctiones.

ca. nullus cit. Bu. & Cœnæ do. nu. 15. & 19.

DE ECCLESIIS Campestribus.

Cap. XVI.

Ecclesias in agris, & vijs procul ab oppidis religioso cultu, quoad fieri potest, volumus obseruari: proinde fores ipsarum, in quibus nullus habet minister, occlusę semper detineātur (nisi dies agitur festus Sancti illius, cui sacræ sunt ædes) ne animalibus, & facinorosis hominibus indecenter pateant. Cæterū claudantur, & in ipsis ianuis paruula efformetur fenestella cum crate ferrea, per quam Beati imago cōspiciatur à prætereūtibus ad preces fundendas. Altare verò sit taliter depictum, vt pallio, & mappis circumuestitum videatur. Beneficiati proinde, seu qui earum fortasse fructibus aluntur de prædictis curam gerant: si neglexerint, suorum beneficiorum fructus sequestrentur. Quòd si tenues, vel parui fuerint momenti, Vicarij foranei ex pœnis non seruantium dies festos, vel ex fidelium eleemosynis (è nostra tamen scientia, & mandato) id præstare conentur. De his autem, quæ derelictæ, & iam collapsæ commodè instaurari, vel tutò custodiri nō possunt, Nos moneant duos infra menses, vt quid faciendum

Rubric. Miss. Rō.

Trid. sess. 21. ca. 7.

 sit

sit statuamus; si secus factum nouerimus, vnciarum decem pœnam dabunt.

DE SACRISTIA.

Cap. XVII.

1 VNaquæque Ecclesia sacristiam habeat, si commodè fieri potest, quæ laicorum frequentiæ præclusa, Dei ministris tantummodo pateat. In ea sit armarium saltem vnum, vel vestiarium pro conseruandis indumentis ordine dispositis iuxta colorum varietatem. Paruum pariter altare: supra quod alterum armarium paruum construatur: in quo asseruentur, si quæ sunt, reliquiæ Sanctorum, quas cum solennis aliqua celebritas in Ecclesiam, vel in processiones circumferendas exposcerit saltem per Clericum in sacris constitutum luminibus accensis deferri decet. *c. non liceat cuili bet ex lectoribus dist. 23. cũ Gloss. v. portare.*

Genuflexorium præterea decenti loco, ac separato collocetur, in quo Sacerdos ex Tabella, in qua descriptæ sunt preces ad præparationem missæ, & gratiarum actiones deuotè recitandi occasionem nanciscatur.

Nouissimo loco adstruatur etiam in prædicta sacristia fons, seu lauatorium, vt ante, & post missam sa-

Miss. Ro. Innoc. 3. lib. 1. de mist. Miss. cap. 49. cerdotes manus lauent cum manutergio mundo, vel si plures fuerint Sacerdotes, duo adhibeantur manutergia, quæ saltem semel in hebdomada mutentur.

ca. in loco 5. qu. 4. Innoc. 3. loc. cit. † Ratiõ. l. 1. cap. 1. num. 38. 2 Nullus in ea inanibus colloquijs, nugis, cachinnis perstrepat; cum Sacristia, in qua Sacerdotes induunt sacras vestes, vterum † Sanctissimæ Mariæ Virginis, in quo Christus sacra se carnis veste induit, apprimè significet.

In Ecclesijs, seu Oratorijs, & Confraternitatibus sacristiam confratres condere omnimodè volumus, in qua ad processiones, seu ad alia munia saccis induantur: ad missæ verò sacrificium paramenta conficiat colorum item var ietate distincta.

3 In sacristi js verò Parochialium Ecclesiarum hæc adsint: Primò para menta omnium colorum pro temporum varietate adhibenda; calices saltem duo cum suis patenis; Crux, si fieri potest, quæ sit argentea, ve l deaurata saltem cum hastili depicto, quæ in processionibus, & exequijs adhibenda erit; thuribulum cum nauicula, & cochleari ex argento; amictus, albæ, cincturli, pluuialia saltem duo, albi vnum coloris, alterum violacei pro benedictionibus, & processionibus: sint quoque purificatoria, vela pro crucibus, & calicibus variorum colorum, Bursæ, Corporalia plura, nitida, & candidissima.

Vbi autem nonnulla ex dictis de sacra supellectili deficiant, mandamus, vt quatuor infra menses omnia omnino adimpleantur in Parochialibus sub pœna vnciarum decem exoluenda, à quibus ea fieri debent: reliquæ verò Ecclesiæ interdicto subdent. Sacristia, vbi non est extructa, infra annum ædificetur sub eadem pœna.

DE DIVINIS Officijs.

Cap. XVIII.

1 TAm in nostra Cathedrali, quã alibi in Diœcesi, vbi in Choro diuina in dies decãtatur psalmodia, infra mẽsem cõficiatur tabella in Sacristia affigenda, qua singulis mensibus ad matutinum, & reliquas horas pulsari debeat campana; cuius executionem in Cathedrali Vicario Ecclesiæ, in Diœcesi verò Chori Præfecto, vel ad quem attinet demandamus.

Absoluto vltimo campanæ signo vulgò (il secondo) in sacristia superpelliceum quisque induat suum: quo facto, modesto oris habitu incedens ante Sanctissimũ Sacramentum prouolutus in genua paulisper oret, vel coram maiori Altari profundè, & reuenter se incli-

net: Chorum deinde ingrediatur: & si quos esse in stallis videt, hincinde detecto semper, & inclinato capite salutet.

2 Ad officium piè, & religiosè decantandum, annuente maiore, seu Chori Præfecto, consurgant, cum Hebdomadarius clara voce initium officij pronunciat. Omnes ergo, qui se Diuinis mysterijs dicarunt, sciant laudis sacrificium Omnipotenti offerre, per quod iter ostenditur ad salutare Dei. Attentè ergo, expressè, & articulatim, integra, non trunca, vel extremis syllabis suffocata verba pronunciēt; nec cursim, & perturbatè, sed punctatim, grauiter, atque alternatim voce alta recitent, & canant. Dum Gloria in excelsis, & similia Cantores in organo Canunt, priuatim etiam recitentur in Choro.

Psal. 49. 13.

c. dolētes de celeb. Missarū. Clemē. 1. de celeb. Missarū.

3 Insuper vnusquisque in Choro sedendo suum proprium stallum teneat, eo ordine, quo infra de Processionibus dicetur, in quo nemo flabello, chirotecis, pallio, aut galero vtatur; nemo locum mutet: Standi, sedendi, flectendi genua, inclinandi, & aperiendi caput pro tempore, & officijs ratio enixè habeatur: colloquia, risus, rixæ, litterarum, & scripturarum lectio arceantur; nec quisquam priuatim recitet, dum ab alijs diuina absoluuntur officia; alioquin in pœnas à iure statutas se incurrere certò sciat. Secu-

cap. 1. de maior. & obed.

Ca. decet de Imm. Eccl. in 6

la-

lares in Chori stallis sacerdotibus, & viris Ecclesiasticis dicatis, tantisper dum recitantur officia, vel sacra habetur concio, nullo pacto sedere præsumant, id quod potiori iure sentiēdum est de mulieribus cuiuscunque sint prærogatiuæ aut conditionis. *Clem. 1. de celeb. miss. & dist. 37. c. turbatur. c. 1. de vita, & honest. Cler. c. sacerd. de cōsec. dist. 2.*

4 Choristæ, qui in Chorum ministrandi causa conueniunt sedulò muneri incumbant suo, libros parent, maturèque omnia disponant ne perturbatio, aut hæsitatio in quærendo irrepat.

A Punctatoribus absentium, vel debito tempore non accedentium, districtè adnotentur punctationes, eo consilio, vt inter præsentes distribuantur: si quid fraudis hi commiserint, restitutioni sint obnoxij.

Absoluto officio, non nisi dato à Chori Præfecto signo, ab eo discedere liceat nemini; modestè deinde se inuicem salutent, & egredientes maioribus locum vsque concedant.

5 Vbicumque missas decantandi opus erit, siue in Choro, siuè extra de tempore, vel votiuas, aut etiam pro defunctis, omnes de Clero, qui interesse voluerint, cum superpelliceo assistant, alias distributionibus Missæ illius priuati, tarenos 12. soluant; quorum medietas Alario capienti reliqua verò pars Sacristiæ eiusdem Ecclesiæ acquiratur. Choristas etiam figuet, si dum organa silent introitum Missæ

eodem modo, quo antea non repetunt, vel graduale, & sequentias, integrè post Epistolam, dum à celebrante recitantur, in Choro cantu, qui dicitur firmus, in finem vsque non prosequuntur.

6 Confessarius, dum sacra concio in Ecclesia habetur, in Confessionarijs nullus ad audiendas confessiones sedeat, sed pœnitentes dimittat: Nec eodem tempore Sacra ministretur Eucharistia, sed interim vasculum Sanctissimi Sacramenti in tabernaculum reponatur, quamplures enim dum comunicant ab auditione verbi Dei retardantur, è quo ad frequentanda Sacramenta sæpe sæpius excitari videntur.

DE PROCESSIONIBVS.

Cap. XIX.

1 PRocessiones ad mitigandam Dei iram, eiusdemque beneficia impetranda, & pro impetratis gratias agendas institutæ, omni, quo decet cultu, & reuerentia perficiantur, omnesque auferantur abusus. Nullas igitur, quàm à Cathedrali, vel à cuiusuis loci maiori Ecclesia proficisci patimur, nisi Nobis aliud videatur, aut antiquæ, & laudabili consuetudini deferendum sit.

c. rogationes de cõsec. dist. 3

Nullus Clericus tam Secularis, quàm Regularis ex

Con-

Concilij Tridentini decreto ad generales processiones venire recuset; Clerici Seculares cum superpelliceis, sine galero, aut pallio procedant bini, grauiter, & modestè, neque huc, atque illuc oculos conijciant, colloquijsq; omnino exclusis, & omissis curiositatibus psalmis, hymnis, & reliquis sacris precibus dent operam, memores se coram oculis Supremi Numinis cũcta cernentis Angelicis ad mixtos agminibus interesse. *Trid. seß. 25. c. 13.*

Ad hęc in ijsdem processionibus Dignitates Canonicis, Canonici Beneficiatis, isti Presbyteris, hi reliquis ex Clero suo ordine præferantur, quod item seruetur in Diœcesi, vbi vnusquisque iuxta loci consuetudinem locum occupet suum. *cap. 1. de maiorit. & obed.*

In processione solenni diei festi, & octauæ Sacratissimi Corporis D. N. Iesu Christi, omni, qua par est, reuerentia, solennique deuotione conueniant, & à maioribus Cleri, vt moris est, deferatur.

Parietes viarum, per quas Augustissimum Domini corpus deferendum est, exornentur à populo, quà potest diuite Suppellectile, eodemque pacto Ecclesiæ sacella, & altaria: Omnia tandem internum Christiani animi iubilum, externumque præseferant. Capitulum cereos accensos deferat; Clerus item omnis tam Secularis, quàm Regularis non nisi cum lumini-

bus

ous accēsis festiuitatem hāc celeberrimam concomitetur sub pœna vnciarum duarum: quod idem fieri mandamus in Octaua, vbi talis viget consuetudo. In alijs verò locis ad hoc pietatis opus pariter obeundū Christifideles hortamur enixiùs. Sodalitatum confratres saccis induti, facieque obuelata, suo quisque loco bini procedant, cum cereis item accensis. In hac autem sicut & in cæteris processionibus, grauitatem, & modestiam seruent sub poena carceris arbitrio nostro.

3 Vbi per annum in Cathedrali in Vrbe, & in Matricibus, ac Parochialibus in Dioecesi, tertia, vel alia quaque Dominica cuiuslibet mensis processiones Sāctissimi Eucharistiæ Sacramēti celebrari cōsueuerunt, eas in perpetuum asseruari cupientes, hortamūr, vt quibus decet cultu, & veneratione, Capitulum, Clerus & Confratres ad illud consociandum interueniāt, cereos accensos omnes deferentes, vt tanti Regis addecet maiestatē. In omnibus item alijs Processionibus quando reliquiæ Sanctorum sunt deferendæ, eas saltem Clerici duo, cereis accensis concomitentur.

4 Crucem tam Regularium, quàm Secularium in processionibus de more adhibendam hinc inde duobus luminaribus associari volumus. Ne quis siue pedester, siue equester, vel curru [illegible] processio-

nes interrumpat. Officialibus verò (quorum interest procedentes dirigendi) cura demandatur.

Duos ante dies, quàm processiones celebrentur, Archipresbyteri, Præpositi, & cæteri Curati, ea omnia decernant, quæ in supplicationibus disponenda, & cantanda erunt, nequa intercedat confusio; Ea verò cantent, quæ communia sunt, nullas alias preces, ritus, aut cęremonias admittentes, quàm quæ in Rituali Romano præscribuntur.

5 Vbi in eis Magistratus Seculares interuenire solent, tempestiuè à locorum Vicarijs fiant certiores, & hora opportunè determinata, dummodo noctu non fit, hortamur, ne plurimùm immorentur, cum populi hæsitatione, & incommodo.

6 Nouæ processiones præter eas, quæ in Ecclesia tantùm in supplicationibus Quadraginta Horarum fieri solent, de cætero nunquam indicantur, vel fiant sine nostra facultate, & mandato. Si aliter fuerit factum; illi, de quorum mandato processio fuit indicta, pœnam suspensionis à diuinis ipso facto, nec non & alias arbitrio nostro expendant.

7 Processiones duæ de Sanctissimo Sacramento, in quauis Ciuitate, seu oppido eodem die fieri nullo modo permittatur, nisi ante meridiem vna, alia verò post Vesperas habeatur. In alijs verò processioni- *Gregor. XIII. in Bulla quę incipit cū interdū 11. Martij 1573.*

bus generalibus, ex vrbis, & locorum consuetudine fieri assuetis, Vicarij per edictum peculiare congruenter prouideant, vt omnes Clerici piè, deuotèque ad augendam Populi deuotionem interueniant.

DE REBVS ECCLESIAE non alienandis.

Cap. XX.

1 IN demnitati Ecclesiarum consulere, & quantùm in Domino possumus fraudibus occurrere cupientes, tam ex Sacris Canonibus, quàm ex Tridentini decreto, mandamus Ecclesiastica bona nedum alienanda non esse, verùm etiam diligenter conseruanda. Quare Rectores omnes, & Superiores quarumcumque Ecclesiarum tam curam animarum habentium, quàm non, Capellaniarum, Oratoriorum, & aliorum piorum locorum (assumptis aliquibus probis viris ex antiquioribus, & peritis de Parochia, vel extra, qui de rebus Ecclesiæ sint benè instructi) libros duos constituant: In primò inuentariũ rerum omnium, & bonorum Ecclesiæ conficiatur, tã mobilium, quàm immobilium, etiam pignoratorũ, singillatim ea adnotando. In secundo verò inserantur, & seruentur omnes scripturæ, tam publicæ, quàm

c. nulli de rebus Eccles. non alien. ca si quis præsbyt. eod. tit. Trid. sess. 22. ca. 1.

pri-

priuatæ, actus, contractus, donationes, testamenta, & omnes alij actus spectantes, & pertinentes ad bona omnia immobilia, vel pretiosa mobilia dictarum Ecclesiarum; Describendo insuper in libro prædicto adnotationes alienationum, bonorum prædictorum, si quæ sint factæ, vel fieri contigerit, & de cujus licentia hoc factum, vt Ecclesiæ detriméta reparemus. Qui quidem libri duos infra menses proximè futuros à die publicationis harum constitutionum perficiendi: originales, penes quem spectant, diligenter conseruentur. Qui in his inobedientes inuenti fuerint pœnam vigintiquinque aureorum soluant.

2 Præcipimus item, & mandamus omnibus Ecclesiasticis, qui in futurum Ecclesias, Capellanias, Oratoria, aut beneficia Ecclesiastica curata, vel non curata obtinebunt, vt infra duos menses à die adeptæ pacificæ possessionis inuentaria modo, & forma præmissis conficere debeant, vel confecta reuisant, confinia, eorumque signa, seu guardiolas reficiendo, & designando. Inuentarijs se subscribant, & transumptum ad Magnam Episcopalem Curiam trāsmittant; Quod si in visitatione adimpletum minus visum fuerit, eadem, qua supra, atque alijs pœnis nostro arbitrio plectentur. Si verò dedita opera maliciosè in prædictis inuentarijs tam circa mobile Ec-

clesiæ, quam immobile quicquam omiserint, aut occultauerint, eò ipso excommunicationis sententia innodatos esse declaramus.

3 Omnibus Ecclesiarum Rectoribus, cuiuscumq; status, & conditionis sint sub pœna excommunicationis ipso facto incurrenda, atque alijs de iure impositis in extrauaganti ambitiosę, Concilio Tridentino, ac Bulla Sanctissimi Domini Nostri Vrbani Papæ Octaui contentis, præcipimus, ne in posterum bona earum immobilia, vel pretiosa mobilia ad emphyteusim concedere, vendere, permutare, vel vltra triennium locare, alioquè quouis modo, & titulo, directè, vel indirectè alienare audeant, nisi seruatis Sacrorum Canonum decretis, & nostra licentia obtenta. Quòd si aliquando ex dispensatione Pontificia alienandi facultas fuerit concessa, tunc in scriptis Nobis notam mittant, designãdo bona, & exprimendo situationes, mensuram, vocabula, confinia, nec non conuentiones, & pacta quæcumque inter contrahentes inita, vel ineunda, vt rectè, & maturè omnia diligenter inspicientes, an si in euidentem Ecclesiæ vtilitatem ex testibus idoneis, petitis, & iuratis cesserit, quid deliberandum sit, statuamus. Quæ quidem forma nisi obseruetur, Rectores pœnis pecuniarijs, ac etiam corporalibus acriter afficiceatur.

Extrau. Ambitiosæ de reb. Eccl. non alien.

Vrbanus VIII. in Bulla incipien. humanæ salutis 17. Iã. 1626.

No-

4 Notarij contractus hos celebrantes sine solennitatibus necessarijs, pœnas arbitrio nostro dabunt: Prædictos autem contractus etiam iuramento roboratos, eo ipso nullos, & irritos declaramus; Alienatæque res, & bona, ad Ecclesias, vel pia loca, ad quæ ante alienationes pertinebant, reducantur.

5 Verùm quia in nostra hac Diœcesi compertum est facultatem alienandi bona tenuija, etiam immobilia ex cap. Terrulas permissam, ad quantitates longè, quam inibi concessum est, extensam fuisse: Idcirco excessum huiusmodi moderantes, volumus, quòd vbi primum de euidenti constet Ecclesiæ vtilitate, aliæque sint solennitates expletæ, eæ tantũ alienationes concedantur, quæ summam vnciarum quadraginta non excedant, si secus fiat, nulla omnia declaramus. *c. Terrulas 12. q. secunda.*

6 Ne verò temporum iniuria, decursu, aut vetustate, diuersisque Rectorum mutationibus, & humana malitia Emphyteoticorum, Censualium, vel Bullariorum contractuum memoria deleatur, in graue Ecclesiarum, piorumque locorum dispendium, ac præiudicium, mandamus, vt super huiusmodi rebus in emphyteosim, seu censum bullarem post hac concedendis, & pro indemnitate Ecclesiæ, in conuentionibus, & pactis inter contrahentes, expresse appona-

ponatur in instrumento, quòd ad proximos nouem annos renouatio, seu recognitio fieri debeat, designando, & exprimendo mensuram, situationes, qualitates, fines, ipsorumque confinium signa, quæ vulgò nuncupantur (guardiolæ), & moderna vocabula per publicum instrumentum sub pœna caducitatis (monitione præmissa) Quòd si secus contractus celebrent, tanquam non seruata forma, nullos, & irritos esse decernimus, & declaramus.

7 Locationes rerum stabilium Ecclesiarum, Monasteriorum, aliorumque piorum locorum summam vnciarum 12. excedentes, proclamentur primùm per tres præcedentes dies festos, deinde ponantur publicè ad incantum, vt dicitur, (à quattro vóci) & inde plus offerenti concedantur, nisi aliter Nobis pro Ecclesiæ vtilitate visum fuerit. Quæ quidem locatio triennium non excedat.

8 Expēsę Magnæ videlicet pro fabricis, sculpēdis, aut pingēdis nouis imaginibus, pro paramētis pretiosis, vel eiusdem coloris multiplicandis, & similibus peragēdis, nullo pacto absque nostra consultatione fiant.

9 Nullo itē modo liceat trāsigere, aut quoquo modo se cōponere, bona obligata eximere, aut liberare, nec lites (magna salaria deputādo) exordiri, sine nostra pariter preuia facultate; aliter actus ipso facto nullos decernimus.

DE

DE DISCIPLINA ECCLESIASTICA.

LIBER QVARTVS.

INter grauissimas sollicitudines, quibus premũtur ij, qui animarum procurandæ saluti incumbunt, ea in primis occurrit, vt his præcipuè, qui à rebus seculi in altiorem sublati locum, hæreditas Domini facti sunt, vitæ, & animi integritas, externus habitus, vestitus, omnisque conuersatio congruat, dicente Apostolo, Vt nosmetipsos formam daremus vobis ad imitandum nos. Quæ igitur de Ecclesiastica disciplina augenda à Summis Pontificibus, atque à Sacris Concilijs sancita fuerunt, in vsũ reuocari, & adimpleri curantes, hæc seligimus proponenda. *2. Thess. cap. 3.*

DE VITA, ET HONESTATE Clericorum.

Cap. I.

ANimaduertant primò Clerici in sortem Dominĩ vocati, se esse Ministros Christi, Pastores, &

Populi Doctores, ad quorum exemplum populus Christi sanguine redemptus sese componit.

Omnes ergo tam in sacris, quàm in minoribus ordinibus constituti, quacumque sint dignitate, Personatu, officioue prædìti, vel Ecclesiastico beneficio gaudeant, habitum, & Clericalem tonsuram deferant. Vestis vsque ad talos demissa Dignitati cuiusq; conueniens, ac decens sit, nigrique coloris, nihil, aut parum à ceruicibus in tergum reflexa, sed collo decenter adstricta. Nulla sit arte elaborata, nec indecenti subuestita colore, eaque potiùs lanea, quàm serica desideratur, non sordida, sed munda, vt Domini decet ministros. Calceamenta pedum nigra sint. Pallium sit ita oblongum, vt omnino cum veste congruat, non complexum more laicorum petulantium, & altero sub brachio complicatum, sed super vtrumque humerum compositum, quo grauitas, & Clericalis modestia omnibus innotescat. Ad iter verò peragendum, breuiori veste, habituque contractiori vti licebit.

c. Clerici officia de vit. & honestat. Clericor. c. Clerici offic. cit. Trid sess. 14. de refor. ca. 6. Sixtus V. in Bulla cũ sacrosanctis 18 Iã. 1589.

Congreg. Episc. 18. Oct. 1589

2 Pileum, seu galerum ad arcendas pluuias, cęlique iniurias permittimus: illo verò in Ecclesia tempore Diuinorum officiorum, qui illis intersunt, & in processionibus, nunquam vtantur, sicut nec caligis colorũ varietate fucatis, sed omnino nigris, vel viola-

lacteis, aut alterius decentis coloris. Interulæ, vulgò Collaria, ad collum, vel ad manus nullo colore suffusæ, crispatæ, nimiæ magnitudinis, vel acu artificiosè elaboratæ adhibeantur. Qui in aliquo ex prædictis non paruerit, arbitrio nostro mulctabitur.

Anulum, præter in Dignitate Ecclesiastica constitutos, Cathedralis Ecclesiæ Canonicos, vel Doctoratus gradu fulgentes, gestare nemo præsumat, sub pœna amissionis anuli, ipso facto Officiali nostræ Curiæ capienti acquirendi, nec non vnciarum quatuor locis pijs arbitrio nostro applicandarum. *c. Clerici officia de vita, & honestate Clericor.*

Clericalem coronam portent, capillo taliter abraso, vt ea omnibus sit conspicua, & ad eam formam, quam ratio vniuscuiusque ordinis, & dignitatis postulat: Sacerdotes non minorem, aut Clericis coequalem, sed saltem ad aurei vnius argentei formam. *c. Clerici officia, & c. clericis de vita, & honest. Clericor,*

Comam, & barbam ne studiosè nutriant laicorum hominum more compositas, quia turpe satis est, Dei famulos, & ministros, quo tempore orationi vacare deberent, muliercularum impudentium more, ad cicinnos capitis calamistrandos operam nauare, prohibente Apostolo. Qui in hoc deliquerit à Nobis impunis non abibit. *c. Cleric. de vita, & honest. Cleric. & c. Cleric. eod. tit.*

3 Nullus laicus clericalem habitum absque nostra facultate assumat, vel assumptum gestet sub pœna

vnciarum ſex: Quod ſi in Prima Tonſura, vel quatuor ordinibus fuerit conſtitutus, non dimittat niſi ex noſtra item licentia, & actus in noſtra Curia de dimiſſione ipſa conficiatur; ſi ſecus fiat, vnciarum ſex pœnam ſoluet; Quòd ſi ſine noſtra licentia prædictũ habitum reaſſumpſerit; pęnam vnciarum quadraginta ſoluet.

Ad primam Tonſuram promoti infra menſem à die eius ſuſceptionis habitũ teneātur aſſumere: quo elapſo, non niſi noua à Nobis venia impetrata, illũ induāt.

Data iam ſecunda Noctis hora, nonniſi ex iuſta cauſa, domo exeant. Qui verò per vicos, & compita ciuitatis, muſicis inſtrumentis, canendo, pulſando, & immodeſtè perſtrependo deambulauerint, pœna vnciarum decem, & amiſſionis inſtrumentorum punientur.

c. Clerici de vit. & honeſtat. Clericor. 4. Arma laicis prohibita etiam Nos clericis cuiuſcumque gradus, conditionis, dignitatis, prærogatiuæ, & præeminentiæ fuerint, omnino interdicimus; Et quia in hoc negotio acerrimam deinceps emendationem exigemus, iuuat idcirco tormenta ænea, quæ prorſus omnia in pręſenti prohibemus, non latino cõplecti vocabulo, ſed ea, vt vulgaris fert hominum ſermo, enunciare: in quo genere ſi plurium videbimur inſcitiæ conſulere, minus certè flagitioſorum nequi-

tiæ

tiæ feruiemus, quæ fi minus illa explicata haberet ; aliquis fortaffe, temerariæ excufationi patere poffet locus.

Chi dunque porterà ò vna, ò più dell'armi infrascritte, cioè, la Scopettina, ò Scopettone, il Piftolo, il Terzarolo, ò vero l'Archabuxetto, le cui canne fieno minori di tre palmi; ò vero porterà vno, ò più ftiletti, fe con alcuna delle fudette armi farà gionto, e prefo, incorra nella pena d'anni dieci à remigare nelle regie galere, ò vero paghi in pena onze ducẽto.

Che fe per forte con le fopradette armi non farà prefo in flagranti crimine; mà farà (come fi dice) iudicialiter conuinto: ò vero farà trouato in flagranti, che tenga qualfiuoglia delle fudette armi in cafa; fi intenda effer condẽnato alla metà della fudetta pena, cioè, ò à remigare per anni cinque in galera, ò à pagare onze cento.

Chi porterà foffioni, ò fcopette d'altra forte, che auanzino la mifura di tre palmi quali armi fiano fatti con artificio à toppa di fuoco, ruota, trabocco, ò grillo, fe con vna, ò più di dette armi farà gionto, e prefo; lo condenniamo à due anni di carcere, ò à pagare onze cinquanta.

Se però non farà trouato in flagranti, ma folo conuinto di hauerle portato, fod isfarrà con anno vno di

carcere, ò vero col pagare onze venticinque.

Colui che porterà archibuccio, ò scopetta à Meccio paghi onze quattro di pena.

Quelli che saranno gionti, e presi col pugnale, ò coltello più d'vn palmo, incorrano nella pena di pagare onze dodeci: che se d'hauerli portato saranno solo iudicialiter conuinti, siano tenuti à pagare onze sei.

Ma quei che porteranno la spada, ò cimitarra siano obligati à pagare onze quattro di pena.

Si permette però à quelli che vanno in viaggio à cauallo, di poter portare la spada, ò la cimitarra.

Quod omne vulgariter dictum voluimus, ne deinceps istorum hominum flagitia, patronam sibi ignauiam acclament. In omnibus supradictis casibus arma capientibus acquirantur.

Qui deposito clericali habitu noctu ambulauerint, vnciarum duarum, qui verò laruati, quos mascheratos appellant, si die incesserint, vnciarum quatuor, noctu verò, vnciarum duodecim pœnam dabunt.

℞ Clerici officia & c. cũ decorem de vita, & honestat. Clericor. c. oportet de cõsec. dist. 5. ca. his igitur dist. 23.

Quantum omnibus obsint spectacula prophana, & impudicæ comœdiarum repræsentationes, nedum Sanctorum Pontificum, & Conciliorum Constitutionibus monemur, verùm etiam Imperatorum exemplis, & Sanctionibus ab illis auertimur: Quòd si natura ad malum sponte ruit, quid faciet his illecebris im-

impulsa? Quapropter Nos non ignari, quantùm Ecclesię Dei officiant hæc spectacula; mandamus omnibus clericali dignitate vtcumque fulgentibus, ne vt ea recitare, vel repræsentare præsumant; sub pœna vnciarum quatuor, vel carceris arbitrio nostro. Eos autem hortamur, vt neque illis intersint.

c. presb. dist. 34. Auth. de Sanct. Ep. §. interdicimus col. 34.

Tabernas nullas ingrediantur, nisi forte iter habeant, quo tempore ea, qua decet modestia, sese gerant. Si quis eas frequentare consueuerit, per mensem in carcerem conijcietur.

c. Clerici officia de vita, & honestate Clericor. Trid sess. 24. de refor. c. 12.

Taxillorum, & alearum ludis (vulgò dictis di parata) ne ludãt sub pœna vnciarũ viginti. Qui verò illis spectatores interfuerint, arbitrio nostro punientur. Alij verò quoscumque ludos, cum scandalo frequentantes arbitrio item nostro mulctam dabunt.

c. Clerici officia de vita, & honestate Clericor. c. inter dilectos de excessib. Prælat. c. Episc. & c. omnibus de Clericor.

Qui autem domos suas ad ludum expositas detinuerint, pœnam vnciarum quadraginta incurrent.

Ab illicitis venationibus, & aucupijs prorsus abstineant.

Venatore Trid sess. 24 c. 12. de refor.

8 Nullus item clericali adscriptus militiæ, mercaturam faciat. Nam dum auaritia creuit, perijt lex à Sacerdote. Negotia ergo omnia à sacris Canonibus prohibita, vt emere, & vendere per modum mercaturæ, vel vsuras tractare, procul absint sub pœna vnciarum quadraginta.

c. ex literis de vita, & honest. Cleric. c. consequẽs c. negotiatorem ca. c. fornicari dist. 88

Quo-

c. inibēdū & cap si. quis de cohabit. Clericor. & mulierum. Trid sess. 25. c. 14. de refor.

9 Quoniam verò qui habitant in tabernaculo Domini, non solùm ab omni impudicitiæ actu, sed ab omni etiam occasione, & suspicione abesse debent; idcirco præter ea, quæ de contubernio, & consuetudine mulierum suspectarum à Tridentino statuta sunt, prohibemus, ne in ædibus clericorum fœminæ ratione ætatis, vel qualitatis suspectæ commorentur sub poena aureorum vigintiquinque, & exilij extra Dioecesim ad beneplacitum nostrum.

c peruenit distin. 86.

10 Tutelas, & curatias, tanquam ab Ecclesiastico munere alienas nemo suscipiat, nisi de nostra licentiã sub poena vnciarum viginti.

11 Cum verò indecorum sit Clericos mulierum famulatui inseruire, eas nimirum manu ducendo, vel associando, etiamsi nobiles fuerint, propterea ab hac seruitute abstineant suæ Dignitatis, & excellentiæ memores.

Pius V. in bull. q̃ incipit cū nil magis 3. Nouē. 1570. Vrbanus VIII. in bull. q̃ incipit in suprema 8. Iā 1628.

Monetas quoquo modo falsificantes, tondentes, aut colorantes, poenas à sacris Canonibus, & Bulla Sanctissimi D. N. Vrbani Octaui se incurrisse sentiant.

12 Si quis Ecclesiasticorum cuiusuis ordinis, & dignitatis ille sit, per se, vel per aliũ ad perditorum hominum, & latronum compositiones tractandas cõmercio se immiscuerit, vel cum eis in his aliquod communicarit, ipso facto excommunicatum declara-

ramus, omnique officio, & beneficio priuatum dicimus, triremibus, vel carceri per decennium eum deputantes, attenta personæ qualitate.

Receptatores item Bannitorum, & furum poenis arduis plectemus, & si furta in Clericorum domibus inuenta fuerint occultata, eamdem, quam fures, respectiuè, poenam subeant.

13 Inter cætera sanè, quibus à splendore suo facies Ecclesiæ cernitur immutata; illud maximè dolendũ, quòd Clericorum ordo nimium videtur deliquisse, qui ad inurendam famæ aliorum maculam, famosos libellos, publicè, vel priuatim propalant, quasi impunè id sibi licere existiment. Propterea, vt tantã, ac talem pestem funditus exterminemus, præter poenas in Constitutione Pij V. statutas, & à Gregorio XIII. innouatas; excommunicationis vinculo ipso facto incurrendæ innodamus omnes, & quoscumque libellorum famosorum compositores, dictantes, scribentes, exempla transmittentes, propalantes, euulgantes, apud se retinentes, consulentes, vel quomodolibet in hoc crimine participantes, eosdẽque poena confiscationis omnium bonorum nostræ mensæ Episcopali applicandorum, & vlteriùs; si nobiles fuerint, per decennium in Castro Insulæ Cosyræ, seu Pantellariæ damnamus; si verò ignobiles fuerint

Pius V. in bull. q̃ incipit Romani Põtificis 19. Mart. 1572. Greg. 13. in bull. q̃ incipit ea est 6. septẽb. 1572.

rint: per idem decennium ad remigandum in triremes detrudantur.

14 Cum deceat Dei ministros, tam in sacris, quàm in minoribus ordinibus constitutos alicuius Ecclesiæ seruitio adscriptos esse, ad vitæ probationem, & bonorum morum continuationem, illi inseruire debent, cui à Nobis, vel nostro generali vicario fuerint assignati; à qua ad aliam non liceat transire sine nostra expressa licentia, nec Parochis in eorum Ecclesijs eos respectiuè recipere; sub poena suspensionis à diuinis, ibique saltem qualibet tertia, siue alia Dominica iuxta Ecclesiarum consuetudinem Eucharistiam (post Sacramentalem peccatorum expiationem) in maiori missa deuotè recipiant. Rixosi verò, aut aliàs in ecclesijs immodestè se gerẽtes præsertim cum adstantium scandalo, ab earum Rectoribus expelli possint.

Trid. sess. 23. ca 6. de refor.

15 Ex quo multis in locis nostræ Diœcesis percepimus à Clericis doctrinam Christianam non frequentari, & quo tempore tam pio operi incumbere deberent in ludis, & varijs alijs conuersationibus, ac periculosis consuetudinibus eos versari, cum nihil sit, quod nostram conscientiam magis angat, quàm tam sancto operi totis viribus non incumbere; Propterea mandamus, vt diebus Dominicis omnes in suas Pa-

ro-

rochiales Ecclesias conueniant, illam exponentem audiant; quam deinde paruulos edoceant; Si in hoc defecerint, Vicarij, & Parochi Nos moneant.

Congregationes item iam erectas, vel infra bimestre post huius constitutionis promulgationem erigendas frequentent: Quæ quidem Congregationes secũdum regulas, & Constitutiones à Nobis approbandas instituantur; quibus pios Viros, & ad id muneris idoneos à Vicarijs foraneis, & Parochis præfici volumus. Vicarij locorum tam salutare opus prętermittentes signent, & eorum nomina quamprimũ Nobis deferant, vt, quod necessarium esse iudicabimus, executioni mandetur.

16 Sacerdotes, & omnes in sacris constituti quolibet mense in Sacristia, vel Choro Matricis, seu Parochialis Ecclesiæ simul conueniant, vbi proponantur aliquot casus ad conscientiam attinentes: de ijs frequentius, qui in dies agitantur vt v. g. de Sacramentis, de censuris, & similibus, quorum resolutiones, in fine cuiuslibet mensis iam determinatas, ad nos transmittant, quod Vicarij locorum omnino exequi curabunt. Si aliter fiat, & sine causa legitima nõ interfuerint, prima vice incurrãt pœnam vnius aurei, secunda duorum, tertia verò arbitrio nostro plectentur. Vicarij, si supradicta neglexerint, ac de

contrauenientibus Nos certiores non fecerint, pœnā vnciarum ſex exoluant.

17 Tandem maximo exoptamus opere, vt omnes noſtræ Diœceſis Clerici Biblia ſacra in dies lectitent. Sunt enim omnia eorum verba Spiritus Sancti iacula ignita. Alios item libros in promptu habeant, tam ad vitæ ſpiritualis perfectionem attinentes, quàm ad morum correctionem, Vitas Patrum nuper emendatas; nec non illos, qui morali Theologiæ conueniunt, in quibus apprimè, & diligenter verſati, caſus, qui ad conſcientiam pertinent, dilucidè cognoſcant, vt inter lepram, & lepram diſcernere valeant. Denique Chriſtum Dominum Epiſcopum animarum noſtrarum imitantes, ſint humiles, miſericordes, caſti, ſobrij, manſueti, vigiles, & in Eccleſiaſticis Sanctionibus graues, & ſolliciti, vt ab omnibus vitijs ſe abſtinentes, omni virtutum genere abundent.

DE PAROCHIS, ET ALIIS, QVI AD *reſidentiam tenentur.*

Cap. II.

1 PRaeter ea, quæ de Parochis ſparſim in ſuperioribus titulis, & de eorum obligationibus dicta ſunt, quia vero non exigui pon-

de-

deris est animarum cura, præ qua minoris sunt huius mundi negotia. Idcirco ad Ecclesiarum Parochialiũ gubernationem iuxta formam Sacrosancti Concilij Tridentini assumpti in suarum Ecclesiarum domibus semper habitare cogantur, ac in suo se officio conti neant, vt populorum necessitatibus, si quæ occurrerint, præstò sint. Quòd si alicui Ecclesiæ domus non extet, non sibi eligant quas multùm distare cognouerint, sed eas, quæ Ecclesiæ proximæ intra limites Parochiæ ministerijs obeundis commodæ, & Populo in conspectu sint, ne specialem opem poscentium oculos effugiant, aliàs pœnas non residentium subeant prout de iure. Trid. sess. 23 ca. 1. de refor.

2 Monemus ob id Parochos, vt videant, ne à Missæ auditione viduæ, puellæ, famuli, & agrorum cultores vacent, abususque, si qui in hac re sint, penitus auferant, quin si necesse fuerit, Nobis denuncient; Itemque, ne mares à decem annis supra cum fęminis dormiant, etiam si fuerint sanguine coniunctissimi.

Habeant Catalogum omnium pauperum suæ paręciæ, præsertim nobilium puellarum, nec non orphanarum, viduarum, pupillorum, atque aliarum miserabilium personarum temporali, vel etiam spirituali misericordia indigentium, quibus, & ipsi pro

viribus opitulari, & alios suo exemplo, & hortatu ad id officium incitarę studeant.

3 In die Cœnæ Domini, Sacerdotes omnes, & Clerici, quilibet in sua Parochia, Sanctissimum Eucharistię suscipiant Sacramentum.

c. Rursus & c. quicūque 11 quæst. 3. Excommunicatos, qui in excommunicatione per annum perseuerauerint, Nobis notos faciant.

Nemo à propria Parochia sine nostra, aut Vicarij nostri licentia discedat, præcipuè confessionum, & solennitatum principalium temporibus, aut alterius Ecclesiæ necessitate, relicta propria, in aliorum commodum, suos destituat; sed missæ ibi prius sacris peractis, & Confessionibus expletis, liceat suffecto idoneo Capellano, per dies quatuor (qui tamen non sint ex solenníoribus anni) tantummodo abesse: vltra dictum tempus à Paræcia discessurus nostram specialem licentiam recipiat, & Capellanum à Nobis item approbatum in sui vicem constituat, & subroget.

4 Cathechismum Romanum frequenter legant, libros Ecclesiasticorum Rituum, ac alios Parochiales teneant, sed præcipuè qui ad casus spectant conscientiæ: casuum reseruatorum libellum, qui in Cœna Domini, & à Nobis, reseruantur, optimè calleant, ne eos, quos nequaquam non possunt, absoluant. *Bulla in cœn. Dō. in fine.*

Integra sint vita, moribus, doctrinaque præditi, ne

quod

(quod absit) ex pessimo vitæ exemplo, laqueus fiat fidelium animabus.

5 Libros quinque Parochiales in Rituali Romano annotatos, videlicet Baptizatorum, Confirmatorũ, Status Animarum, Matrimoniorum, & Defunctorũ, vnusquisque Parochus prouideat infra quindecim dies, formulisque in eodem Rituali designatis vtatur: infra vigintiquatuor horas ad summũ partitas singulas Baptizatorum, Confirmatorum, Matrimoniorum, & Defunctorum describat signando diem, quo obitus contigerit, sub pœna suspensionis à Diuinis ipso facto incurrendæ. *Rituale Rom. in fine.*

6 Quicumque beneficia Ecclesiastica tam Curata, quàm animarum cura soluta obtinent, quæ tamen iure, vel consuetudine residentiam exigunt, si ab eis absfuerint, vltra id tempus, quod canonum iura illis permittunt, tum frùctibus illorum priuabuntur, tum pœnis in generali Concilio adhibitis punientur. *Trid. sess. 23. ca. 1. de refor.*

DE SEMINARIO Clericorum.

Cap. III.

IN nostro Seminario iuxta præscriptum Sacri Concilij Tridentini iam erecto, nullus puer recipiatur mi- *Trid sess. 23. ca. 6. de refor. & ibidē cap. 18.*

Trid.seß. 23. ca. 18 de refor. minor duodecim annis, nec maior decem, & octo, qui etiam latinæ linguæ prima rudimenta non ignoret, & scribere sciat, sitque legitimo matrimonio natus nõ infirma valetudine, eoque ingenio, & solertia prædictus, vt facillimè studiorum labores vincere valeat. Seminarium ingressurus primò examini exhibeatur, & dignior digno præferatur, & pauper minùs paupe-Trid. loco cit. ri. Diuites verò, qui recipi desiderabunt, pro suo victu expensas soluant iuxta taxam à Nobis statutã, pro quibus fiat contractus publicus cum obligationibus in forma.

2 Cum verò animi puritas in adolescentibus sit primum, & nouissimum sustentaculum, quo pietas erga Deum in dies crescit, mandamus, vt ipso initio sui ingressus in Seminarium singuli generalem peccatorum suorum confessionem aperiant Confessario ob id à Nobis specialiter deputato, & sacra muniantur Eucharistia, deinde bis singulis mensibus confiteantur, & in Cathedrali communicent.

Missæ sacrificio quotidie in propria Capella, vel in Cathedrali deuotè intersint.

Rectoris sermoni singulis sabathis omnes conueniant; ipse verò tenellos eorum animos puritatis, & modestiæ lacte nutriat, & exemplis Sanctorum, ætatis præsertim teneræ, qui præmaturè Dei Omnipo-

ten-

tentis obsequio se dederunt ad vitę integritatem hortetur; facillimè sanè ad bona quæque attrahet, ac pręceptorum exiget obseruationem; si eos esca dulcissima deuotionis immaculatæ semper Virginis Mariæ capere studeat; Sanctisque Angelis ad eorum custodiam deputatis sedulò se commendare instruxerit.

3 Omnes in habitu, Tonsura, & Clericali bireto, tum domi, tum per vrbem, cum ab alijs prospiciuntur, vtantur; Cum verò ad relaxandum animum extra Ciuitatem pergent, pileo vti poterunt. *Trid. sess. 23. c. 18. de refor.*

Doctrinam Christianam, & Cathechismi præcepta non modò ab his, ad quos illud onus spectabit, audire curabunt; sed etiam simul ac recepti fuerint, memoriter ediscant, quæ ipsis à Rectore præscribuntur.

Ludo litterario ardentissimè operam nauent; Quapropter Rectoris conscientiam oneramus, vt in hac parte neminem desidem permittat; ingenio, & captu tardioris, specialem gerat curam. Completis exercitijs studiorum, à Lectore, vel Magistro Scholæ pro repetitione detur signum, quo dato omnes publicè conueniant in locum à Rectore determinatũ, & vnicuique scholarium classi præficiatur qui per horæ medium lectiones, vel grammaticam repetat.

4 Dum ad prandium, & ad cęnam in Refectorio omnes consident, peracta benedictione ex Breuiario

Ro-

Romano, eorum aliquis è ſuperiore loco pium aliquē librum clara voce legat ex Rectoris præſcripto, vt nō corpus ſolùm, ſed maximè etiam refocilletur animus. finita menſa, gratiarum actio de more fiat, & per horam à ſtudijs vacent, eoque tempore cantui maximè Gregoriano, ſeu firmo operam dent.

Trid ſeſſ. 23.c.18. de refor.

Antequam dormitum eant, conſcientiam vnius ſpatio quadrantis diſcutiant, & ſinguli ſingulis cubent lectis, nec plus octo horis ſomno indulgeant. Mane autem ſtatim, atque lecto ſurrexerint, ſe ſigno Crucis muniant, & dato orationis ſigno, puncta præcedenti ſero annotata deuotè per dimidiam horam percurrant, ſecundùm præcepta, quibus orandi modum à Rectore edocti fuerint, Deum ſuppliciter exorantes, vt ſuas cogitationes, & opera dirigat in ipſius honorem, & gloriam.

Vnuſquiſque ſuam paruam menſam habeat, vbi ſtudeat, nec alter ad alterius menſam accedere præſumat, ſiue libros, ſiue quoduis aliud petendi cauſa; abſque expreſſa Præfecti licentia.

Silentium ſeruetur in Refectorio, Scholis, & Dormitorio, præſertim tempore, orationi, ac ſtudijs deſignato.

§ Maioribus ſuis nimirum Rectori, Miniſtro, Magiſtris, ac cubiculi Præfecto exteriorem honorem,

ac reuerentiam pro cuiusque conditione, ætate, ac statu semper impendant.

Nemini eorum à domo, locoue Collegij discedere liceat, nisi impetrata à Rectore venia, condiscipuloque recepto, quod rarò concedi volumus, nisi necessitas vrgeat, quo casu recto itinere Seminarium adeant. Cæterum omnes coniunctim, nec separatim, sed cum Præfecto, vel cum animi relaxandi gratia, vel ad publicas alias functiones obeundas interesse opus erit, incedant.

6 Extra Seminarium pernoctare nemini vnquam liceat, nisi de nostra licentia, quam ob grauem aliquam causam, à Nobis petendam volumus.

Si qui fuerint inter eos dyscoli, ac prauis moribus enutriti, vel incorrigibiles, congrua pęnitentia, compedum, verberationum, vel alia quauis pro delicti qualitate ad aliorum emendationem priùs palam mulctentur, deinde expellantur, Nostra ordinatione præcedente. *Trid. ses. 23. de refor. c. 18.*

Abstineant ab omnibus iuramentis, contumelijs, mēdacijs, ludisque nociuis, & illicitis, ab omni denique actione, quæ speciem dissolutionis, aut leuitatis ostentet. Rectorem in Domino exhortantes, vt illos diu, noctuque occupatos semper habeat, quò faciliùs, otium malorum omnium fœcundissimam causam

fugiant; Quapropter ſtudijs, ſacriſque lectionibus vt incumbant, maximè curet.

7 Denique, vt eorum indoles, & affectiones animi in bonum vſque deflexæ, Eccleſiæ miniſterijs fore ſemper deditos ſpem faciant, Eccleſiaſticiſque ſubeundis oneribus idoneos, peculiares Conſtitutiones, quas, vt faciliùs intelligantur, & executioni demandentur, materna lingua cōponi iuſſimus, & ad lineam ſub pœnis in eis reſpectiuè diſpoſitis obſeruari mandamus.

Trid. ſeſſ. 23. c. 18. de refor. 8 Deputati quatuor iuxta diſpoſitionem Sacri Cōcilij Tridentini ad meliorem Seminarij adminiſtrationem electi quolibet biennio, vel confirmentur, vel alij in eorum ſubrogentur locum, modo ſaltem vnus ex quatuor prædictis de rebus, & negotijs Seminarij informatus in officio remaneat ad aliorum inſtructionem. Horum in primis erit cura, vnà cum Rectore, & librorum Detentore archiuium in dicto Seminario diſponendi, in quo ſcripturæ omnium bonorum Seminario applicatorum integræ conſeruentur, videlicet cenſuum, beneficiorum, tam vnitorum, quàm ad annuam contributionem grauatorum, aliorumque prouentuum, vt omnia eius iura ſeruentur illæſa, & in capſa bene obſerata, tribus ſaltem clauibus apud Deputatos ipſos conſeruandis, tutò cuſtodiantur.

Ex

Ex capitalibus reddituum penès Depositarium ad id assignatum conseruatis, emantur noui redditus ex nostra consultatione, & interuentu Deputatorum, qui nouennio quolibet confinia bonorum, & beneficiorũ renouari faciant, vt supra dictum est lib. 3.c.20. n. 6. fol. 174. litteris ad id magnę nostræ Episcopalis Curiæ gratis concedendis.

Singulis mensibus ipsimet Deputati in Seminario collecti. Officialibus (qui expensas, exactiones, atq; administrationes exercent) interuenientibus, primò exactè interrogent, an Constitutiones seruentur; secundò, an pecuniæ iuxta præscriptum expendantur; Tertiò ab aliquo ex Ministris, & Præfectis percipiant de Seminarij disciplina, de puerorum moribus, de victu, de rebus necessarijs, ac de profectu litterarum. In his omnibus eorum conscientiam oneramus, si in aliquo eos deliquisse inuenerint (& Nostra opus fuerit auctoritate) ad nos deferant.

Anno quolibet inuentarium renouetur de rebus mobilibus, si quid deperditum fuerit, recuperare studeant.

Comessationes nullo pacto in Seminario fiant, nec vllus in eo hospitetur: sub pœna nostro arbitrio à contrafacientibus exigenda.

Expẽsarũ cõputi quotidianarũ in diuersis libris adnotentur.

DE SANCTIMONIALIVM Clausura.

Cap. IV.

c. Nuptie 32. qu. 1.

Virginibus nihil Deo est gratius; charius nihil; Paradisum enim replet virginitas, cum viuere in carne præter carnem Angelicum potiùs, quàm humanum sit. Eius tamen custodiendæ, sicut grauius est periculum, ita cautior debet esse vigilantia, quæque ad sacras virgines quomodolibet spectant, accuratè prouidenda.

c. vbi de elect. in 6.

Quo Christo Domino dicatæ Virgines superni spōsi oculis gratiores reddi possint, & hominibus castitatis, & Religionis exemplum ex ómni parte prębeant, clausura exterior maximopere iuuabit, qua omnes Moniales nec conspici, nec ipsæ alios spectare possint.

2. Euitanda verò ipsis quam maximè erit cum externis assidua collocutio, quandoquidem non solùm tempus (quo nihil pretiosius) conteritur, verùm etiã ex hoc non contemnendæ perturbationis occasio sæpissimè oritur. Ergo volumus, quòd quælibet Collocutoriorum fenestra, duabus muniatur cratibus, quarum (altera exterior, si commodè fieri poterit) sit ferrea. Nemo deinceps cuiuscumque gradus, & di-

gnitatis prærogatiua emineat (exceptis consanguineis primi gradus) absque nostra, vel Vicariorum licentia, scripto gratis obtinenda Moniales puellas, aliasque in Monasterio commorantes alloqui præsumat. Qui vero absque prædicta facultate ad Monasteria collocuturus accesserit, nedum excommunicationis sententiæ vinculo ipso facto obstringitur, verùm tres integros menses carceri mancipetur.

Cong. Ep. 15. Ianu. 1616.

c. Monasteria de vita, & honest. Cleric. & ca. periculoso de statu regulariū in 6.

Monialis autem, vel alia quæcumque in Monasterio degens alios (primo gradu sibi non coniunctos) alloquens, in carcerem mittatur per mensem, & per duos alios loquēdi etiam cum propinquis cuiuscumque gradus facultate priuetur. Abbatissa, seu Præfecta, quæ humano respectu, has pœnitentias ad vnguem exequi neglexerit, ipso facto, per mensem, ab officio suspendatur suo; Si autem facultatem alloquendi alicui ex monialibus cōcesserit (nisi cū exteris iter agētibus ꝑ vnica vice) absq; prædicta licētia, scriptis, eadē pœna puniatur. Ipsi verò Abbatissæ, prout Monasterij necessitas exegerit, colloquendi facultatem impertimur.

3 Cellerariæ, Ianitrices, Rotariæ, infirmarum, laborumque Præfectæ, & Sacristæ, cùm his tantùm, qui Monasterium aliqua de causa adeunt ex officiorū suorum munere, de licentia Abbatissæ, loqui poterunt; breui

breui tamen, quid petant, fcifcitentur, quòdque illis committendum erit, breui item fermone, complectantur.

Dum verò Diuina celebrantur officia, vel ad menfam accubant, caueat Abbatiffa, ne cui negotiandi facultatem concedat. Quod fi eo tempore quid interueniat neceffarium, per Ianitricem deferatur Superiori, quæ tunc, quod magis cognouerit expedire, prudenter determinabit.

Omnino prohibemus, ne Abbatiffæ, Ianitrices, aliæque Moniales ante ianuas fermones habeant cũ quibuslibet perfonis; etiam cuiufuis confanguinitatis fibi gradu coniunctis, fub pœna carceris.

Ad rotæ, portæque cuftodiam duæ faltem femper affiftant prudentes, prouectæque ætatis Moniales, quæ nunquam inde recedant, nifi peracto, quod exequendum erit, opere, nullaque alia præter affignatas hoc fungi munere audeat.

4 Diftrictiùs tamen prohibemus fub pœna excõmunicationis latæ fententiæ, ne quis cuiufcumque fexus, ætatis, conditionifque intra fepta† Monafterij ingrediatur, neue perfona aliqua etiam Monialis fub eadem pœna puellos, aut puellas, cuiufcumque etiam infãtilis ætatis fint, intromittat, Ijs verò, qui ad obeunda, ac præftanda, quæ Monialibus apprimè funt necef-

† c periculofo de ftatu regul. in 6. Trid. feff. 25. de regul ca. 5. Pius V. in bull. q̃ incip. decori, & honeftati 1. Febr. 1570. Greg. 13. in bull. q̃ incip. Vbi gratiæ 13 Iũ. 1575. & in bul.

ſaria, ingredi debent, non niſi de noſtra, vel noſtrorum Vicariorum facultate, & ad tempus, prout in Conſtitutionibus decreuimus, id liceat.

q̃ inc p. Dubus 23. Dec. 1582. Sac. Cõg. 12. Febr. 1585.

In quouis Monaſterio,† vbi non eſt extructum Valetudinarium, ſeu infirmaria, quamprimum fieri poterit, conſtruatur, & pro infirmarum ſeruitio vna, ſeu plures eligantur, iuxta loci conſuetudinem, & Monaſterij conſtitutiones.

† Sac. Cõ. die 2. Iulij 1589.

Medicus extra Infirmariam, niſi caſus repentinus occurrerit, quo ægra à loco, vbi iacet, non permittatur amoueri ſine vitæ diſcrimine, non viſitet.

Sac. Cõg. citata.

Vlterius autem volumus, vt quotieſcumque prædicti omnes Monaſterium ingredientur, antequam Ianua aperiatur, ſignum detur campanæ, quo moniales omnes, & Puellæ ab eorum conſpectu ſe ſubtrahant, vt Sanctas decet Virgines. Erunt autem ijs Comitatrices aſſignandæ duæ, vel tres prouectiores ex Monaſterio. Vnde quolibet Monaſterium huiuſmodi Comitatrices deſignabit, quarum munus erit viros, vbi intra clauſtra fuerint ingreſſi, ad deſtinatũ locum, inde ad ianuã iterum (recto tramite) comitari, campanula ſemper perſonante. Etiam præcipimus, vt duæ ex ſenioribus in conſpectu Operariorum ſemper aſſiſtant, non otioſè quidem inibi tempus conſumentes, ſed honeſto intentæ operi, dum cuſtodiæ incumbunt.

Sac. Cõg. citata.

Mo-

Monasterij claues apud Vicarios conseruentur. Crates locutoriorum, tempore Aduentus, & Quadragesimæ semper obseratæ teneantur, clauibus similiter Vicarijs maturè traditis.

Congreg. Episcop. 1. Iulij 1606. Si qua Monialis exorcizanda erit, non nisi ad formam à Sacra Congregatione præscriptam id fiat.

DE ECCLESIIS MONIALIVM, & Diuinis Officijs.

Cap. V.

Sac. Cõg. die 2. Iul. 1589. 1 IN Ecclesijs Monialium prope Altare maius in aliqua fenestella asseruetur sanctum Oleum pro infirmis eodemmet ritu, & ordine, quo supra lib. 2. cap. 8. num. 8. fol. 106.

Organa (nisi eædem ipsę Moniales pulsent) seorsim à Lectorino, siue Choro, sita sint; quin si commodè fieri possit, per Sacristiam ad ea deueniatur. Suggestus pro Concionatoribus non parieti affixus, sed portatilis construatur. Crates in Ecclesia duplicatæ con- *Sac. Cõg. citata.* ficiantur, quarum saltem exterior sit ferrea; Et quidem ad has, neque cũ maribus, neque cum fęminis cuiuslibet gradus, & conditionis, detur locus alloquendi. Fenestellæ Confessionalium modo construantur prædicto, & tela etiam obducta. Fenestella ad Communicatorium

munionem integro sit alta palmo, dimidio lata, quæ binis portulis, totidemque seris, & clauibus, altera interiùs penès Abbatissam, altera exteriùs penès Confessarium, detinendis occludatur; atque hæ nunquam reserentur, nisi cum Sanctissimum Sacramentum erit ministrandum

2 Cum sacramentorum frequentia ad conseruandã, & augendam Dei gratiam in anima præ omnibus plurimùm, conferat, propterea singulis saltem quibusque mensibus. cùm in omnibus Christi Iesu D. N. cũ Beatæ Virginis Mariæ festiuitatibus, omnes Sacerdoti à nobis ad hoc munus in Monasterijs deputato, atque approbato, & peccata aperient, & ab eodem recipient communionem. Idque etiam in festis tutelarium Monasterij obseruandum iniungimus sub pœnis contentis in nostris constitutionibus pro eisdem Monialibus editis.

Trid. sess. 25 de regul. & monialib. ca. 10.

Clement. Ne in agro §. sanè de statu Mona,

DE MONIALIVM *institutionibus*.

Cap. VI.

SAnctimonialium modestia, vt omnibus perspicua sit; non solum, quæ ad animi nitorem attinent, verùm etiam quæ ad exteriorem amictũ

Trid. sess. 25. de regul. & monial. cap. 1.

conducunt promouenda summopere desideramus; proinde nulla earũ pretiosis vestibus vti debet, adeoque eæ, quibus vtitur, non sint diuersi coloris à communi Religionis habitu, sed omnes, quò ad fieri potest, eiusdem pretij, & qualitatis, quales decent paupertatis voto adscriptas. Velum nigrum, quo in professione sunt insignitæ, in Monasterio semper deferant sub pœna priuationis eiusdem veli, ad tempus nobis beneuisum, ipso facto incurrenda.

2 Vnum quodque Monasterium specialem locum habeat laboribus, & manuum operibus deputatum, vbi Moniales statis horis, dato campanulæ signo, conueniant.

Omnes in communi dormitorio dormiant, singulæ, singulis lectis, at si sint cellulæ, in singulis, singulæ cubent.

In Dormitorio, cuius porta claue obserata esse debet, vna, aut plures, prout necessitas expostulauerit, lampades ipsa nocte colluceant.

3 Quantum verò Deo iustissimo scelerum vindicatori doleat, quod sæcularibus aperiantur, si quæ sunt sororum delicta, quæ sub obtentu charitatis, & christianę miserationis inuolucris obtegere tenemur, non est, quod in præsentia verbis exemplificemus. Ergo non sine grauissimo animi sensu, mandamus,

ne

ne qua monialis, siue superior illa sit, siue subdita, cum externis de his sermonem instituat: vel quouis modo manifestet, siue parui, siue magni illa momenti fuerint, nisi forte nobis, aut nostris Vicarijs, vt remedium, si quo opus esse videbitur, maturè adhibeamus; Id quod ex charitate, ac Monasterij fiat bono. In quo casu in virtute Sanctæ obedientiæ præcipimus, vt secretò, oretenus per Nuncium, vel per epistolas, Nos monitos quantocius esse velint.

4 Monialis nulla (cum parentes, fratres, sorores, reliquosque sanguine, & affinitate coniunctos mori contigerit.) luctui, secularium more indulgeat, à Choro, Refectorio, alijsque communibus locis, & exercitijs subtrahendo se; sed Abbatissa, transacto ad summum triduo, quod ad luctum charorum negari non debet, cum alijs ad res omnes conuenire cogat; sub pœna ipsi Abbatissæ priuationis officij: Quæ verò elapso prædicto dierum spatio inobedientes fuerint, carceri per duos menses mancipentur.

Cong. Ep. 12. Ianu. 1604.

DE PVELLIS RELIGIONEM *professuris.*

Cap. VII.

IN quolibet Monasterio sit locus distinctus pro Nouitijs, & earum Magistra.

Antequam puella, cuius voluntas Nobis constiterit è præuia exploratione, habitum de nostra licentia assumat, vota Monialium à persona à Nobis deputanda recipiantur per secreta suffragia, & non aliàs, sub pœna nullitatis actus. Iam vero quod Moniales in Domino magis expedire iudicauerint, executioni mandetur, nempè si maior Capituli pars recipiendā annuerit, recipiatur, si verò dissenserit, excludatur.

Trid. sess. 25. de regul. c. 17.

2 Admissa proinde in earum Collegium, Monasterij instituta crebris à Magistra Nouitiarum sermonibus edocenda est; frequens interea debet esse Sacramentorum exercitium iugis oratio, quà ad professionem toto animi affectu se disponat, ac Sancti Spiritus vnctionem consequi mereatur.

Nulla autē ratione ad solennem votorum professionem admittant, nisi decimumsextum ætatis annū impleuisse comprobet, & legere optimè calleat, annumque integrum compleric professionis.

Trid. sess. 25. de regul. c. 15.

Quicumque virgines à vouendo impedierint, vel qui contra inuitas ad habitum, professionemque coegerint, excommunicationis pęnam ex Tridentino, se incurrisse cognoscant.

Trid. sess. 25. de regul. c. 18.

Et quia in hac Diœcesi ædes Sacræ ad formam Cōgregationis nō extant, & dotiū, seu pecuniarūdeposita, vt hactenus cōpertū est, penes priuatas personas

facta plerūq; periclitantur, sancimus, antequā Puella ad habitum admittatur, dotem in ære depositari penes arcam, Monasterij à Nobis deputandi, quæ sit tribus obserata clauibus, quarum vna penès Vicarium altera penès Abbatissam, tertia verò penès Monasterij Protectorem, vel Procuratorem custodiatur: nec inde antè professionem nisi de consensu depositantis, & de nostra licentia pecuniæ amoueantur, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, & alijs prę ter depositi restitutionem, arbitrio nostro infligendis. Interim quolibet semestri anticipatè soluant alimenta, quorum tuta priùs recipiatur fideiussio, nec professionis bono donari volumus, nisi soluendo compleuerit alimenta.

Cōg. Ep. 6. Iunij 1615.

Cōg. Ep. 13. Sept. 1583.

Quælibet professa locum, & precedentiam iuxta suæ professionis antiquitatem obtineat, secus per annum cum Nouitijs habeat, & carceri arbitrio nostro mancipetur.

Cong. Ep. 26. Iunij 1615.

DE EDVCANDIS.

Cap. VIII.

PVellæ educandæ recipi non possunt nisi de licentia Sacræ Congregationis, ideoque in ijs tantùm Monasterijs, in quibus ea viget cō-

Cong. Epi 27. Maij 1603.

suetu-

ſuetudo has recipiendi, & locus ſit ſpecialis, in quo ſeorſim à Nouitijs, & Monialibus vna cum earum Præfecta commorentur; Quæ quidem educandæ nec ſint minores ſeptennio, nec annis vigintiquinq; maiores. Quolibet ſemeſtri anticipatam pro alimentis ſolutionem præſtare debent. Conſanguinei, ſeu Earũ Procuratores neceſſariam ijs aſſignent ſupellectilem. Quòd ſi, conſtituta alimentorum pecunia, dicto tempore ſoluta non ſit, ne aliarum prouentibus cum Monaſterij iniuria viuant, niſi intra menſem ſolutionem adimpleant; ad ſuos remittantur. Statuimus autem nullam in poſterum pro maiori Monaſteriorum cautione puellam educandam recipi, quæ idoneam de alimentis fideiuſſionem, modo prædicto, ſoluendis non præſtiterit.

Cong. Ep. 27. Maij 1603.

2 Inſuper, quæ ſemel valetudinis cauſa, ac de noſtra licentia exierit, erit iterùm minimè recipienda. Earum quælibet veſtitum adhibeat decentem, ornamenta omnia penitus euitando; inaures, monialia, cæteroſq; huius generis fucos, qui humanis in adſpectibus Dei ſimilitudinem deturpant, omnino fugere velint.

Cong. Ep. vltimo Auguſti 1575.

Vbi verò ex eis aliqua nuptias cōtraxerit, è Monaſterio ſtatim egrediatur; nec vllo pacto Vicarius, & Abbatiſſa permittant, ſponſum ad illas alloquendas

accedere, vel munera inter sese ad inuicem, mittere, sub pœna Vicario suspensionis à diuinis ipso facto incurrenda, & Abbatissæ suspensionis ab officio per sex menses, & alijs penis Nobis beneuisis. Quod si iustis de causis exire non possit, Nos statim consulat Abbatissa, sub eadem pœna, vt de remedio opportuno prouideamus.

DE ELECTIONE ABBATISSAE, *aliarumque Officialium.*

Cap. IX.

1 VT execrandum ambitionis vitium (quod disciplinæ religiosæ deplorabilis est euersio, ac virtutum, totiusque perfectionis exitium) penitus euitetur, districtissimè in eas omnes, & quascũque Moniales animaduersuros pollicemur, quæ directè, vel indirectè per se, vel per alium, honores, aut officia, imbecillitatis proprię immemores procurare præsumpserint.

Abbatissa per mensem, antequam suum expleat triennium, Nos de proxima electione faciat certiores.

2 Ergo cum erit eligenda Abbatissa, vel Monasterij Præfecta ex Sacrosancti Concilij Tridentini decreto, ea eligatur, quæ non minor sit annis quadra- *Trid. sess. 25. ca. 6. & c. 7. de Reg. & Monial.*

gin-

Trid. seß. 25. de regul. & monial. c. 7. ginta: quæque octo saltem annis post emissam professionem laudabiliter vixerit, cæterisque polleat dotibus quas sacri Canones districtius exigunt. Et quidem tacitis suffragijs ad crates coram Nobis, vel nostro generali Vicario ad electionem deueniatur. Trid. seß. cit. ca. 6. Quòd si nulla ijs affecta condtionibus inuenitur, si quæ fuerit, quæ trigesimum ætatis annum excedens, quinq; annorum spatio honestam, ac laudabilem bonisque moribus commendatam egerit vitã, poterit ex eiusdem Concilij præscripto eligi. Attendant autem eligentes maximopere haud eam esse eligendam, quæ fuerit solum ætate prouectior, verùm, quæ morum probitate, vitęque integritate commendetur, habita etiam ratione corporis incolumitatis, qua huic muneri subeundo, ac ferendis oneribus par esse possit.

c. indemnitatis de elect. in 6. Congreg. Episcop. 20. Nou. 1585. Vt autem in Abbatissæ electione omnes discordiarum causæ præscindantur, sacrorum Canonum, & Tridentini Concilij menti Nos conformantes, volumus, quòd in primo scrutinio ex Monialium votantium suffragijs tres constituantur partes, quarum saltem duas integras ad Canonicam Abbatissæ electionem necessarias esse declaramus. Quod si minus fuerint concordes, percurrat secundum Scrutinium, in quo, dum vota supra medietatem excesserint, in illis Monasterijs, vbi talis viget consuetudo Monialis

sic

sic electa in Abbatissã promoueatur. Quòd si adhuc, prout supra, non conuenerint, vel vota fuerint inter se disparia certum tempus concordandi dissentientes animas assignabimus. Quo elapso, tertium adhibeatur Scrutinium, in quo si rursus discordes reperimus, electionem ex Sacræ Congregationis decreto ad Nos libere spectare sciant, Nos verò quam ex eis idoneam ad id muneris iudicabimus, eligemus. Abrogantes omnino abusum, qui in hac Diœcesi inualuit, Abbatissam eligendi per suffragia dimidiam saltem votorum partem non excedentia.

Cong. Ep. 12. Octob. 1592.

Cõg. Episc. citata.

In quibus Monasterijs de Sacræ licentia Congregationis, germanæ plures sunt, si quando earum vna Monasterio præfuerit aliæ ad nullum deligantur officium absque nostra dispensatione.

Cõg. Episc. 26. Aug. 1616.

Reliquæ Officiales iuxta Monasteriorum morem nominatæ, a Nobis recipiant approbationem.

DE SCRVTINIIS FACIENDIS in Monasterijs Monialium.

Cap. X.

1 IN omnibus scrutinijs post hac faciendis tam in electione Abbatissæ, quàm in creandis Officialibus, seu recipiendis Puellis ad habitum

nouitiatus, professionem, vel educationem, & in alijs quibuscumque, in quibus scrutinio opus erit, ad euitandā inconuenientia facta, quæ per scrutinia fabis, vel calculis celebrata oriebantur, mandamus, vt in posterum suffragia recipienda ad fenestellam, personaliter, oretenus, secretò, & articulata dentur voce, nec per aliam personā, nisi in casu grauis infirmitatis transmittantur, sub pœna nullitatis actus, & recipienti vota, suspensionis à Diuinis ipso facto incurrēda.

Trid. sess. 25. de Reg. & Monial. cap. 7.

In loco vbi fit scrutinium, præter votantem Monialem, nulla alia intersit, nec in quouis etiam alio loco, vel propè, vel longè, ex quo possit suffragantiū vota audire, aut quoquo modo percipere; sub pœna excommunicationis latæ sententiæ.

DE CONFESSARIIS, ET, Capellanis Monialium.

Cap. XI.

Confessarij Monialiū à Nobis electi, & approbati, sint Deum timentes, & probatæ vitæ, qui valeant illas exemplo, & virtutum splēdore ædificare, & instruere, his autem vicissitudo munerum, quamuis exigua sint, quæ sibi cum Monialibus possit intercedere, omnino interdicta est sub

pœ-

pœna suspensionis ipso facto incurrenda; necnon, & carceris arbitrio nostro.

Extraordinarij Confessores, qui ter in anno accedunt ex assignatis à Nobis, quolibet quadrimestri ante mensem, Nos interpellare curet Abbatissa, vt deputemus: interim ordinarius Confessor nullo modo ad colloquēdum cum Monialibus adueniat, aut quouis modo impediat, quin omnes, nulla excepta, ad extraordinarium accedant saltem pro benedictione; & Abbatissæ muneris erit, vt id omnino obseruetur. Confessariorum Socij extraordinariorum cum Monialibus alloqui non possunt. Confessor ordinarius cum ad audiendas confessiones in infirmaria, vel ad alia ministranda Sacramenta Monasterium ingreditur, associetur, vt supra, † & superpelliceo, ac stola sit indutus, eodemque modo Vnctionis Extremæ Sacramentum ministrabit, alioquin cōfessione priuabitur.

Trid sess. 25. de reg. & monial. cap. 10.

† c. 4 hoc itē lib. 4. n 4. 6. vlterius.

2 Sanctimonialibus in grauissima infirmitate dubioque mortis periculo (quod ex certa Medici fide iureiurando confirmata, & Vicarijs inscriptis ostensa, constabit) facultatem indulgemus extraordinarium petendi Confessorem, quem à Vicarijs prædictis ad spiritalem salutem morientis, & consolationem, ex approbatis à Nobis, & eis beneuiso optari volumus, qui associetur eo modo, quo dictum est de ordinario:

Quòd si superuixerit, & rursus in id ipsum inciderit periculum, liberum sit ei Confessarium, vt supra, denuo postulare; & Vicarijs respectiuè assignare.

DE BONIS TEMPORALIBVS Monialium.

Cap. XII.

Trid. sess. 25. cap. 9. in prædictis.

NE in Nostræ Diœcesis Monasterijs numerus Monialium tantum excrescat, vt commodè viuere nequeant; sed tot inibi sint, quot ex annuis vectigalibus ipsius Monasterij, vel assuetis eleemosynis sustentari possint; iccirco vltra numerũ à Nobis præfigendum Moniales non recipiantur.

Pius V. in cõstit. ibcip. pastoralis 1566.

Quò autem facilius ad Monasticæ scopum perfectionis perueniatur, communem vitam ex omnibus necessariam instituere maximopere optamus: Votum enim Sanctæ paupertatis, murum veluti Religionis, & antemurale tutissimum esse dignoscimus.

Trid. cit. cap. 10.

Quælibet Monialis singulis annis omnium suarum rerum, & supellectilium, quæ suo habet vsu, inuentarium, seu Iulianam conficiat, quam Monasterij Præfectæ consignet in eiusdem Monasterij arca custodiendam.

Quoscumque contractus emptionum, venditionũ, tran-

transactionum, vel reluitionum quorumcumque bonorum, tam mobilium, quàm stabilium, ac redditiũ, vel quietantiarum generalium, & aliorum quorumuis, etiam in ipsius Monasterij vtilitatem, & cõmodum, sine nostra licentia in scriptis obtinenda, Abbatissa, vel Moniales celebrare non audeant, exceptis tamen apocis solutionum, quarumuis pecuniarum Monasterij debitarum, & soluendarum. Quo casu cum interuentu Vicarij,& Monasterij Protectoris, siue in eius defectũ Procuratoris,id fieri licebit. Si vero agatur de re modici præiudicij, & non excedente summam vnciarum sex, tunc id fieri sufficiet de licentia Vicarij, & cum interuentu supradictorum Officialium.

3 Eleemosinæ, aut quæuis alia pecunia suis acquisita laboribus, vel redditus, aut pecuniæ à parẽtibus, vel consanguineis dari consuetæ, si Monialiũ cuipiam obuenerint, in communi qu adam reponantur arca, ex qua Moniales sine Abbatissæ licentia desumere nihil possunt, & hoc in proprios, & licitos vsus erogandum. Hæc autem arca sit tribus clauibus munita, quarum vna penes Abbatissam seruetur, altera penes Seniorem Decanam, tertia verò apud Monialem Capitulariter eligendam. Quæ autem, pecuniam alio modo retinebit, aut expendet, actiuo, Trid. cit. cap. 2.

& passiuo suffragio per annum priuetur. Abbatissa verò, vel Monasterij Præfecta in nullos vsus etiam Monasterio necessarios, sine Monialis (cuius nomine sunt depositæ pecuniæ,) consensu, expendat sub eadem pœna.

Habeat Abbatissa librum, in quo pecunia in arca deposita scribatur, cũ illius nomine cuius est, & quicquid inde excerptum fuerit, aut expensum, fideliter annotet. Alium huic similem Celleraria, Bursaria, aut Decana retineat, & easdem scribat expensas, vt cum opus fuerit, pecuniæ ratio absque vllius detrimento, vel iniuria reddi possit ex vtraque librorum comprobatione.

4 Contractus omnes, transactiones, obligationes instrumenta emptionis, & quoscumque alios ab ipsismet Monialibus celebrãdos, si conditio apponitur, vt vita durante, illis vtantur, & post ipsarum obitum, alia Monialis, vel extera succedat, sciant nullius esse roboris, vel momenti, prout Nos illos prorsus irritos, & inanes declaramus, sed cuncta intelligantur Monasterio acquisita, nisi vero cum hac conditione ad ipsas, bona illa, redditus, vel pecunia quocumque titulo peruenerint, & cum licentia, & interuentu Vicarij, & Abbatissæ.

DE

DE PROTECTORIBVS, ET *Procuratoribus.*

Cap. XIII.

1 PRotectores, Procuratores, Exactores, Thesaurarij, librorumque Detentores de nostro eligantur consensu. *Cong. Ep. 31. Iulij 1615.*

Hi quolibet mense ad crates coram Abbatissa, Celleraria, & alijs Monialibus; ad quas expensionum cura spectat, conuentum agant: ibi computos examinent; & introitus, atque exitus diligenter rationē subducant: quoue pacto sit Monasterio prouidendū, ne quid fortè necessarijs deficiat. Et quidem de frumento, vino, alijsque rebus prouidè, & anticipatè disponant, ne cariùs deinde, postposito tempore, huiusmodi res emere cogantur. Si quid exorietur difficultatis, Nobis significent, & à locorum Vicarijs de consuetudine, scitè omnia efficiantur.

2 Procurator pecunias apud se nullo modo retineat, sed statim Thesaurario, vel Abbatissæ, & Decanis in arca trium clauium, conseruandas tradat.

Pecunia, quæ ex reluitione redditu um, & bonorum reuenditione prouenit; statim in supradicta arca reponatur, sub pœna excommunicationis latæ sen-

ten-

tentiæ, & ibi asseruetur illas reinuestiendi causa in reddituum, bonorumue emptionem, seu redemptionem Nostra adhibita auctoritate.

DE SERVIENTIBVS.

Conuersis.

Cap. XIV.

EXperientia satis, superque docuit, quantum detrimenti attulerit abusus ille, qui hucusq; in huius Diœcesis Monasterijs inoleuit, quo Puellæ sæculares, quæ pro Monasteriorum seruitijs admittuntur, ad tempus tantùm eis inseruiunt, ita vt, cum Præfectæ, vel alteri visum fuerit, eas è Monasterio pro libito eijciant, aliasque introducant. Hinc Nos fęlicis recordationis Gregorij XIII. Constitutionem in vsum reuocantes, hoc nostro decreto sancimus, & statuimus, vt nullæ seruientes nisi ad habitum, & professionem emittendam recipiãtur. †[si vero profiteri nolunt, dimisso habitu domum suam repetant. Neque alias in futurum nisi professionem suo tempore emissuras, atque sub perpetua mansuras omnino clausura in monasterium permittant.] Quod vt excusationi nullus pateat aditus in ijs recipiendis hic item seruetur ordo.

Gregor. XIII. in Bulla 8. quæ incipit. Deo sacris virginibus §. 6. ibi †

Pri-

Primò ex legitimo matrimonio, & honestis parentibus natæ sint; Secundò decimumsextum annũ egrediãtur, vti seruitio Monasterij aptiores esse possint; Tertiò ꝙ Monasterij crates sępe sæpius frequẽtauerint instantes pro receptione, vt earũ propositum, & bona illarum indoles Monialibus innotescat: interim earum Confessario confiteantur, à quo de regulis Monasterij, vitaque Ecclesiastica instrui possint; Quartò ex decreto Congregationis virgines omnino sint, & bonæ vitæ, ac famæ. Quintò preuia nostra licentia in scriptis obtinenda, explorata earum voluntate per Vicarium, seu alium à Nobis designandum, & per eumdem receptis Monialium secretis votis, si ea pro maiori parte conuenerint, introducantur in Monasteriũ, & recipiantur ad habitum Conuersarum Nouitiarum iuxta Monasteriorum statuta. *Trid. sess. 25. de Reg. & Mõ. c. 7.*

Probationis anno finito, iterum præcedente nostra licentia, earumque proposito inquisito per Vicarium, seu alium, vt supra, ac votis Monialium per eumdem, vt supra, receptis, si recipiendis suffragentur, ad professionem iuxta Monasterij regulam admittantur. *Trid. vbi supra.*

Omnino autem ijs iam professis, vsum veli nigri interdicimus, etiam quod ad Sacram Eucharistiam sumendam accedant sub pœna carceris per mensem.

Huiusmodi Seruiẽtes Cõuersæ, nullę ex Monialib⁹

nullæ ex monialib⁹ particulari deseruiant,sed cōmuni operi,cui applicatæ per Abbatisā fuerint, inuigilent.

Tandem perinde, ac veræ Religiosæ, omnia, quæ de Monialibus dicta sunt, respectiuè seruent, vt à Deo O.M. apud quem non est personarum acceptio, mercedem aliquando accipiant.

DE SEMINARIIS PVELLARVM Orphanarum. Cap. XV.

Trid sess. 22.de refor.ca.8.

IN maximis curis, pastoralem sollicitudinem non abegimus Orphanarum domus; sed in earum spirituali salute augenda, ac bona indolis educatione procuranda vigiles, mandamus,vt omnes dictæ Puellæ suę Magistræ,seu Præfectæ, quæ à Nobis eligetur,obedientes omnino, & obtemperantes sint. Nulla ad colloquendum ad crates accedat, nisi de Vicariorum licentia, & seruata forma in allocutione Monialium præscripta;sub ijsdem pœnis respectiuè.

Opera elaboranda Magistra recipiat, & sua,cuiq; tribuat,mercedem verò ipsismet laborantibus impertiatur. Quod si pro aliquo opificio elaborando, earum aliqua instrui deberet,cum Magistra, nec alio modo ad id accedat.

Ipsa

Ipsa easdem erudiat, quomodo Deum timeant; Instruat manuum labori incumbere, communique mēsæ vt omnes conueniant, & singulas suis cubare lectis efficiat.

Quotidie in Oratorio communiter recitent tertiam Rosarij partem, & Litanias Beatæ Mariæ semper Virginis in æde lauretana decantari solitas, vna incipiēte, cæteris verò respondentibus.

Missæ deuotè intersint. Ipse Capellanus diebus Dominicis eas doctrina instituat Christiana, singulis saltem mensibus confessę, sacram recipiant Eucharistiam.

Discordes, rixosæ, vaniloquæ, & inobedientes, nisi pœnitentijs resipuerint, expellentur.

Hortamur in Domino omnes harum Domorum, aliorumque piorum locorum administratores, vt in liberis legatis maritandarum orphanarum, has Puellas benignè respiciāt, eas cæteris præferēdo, vel harum nomina cum alijs in vrnam, ad sortē conijciendo.

Quoties honesta aliqua, & Nobilis matrona alicuius ex harū numero puellarū, seruitio opus habuerit, si omnis virorum suspicio à domo sua absit, seque prius constituta dote ad locandam in matrimonio puellam per publicum contractum abstrinxerit, concedi poterit.

DE MONTE PIETATIS, HOSPITALIBUS, alijsque pijs locis, deque eorum Administratoribus.

Cap. XVI.

1 PRæter ea, quæ circa administrationem Ecclesiasticorum bonorum in superioribus dicta sunt, hæc item seruanda præcipimus, quæ ex Tridentino Episcopis commendantur.

Trid sess. 22. de refor. ca. 8.

Piorum locorum, Hospitalium, Montium Pietatis, Confrarernitatum, Domuum Orphanarum, vel cuiuscumque nominis appellatorum Administratores, siue Ecclesiastici sint, siue laici, per suffragia maioris partis Confratrum, vel eorum, ad quos electio spectat, eligi debent, & antequam administrationis munus suscipiant, volumus, quòd omni integritate se suas functiones iureiurando obituros affirment, quod quidem iuramentum præstabunt in manibus nostrorum Vicariorum infra mensem, aliàs eorum electio sit nulla, & ad nouam deueniatur.

Cōg Epis. 18. Iulij 1594.

2 Curent omnimodè pias testantium voluntates ad vnguem implere, nec quoquo modo illas interpretentur, vel pecunias ad alios vsus, quàm à testatoribus relictos pro libito, aut ex quauis etiam vrgentis-

Clement. quia contingit de relig. dō. Trid. sess. 25. de refor. ca. 4. & 9.

tissima causa erogare præsumant, Nobis inconsultis, etiam si maioris charitatis sit opus, quod effecerint, aliàs ab officio amoueantur, de proprio soluant, & pœnis arbitrio subiaceant nostro.

Eleemosynas veris pauperibus iuxta Testatorum dispositiones, & donantium voluntates distribuant, non in suas, suorumue vtilitates; & commoda conuertant, vel inutilibus, & superuacaneis erogent sūptibus. Quòd si malè administrasse compertum fuerit, easdem supradictas pœnas exigemus.

Clement. cit. & Trid. vbi sup. cap.4.

3 Et quia nonnulli auaritia ducti sub prætextu faciliorem reddendi legatorum consecutionem, pauperes nescio quibus certis opprimunt pactis, & circumueniunt, aliquam extorquentes partem, & fortassis maiorem dictorum legatorum; multoties etiam propinquiores remotioribus in gradu postponentes, volumus, quòd qui huiuscemodi pacta inierint, aut quouis modo in exigendo, vel difficultates proponēdo, legatarum pecuniarū participes ob id fuerint, duplicatas exoluant pecunias, quarum duæ portiones, grauatæ soluantur parti, tertia verò reuelanti, & factum iuridicè comprobanti, cedat.

4 Orphanarum matrimonijs solerter incumbant: Probationes verò quæ consanguinitatem probant, vel affinitatem, ex testatorum decretis, vlla sine fraude

de recipiantur in nostra spirituali Curia, assistentibus, si fieri potest, in testium receptione vno, aut altero ex Rectoribus illius pij loci, de quo Magister Notarius fidem faciat. Thesaurarius dotes penes ipsum depositatas in promptu habeat, aliàs teneatur de proprio, & contra ipsum breui manu procedatur; Si verò depositatæ non fuerint à quibus debent, quamprimùm debitores cogantur ad præsentem dotis solutionem.

In cōtractu matrimoniali pactum apponatur, quòd defuncta sine filijs sponsa, loco pio restituantur dotes, nisi aliter Testatores disposuerint. Electiones dotalium subsidiorum eo ipso die fiant, quo die à testatore fuerunt designatæ; si secus factum fuerit, electionem ad nos attinere declaramus.

Trid. sess. 5. de refor. c. 15. 5 Singulis quibusque saltem mensibus cōueniāt, cum omnibus Ministris in Hospitalibus, vel vbi quotidianæ fiunt pecuniarū expensiones, & cum eis agant districtè tam de introitu, & expensis, quàm de eorum seruitio, omnia diligenter examinando, vt si quæ erunt corrigenda, corrigant, & emendent.

6 Prohibemus, ne quis tam in locis, quæ habitantur, quàm alijs quibusque, eleemosynas audeat pro locis pijs queritare reuocantes omnes, & quascumque facultates, tam scripto, quàm oretenus cōcessas. Quòd si aliquando in nostræ locis Diœcesis quæstores aliquos

Trid. sess. 5. de refor. c. 20. fine. & sess. 21. c. 9. de reform.

quos

quos permiserimus,non nisi probatæ vitæ, & integritatis eligantur,quique licētiam à nostro generali Vicario subscriptam,& gratis cōcedendam obtinuerint, & quod fideliter gesturos sese(in tradendis pecunijs, frumento,alijsque rebus,ijs,ad quos spectat) iuramēto se obstrinxerint. Qui absque huiusmodi facultate id præsumpserint, vel minus rectè se gesserint, quàm par erat,à Vicarijs locorum carceribus addicantur, eodemque pacto contra ipsorum locorum Superiores procedatur,si contra prædictam formam quæstuarios mittere ausi fuerint, iuxta excessus qualitatem.

7 Ijdem etiam,vltra prædicta curent, vt de redditibus Ecclesię segregetur summa, quæ aliqua supersit pro subuentione pauperum in festiuitate Natiuitatis Domini,& Paschæ Resurrectionis,cum alijs pecunijs, quas fortasse ad hos velint vsus erogare.

Eodem pacto infirmos pauperes, qui humano sunt auxilio destituti, visitent qualibet saltem hebdomada per suos Visitatores, quibus eleemosynam, quā poterunt largientes, earum aduersam valetudinem, & Medico commendent, & medicinas curent diligētiùs vt sumant,cæteraque exerceant charitatis officia, ob quæ, rem Altissimo gratissimam se facturos arbitrentur.

8 Hospitalium domorum Capellanus,seu qui Hospita-

talis curā gerit, & qui in infirmorū curā incūbunt, infirmos, qui ad hospitium veniunt nullo modo depellant, sed illos cum Medici fide à Rectoribus missos, non sine Christianæ beneuolentiæ significationibus excipiant. In quorum primo ingressu suum est curare vt ægri (facta peccatorū omnium expiatione) fidei rudimentis imbuantur si imperiti sint. Lectum deinde condecentem personæ assignent, & illorum curationi totis viribus inuigilent. Ingrauescente autem morbo Sanctissimi Viatici Sacramento muniti, Vnctionis extremæ beneficio donentur: neque hos tantum charitatis fines sibi constituat Capellanus sed pijs alijs officijs, ac precibus morienti adhiberi solitis, luctantē animam subleuet, moneatque vbi certum mortis periculum imminet, vt suorum bonorum hæredem, testamento instituat, vel quoquo modo de fortunis disponat. Mortuis iā, honos extremus sepulturæ gratis concedatur.

Clement. quia contingit de relig. dō. Trid. sess. 7. de refor. c. 15. & idem Trid. sess. 25. de refor. c. 8.

9 Hospitalis præpositus domus, nō nisi omnium supellectiliū (confecto priùs inuentario) curam ægrotātium suscipiat, idque singulis annis coram nouis Rectoribus, & reficiat, & si quæ eius culpa fuerint deperdita, de suo soluat.

In libro autem determinato, nomen, cognomen, patria, dies, mensis, & annus, tam receptionis ægrotā-

tis,

tis, quàm eius obitus, si casus euenerit, accuratè describantur.

In lectulis ægrotantium, qui sacrum viaticum suscepturi sunt, signum aliquod apponatur, verbi gratia, Sanctissimæ figura Eucharistię, eo sane consilio, vt qui ex charitate infirmos visitatum in Hospitale conuenerint, signo illo commoniti, infirmum, die crastini communicaturum intelligant, adeoque documentis instruant salutaribus.

10 Pro infirmis mulieribus sit locus disiunctus à viris, qui claue cæteroqui obseratus, pijs tamen, & deuotis fœminis, quæ ad ægras inuisendas accedunt, liber pateat.

Clericis verò religiosis, & honestis hominibus maximo ex optamus opere, vbi commodè fieri possit, vt alius assignetur locus, & secretus, & paratus decentius, pro gradus, & dignitatis reuerentia.

Cubilia fulcimētis omnibus necessarijs strata sint; culcitræ, puluinaria, stragula, stramenta, lintea, cæteraque omnia parata semper sint, &, quò mutari possint, dupla, aut plura præparentur.

11 Infantes proiecti, qui sumptibus Hospitalium enutriri consueuerunt, si sine vitæ discrimine (parentibus in notitiam iam adductis, restitui possunt) remittantur: sin periculum immineat, Nos admoneant, vt

super alimentis tempore opportunèque modum inueniamus. Qui tales proiecerit, fustigationis, & decem aureorum pœna mulctabitur.

12 Rectores tam Hospitalium, quàm supradictorũ locorum vnius dumtaxat anni finibus administrationem terminent, nisi à Nobis constitutum tempus fuerit prorogatum. Expleto anno suorum officiorum, vel munerum conueniant vna cum Thesaurarijs, Detentoribus librorum, & Exactoribus, & præsente Vicario, rationem reddant administrationis bonorũ omnium Nouis Officialibus, aduocatis item cæteris Confratribus. In quo genere si quid neglectum fuerit, per nostros Vicarios compellantur ad integram rerum rationem, si contumaces sunt, Nos certiores faciant Vicarij.

Cong. Ep. 18. Iulij 1594.

Officiales debitores Hospitalium, & locorum piorum non eligantur in Rectores, nisi priùs debita persoluerint, quòd si secus actum fuerit, eorum electionem nullam, & irritam declaramus.

Tandem prænominati omnes officiales seruēt quæ statuta sunt in tertio lib. c. 20. n. 3.

DE CONFRATERNITATIBUS.

Cap. XVII.

Clemens VIII. 14. Decemb.

1 NEmini liceat, siue Clerico, siue laico quauis auctoritate pollenti laicorum Confraternitates,

tates, sodalitates, vel quæuis pia loca absque nostra auctoritate instituere. Qui verò in his legitimè institutis numerari desiderant, huiusmodi sint, vt altiores in spirituali profectu radices emittendi, spem faciant. Criminosi quidem, ac notoriè infames omnino eradicentur, nisi per aliquod tempus bonæ consuetudinis specimen præbuerint.

1604 in Bull. quæ incipit quæcũq;

2 Vnaquæque Sodalitas, & Confraternitas suas habeat constitutiones à Nobis, vel à nostris Prædecessoribus approbatas. Quæ verò nullis est erecta institutis, aliqua ex approbatis duos infra menses sibi eligat, vel de nouo conficiat: vtraque verò ad Nos approbanda transmittatur, si secus fiat, Confratres, seu Sodales ab omnibus exercitijs, & functionibus, tam publicis, quàm priuatis suspendimus.

Clemens 8. in bulla cit.

Quælibet item Confraternitas duobus vtatur libris: In quorum vno Confratrum omnium nomina, & cognomina describantur, annotato die, mense, & anno, quibus aliquis receptus, expulsus, priuatus ab ingressu, deletus omnino, vel mortuus fuerit: In altero verò in annos singulos officialium electiones.

Vbi eligendi officiales tempus aduenerit, qui tres minimum esse debent, & non nisi de corpore Sodaliũ, & Confratrum (collectis primò omnibus in Oratorij locum) hæc seruentur.

3 Capellanus, vel Superior octo ante diebus Cōfratribus, qui præsentes adsunt in Oratorio, & hi alijs cōstitutum diem indicet ad electionem nouorum Officialium vti omnino congregentur vniuersi. Legat exinde librum, seu Rollum Sodalium, vel tabellam scribat in medio Oratorij affigendam. Ex quo (illorum nominibus rememoratis) quilibet iudicare possit, qui ex eis idoneus videtur ad officium: Deinde per secreta suffragia eligantur: votaque per Capellanum, vel duos ex Rectoribus, aliosue ad id à Superioribus destinatos audiantur, & annotentur, & quos maior eliget pars, (expletis omnium votis) nuncient, ac propalent in superiores: prorsus reiecto illo, qui hactenus inoleuit abusus, quo veteres tantùm Rectores nouos eligebant. Electi verò, si adsint, eodem die, administrationem suscipiant, cantato priùs, Te Deũ; Si verò absentes sint, eis intimetur, vt proximo die Dominico, solennis promotionis lætitiam celebrent, præstito vt moris est, iuramento in manibus Capellani, & Rectorum præteritorum.

Cōg. Epis. 24. Aug. 1534.

Cong. cit. 24. Apr. 1584.

Cong. cit. 18. Iulij 1584.

Officiales per annum persistant, & vltra haud cōfirmentur, at si aliud necessitas exposcat, Nos certiores faciant.

Cōg. rituum 18. Maij 1620. & 14. Ianu. 16

4 Omnes in Oratorijs suis iuxta pias Sodalitiorum institutiones communicent; in Paschate verò omni-

no in Parochiali Ecclesia.

Statutis diebus, & temporibus ex suarum Constitutionum formulis pias recitent preces, quibus nequaquã alias immisceant litanias; sed eas tantum, quę ab Ecclesia sunt approbatæ, canãt, videlicet de Sanctis, quæ habentur post Septem Psalmos Pœnitentiales, ac de Maxima Dei Parente Virgine, quibus in Lauretana Ecclesia, eius imploratur auxilium, ex Decreto fœlicis recordationis Clementis Octaui; sub pęna interdicti Ecclesiarum, & Confratrum expulsionis.

Clemens VIII. in Bull. quæ incipit quoniam &c. 6. Septemb. 1601.

Vergente iam die in noctem, dum à Confratribus cantatur officium, mulieres in Ecclesiam non admittendæ sunt; sub pœna carceris, quam Rectoribus, & Capellanis per mensem imponimus.

In eorũ Ecclesijs si exposita est arca pro eleemosynis, quæ à fidelibus offeruntur, duabus sit occlusa clauibus, quarum vnam ex Rectoribus antiquior, Thesaurarius alteram habeat, singulisque quat ernis mensibus his, & alijs assistentibus Rectoribus, aperiatur, receptamque summam Thesaurarius liquidò manifestet, quæ penes se conseruanda est, diem distinctè annotando.

Capellanum Confratres eligant, si fieri potest, ad

audiendas confessiones approbatum, qui infra annum sine nostra licentia dimitti non possit.

Caetera tandem seruentur, quæ passim in tertio libro cap. 19.n.3.notantur.

DE TESTAMENTIS, ET legatis pijs.

Cap. XVIII.

c. vltima voluntas XIII.q.2. c. qui oblationes cũ sequ. XIII.q.2.

Pijs defunctorum volũtatibus fauere cupientes, quarum à Sacro Concilio Tridentino locorũ Ordinarij, tanquam Sedis Apostolicæ Delegati tum in vltimis, tum inter viuos Executores cõstituti sunt; mandamus omnibus Notarijs, & tabellionibus sub excommunicationis pœna, vt infra duos menses, post testatoris obitum, vel testamenti publicationem, seu aperitionem, omnia legata, fideicõmissa, Institutiones, & quæcumque, quæ pauperrimis sunt relicta personis, pia loca, vel causas, restitutionesque malè ablatorum, vna cum nominibus tam hæredum, & executorum, quàm testatorum, bonorum qualitatibus, confinibus, vocabulis, & pertinentijs, quæ in suis actis apparuerint, denuncient, & manifestent Nobis, vel Vicario nostro generali, vel foraneis in Diœcesi. Hi verò Nos, & legatarios, de-

Trid sess. 22 de refor. ca. 8. & sess. 25 cap 4.

legatis sibi factis infra dies octo moneant.

2 Præcipimus item hæredibus fideicommissarijs omnibus, & singulis tàm institutis, quàm instituendis, vltimarum voluntatum executoribus, vt legata Ecclesijs, Monasterijs, Hospitalibus, singulisque pauperibus Orphanarum Domibus, locis pijs, ac personis, siue pro restitutione rerum malè acquisitarum, siue pro furti, vel aliorum peccatorum remedio, siue simpliciter pro animarum salute, infra tempus à Iure, vel testatoribus præscriptum soluenda, adimplendaque fideliter curent, neque vltra differãt. Qui contra fecerint omne emolumẽtũ ex relicto perceptum, legatarijs restituant.

3 Vt autem piorum legatorum memoria nulla delitescat obliuione, ordinamus in curia nostra Episcopali retineri debere librum, in quo describantur huiusmodi pia legata à nostro Cancellario, qui nomen Notarij, testatoris, legatarios, diem, mensem, annũ & testes singillatim recenseat. Id quod est à Notarijs Vicariorum foraneorum faciendum, sub pęna vnciarum quatuor pro qualibet vice.

DE FVNERIBVS, ET EXEQVIIS.

Cap. XIX.

VT fidelium defunctorum corpora, qua par est, pietate, & sacrò ritu, ad sepulturam efferantur, *C. non satis de simonia.*

c. abolenda de sepult. c. quæsta est cũ sequentib. 13. qu. 2. Cōg. Epiſ. 5. Maij 1617.

tur, atque humentur, præcipimus primò Parochis, & reliquis de Clero, vt ordinarijs diſtributionibus ſint contenti, & ſolitas non excedant eleemosynas. Pauperum cadauera, quorum nihil, aut modica fortunarum res eſt, gratis ſepeliantur. Iam maximoperè laudamus Sodalitates, quæ pio huic muneri diligenter incumbunt. Illud tamen iniungimus, vt nullo pacto ad humanda horum corpora accedant, niſi priùs admonitum velint Parochum in cuius Parochia pauperes hi, naturæ conceſſere. Ipſe verò vbi horum mortem cognouerit, actutum Superiores commoneat Sodalitatis, ad funus curandum.

Trid. ſeſſ. 25. c. 13. de regul.

2 Parochorum quoq; erit defunctis in carceribus, & Hoſpitalibus, vel mortis ſupplicio affectis, vel ad triremes damnatis (dum à Confratribus ad Eccleſias efferuntur) gratis ſepeliendis intereſſe.

Cum efferri debent cadauera, Clerici primò in Eccleſiam conueniant. Crucem deindè ſequantur bini ſuperpelliceis induti, abſque pallio, & galero, quæ, vel eorum alterum ſi deferunt; tarenos 15. exoluant, quorum tertia pars Alario capienti acquiratur. Ad hæc: longos viarum circuitus cuitent, quin immò recto tramite, nullibi locorum conſiſtendo, inceptum iter proſequantur, pſalmos, & preces ex Eccleſiæ veteri more, recitantes.

Re-

Regulares,qui domo elatũ funus ad Ecclesias comitantur, quem in generalibus Processionibus locum habent, eumdem cum Cruce seruent.

Confratres, vel eorum Capellani, & Superiores superpelliceis, vel saccis induti in associando cadauera, ne extremi post funera subsequantur, sed suum quisque locum obtineat, veteri ordine nõ immutato.

Omnes de Clero, sicuti in elatione funeris processere, ita ad proprias Ecclesias reditum ferant cum Cruce, sub pœna amittendi distributiones mortuarij illius.

Nullus ad sepulturam deferatur nisi verissima inter mortis signa, & argumenta læthalis frigoris, duodecim saltem horarum spatium intercesserit. Repentino verò accidenti correptus non nisi post quatuor viginti supra horas. *Rit. Rom. de exeq.*

Exteris qui domicilio carent, si contigerit, vt moriantur; illorum funera ad Cathedralis Capellanos in Vrbe, in Diœcesi ad Matricem, seu Regentem attinere declaramus.

Ante solis ortum, vel post occasũ sine nostrorum Vicariorum licentia oretenus, & gratis concedenda, & nisi iusta aliqua causa intercesserit, funera non deferantur. Eodemque pacto prohibemus, ne inter missę maioris celebrationem, aut Diuinorum officiorum

recitationem ad Ecclesiam apportentur.

Lamentatrices vulgò, Reputatrices, tam in defunctorum domibus, quàm in itinere, vel Ecclesijs, quę fęmineo vlulatu complent omnia, omnino execramur. Qui sanè huiusmodi fœminas admiserit, pœnã excommunicationis incurret. Illas verò publicæ fustigationi irremissibiliter damnamus. Et hoc sæpissimè consanguineis publicent Parochi, & iniungant, eò maximè tempore, quo Vnctio Extrema adhibetur: super quibus eorum conscientiam oneramus.

DE SEPVLTVRIS, ET *Cœmeterijs*.

Cap. XX.

li.2.Reg. c.2.Eccl. c.7.s.Augustinus lib 2. de consolat. mortuorũ

CHristianæ religionis, ac pietatis est fidelium corpora in sepulchris, & cœmeterijs tumulari Ecclesiarum, vt qui eis supersunt, sanctiori in loco, preces ad Deum fundant, quorum sanè conditorium sublimè nullum eleuatum, nec sepulchrorum opercula solo altiora in posterum cõstruantur, ne in his incedentes offendant. Cum verò de licentia Ordinarij humi mandantur cadauera, expensis partium pauimentum reficiatur, & æquetur solo. Ea omnia, quæ sub Altari sunt, vel ostium sub

cõg. Epis. & regul. 8. Febr. 1594.

sca-

bello altaris habent, translatis ossibus ad Cœmeteria, vel ad aliquam aliam sepulturam, destruantur, quæ scabello viciniora, ita tamen, vt sepulturæ ostium à gradibus altaris cubitum saltem distet, permitti possunt. *& alia 13 Sep. 1593 & alia 2. Maij 1601.*

2 Sacerdotibus à Clericis, ac laicis sepultura diuersa, & propria assignetur, vt quos viuentes omnium dominus sacerdotali munere decorauit, eos quoque mortuos à cæteris distinguamus. Reliqui è Clero à laicis seorsim, sepeliantur; Eodem pacto paruulorum baptizatorum corpuscula, in segregato ab alijs loculo, infra sex menses construendo, cōdiantur, *Rit. Rom. de exequijs.*

3 Si quæ loco depositi cadauera super pauimentū sepelienda sunt, non nisi duorum mensium spatium concedatur: quo elapso, si à coniunctis super hac re adeò neglectum est, vt in destinatum locum transferri nequeant, Ecclesiarum Rectores Nos moneant, vt quid faciendum sit deliberemus.

4 Occisorum corpora in sepulchris, vel Cœmeterijs iam condita à Ministris Criminalium iudiciorum nulla omnino de causa in locis sacris inspici permittantur, sed alibi de nostra licentia inspicienda transferantur. Si quis occisus vel repentinò mortuus, non prius quàm certò costet, quòd eo anno (tempore ab Ecclesia statuto) confessus, sacra sit communione refe-

ctus sepulturæ demandetur.

ca. sacris sepultur. ca. quã in omnibus de vsur. Interdicti, publicè excommunicati, & manifesti vsurarij, nisi signa pœnitentiæ dederint, atque in integrum restituerint, & satis parti fecerint, Ecclesiastica careant sepultura.

5 Cœmeteria impedimentis omnibus libera esse decet; Præcipimus itaque vt ab his arbores, & vites, si productæ sint, quamprimum euellantur, atque erecto signo Crucis in medio: muro sepiantur vndiq; ne bestijs, aut facinorum maleficijs ingressus pateat. Nec tandem vbi defunctorum requies sita est, & locata; ludi, aut prophani actus quoquo modo fiant, contrauenientes grauiter à Nobis alioqui punientur. Si quæ verò sepulturas extra septa parietum habent, præter lapidem ostijs superpositum, ferrea intus cratis, vel lignea, aut lapidea tabula claui obserata conficiatur, quam Parochus detineat, seu Capellanus.

DE THESAVRARIIS, ET EXACTORIBVS *Ecclesiarum eligendis.*

Cap. XXI.

1 QVælibet Ecclesia, Oratorium, Confraternitas, sodalitas, & locus pius, vnum eligat Thesaurarium idoneum, prudentẽ,

rectum, ac rei domesticæ pollentem ex ipsomet Sodalium, & Confratrum numero: erunt cuius partes apud se prouentus omnes, & eleemosynas, fructus, redditus, pecunias, deposita, sortes, seu fœnorum capitalia, retinere, habere, & conseruare. Quòd si aliquando euenerit nullum inter eos idoneum reperiri, liberum sit eis extra corpus sodalitatis eligere. Huius verò Electio fiat à maiori parte Sodalium, qui non ante se in officio ingerat, quàm in Vrbe à nostro generali Vicario, & à foraneis in Diœcesi fuerit approbatus.

2 Expensiones verò quæcumque fieri debent de Rectorum, seu Administratorum mandato, & in scripris ad eumdem ipsum Thesaurarium. Si nullus ex eis scribere sciat, per Capellanum mandata subscribantur. Vbi verò alter ex eis se subscribit, Capellanus alterius nescientis partes suppleat. Quòd si mãdatum vnciam vnam haud excedit, in pede ipsius mandati fiat solutionis fides per eum, qui pecuniam recepit. Si mandatum transcendit vnciam, solutionis cautio per publicũ Notarium in actis testificetur. Et in omnibus mandatis veræ expensionum causæ, non simulatæ, vel fictæ exprimantur, secus eos arbitrio nostro grauissimè puniemus.

3 Censuum quorumcumque, aliorumue bonorũ

genus, capitalia, & pretia, iterum in censuum, aliorumue bonorum emptionem conuertenda, penes Thesaurarium, vel loci publicum Depositarium, siue aliam personam deposita non nisi ad effectum prædictum distrahantur. Quòd si vnciarum quinque supra viginti summam excedant, Rectores Vicarium nostrum generalem consulant infra dies octo à die depositæ pecuniæ, in quod nam magis vtile opus capitale illud sit applicandum? Vbi verò depositum vinginti quinque sit infra vncias, codē pacto Vicarius foraneus in rei cognitionem veniat, cuius consensu emātur, vel redditus, vel bona Ecclesiæ proficua, si secus factum fuerit: teneantur Rectores, & Thesaurarius, ad omnia damna, & interesse, & vlteriùs arbitrio nostro punientur.

Thesaurarius item nullo pacto præsumat apocas, cautiones, & chirographa subscribere, vel fieri mādare, si re ipsa pecunia soluta non sit, aliàs teneatur de suo.

4 Expleto sui oneris debito, nouis Rectoribus, & Administratorib⁹ rationes accepti, & expēsi, infra mēsē exhibeat: Si quid ex his reliquū fuerit, soluatur illico ijs ipsis, & nouo Thesaurario. Reuisionis verò, & liberationis faciendæ potestatē Nobis reseruamus.

5 Pecuniarum verò Exactores, siue Procuratores

non

non nisi ad annum ad summum constituantur; quarũ exactionem ijs tantummodo concreditam velint, de quorum diligentia, & fidelitate Rectoribus satis superque constiterit: horum labori, & exigendi difficultati, stipendium respondeat ex Rectorum, & Vicarij foranei arbitrio soluendum. Hi vero pecunias à debitoribus ad Thesaurarium deportari curent; qui tamen si fideiussionem haud negligendam præstiterint, pecunias capere poterunt. Receptas quidem vltra triduum, penes se retinere non possint, sed transmittere ad Thesaurariũ debeant, secus ab officij sui munere deijciantur, reddita prius, ad quos spectat, coactionum, vel exactionum omnium ratione, quorum computus per Officiales, & Rectores Ecclesiarum examinabitur. Debitores verò, qui extra prædictam formam soluerint, soluere iterum pecunias teneantur.

Constituatur item ab vnaquaque Ecclesia Detentor librorum exitus, & introitus, cum stipendio ex eiusdem facultate.

DE REGVLARIBVS.

Cap. XXII.

QVoniam Regularis vitæ professores immediatos habent animarum suarum Curatores, propterea non ita exacta ipsorum, sicuti cæte-

cæterorum Nobis imminet cura; Admonitos tamen ipsos volumus iuxta Sanctorum Pontificum Tridentini, & Sacræ Eminentissimorum Cardinalium Congregationis præscripta, vti nostris mandatis in aliquibus, & obtemperare, & prestò esse debeant.

Trid. sess. 6. c. 3. de refor. sess. 25. de reg. c. 14.

Prætereà, quæ in Superioribus libris, & capitibus sparsim de regularibus mandata sunt, hæc item obseruanda præcipimus.

Edicta nostro nomine promulganda, quæ vel interdicta, vel censuras continent, inter missarum solennia, vel concionem ex Tridentini Concilij decreto Populo in suis Ecclesijs conuenienti, denuncient, si hoc ab eis requiratur; diesque festos, qui in nostra Diœcesi ex nostrò præcepto seruanda voluimus, omnino seruent.

Trid. sess. 25. de regul. c. 12.

Ad generales processiones ordinarias, siue extraordinarias aduocati tàm in Vrbe, quàm in Diœcesi, conueniant, suum occupantes consuetum locum, ne scandalum ex controuersijs de præcedentia oriatur, alioquin nostra illi sentient remedia. Proprias verò processiones extra claustra sine nostra in scriptis obtenta facultate; nullo modo instituant. Quod si claustra non habēt muros Ecclesiæ circumire poterunt ex vna porta in aliā, vel per eamdem procedendo. Quas verò extra claustra de nostra licentia habebunt, per

Trid. sess. 25. de regul. c. 13. Gregor. XIII. in bull. q̃ incipit exposcit 17 Iũ. 1563. Cõg. rit. 29. Febr. 1628.

vias,

vias, ac loca forma præscripta decernent.

3 Defunctorum cadauera (absente Parocho) nullo pacto ad sepelliendum deferant, nec aqua benedicta aspergant, nisi in proprijs Ecclesijs vbi talis viget cõsuetudo.

In priuatis ædibus si Oratoria à Nobis minimè probata sunt, & recognita, missas celebrare non audeãt.

In Sabatho Sancto ad hymnum Gloria in Excelsis, etiam si missam Conuentualem inchoauerint, campanas tamen non pulsent, antequam signum à Cathedrali in Vrbe, & à maioribus Ecclesijs in Diœcesi acciperint; sub pęna interdicti. Ad earum autem sonitum ob solennis fœstiuitatis lætitiam, suas itidem Campanas vt compulsent adhortamur. Eodemque Sabatho Sancto Domos non adeant aqua benedicta lustrandas.

4 Ad Monasteria Monialium nullo pacto accedãt sub quouis consanguinitatis, & affinitatis prætextu, nisi seruatis Sanctissimi Domini Vrbani Octaui præscriptionibus in Decreto ad hoc specialiter emanato, quod sub pęnis in eo, & alibi contentis, vt seruent mãdamus, Contrafacientes Vicarius possit in carcerem conijcere.

5 Noua Monasteria, vel Conuentus nullatenus construant absque nostra speciali in scriptis data con-

Cõg. Rit. 18. Aug. 1629. Cõg. Epis. 28. Octo. 1584. Cõg. Epis. 31. Ian. 1617. Trid. sess. 22. decr. de celeb. missarũ. Conc. Lateră. sess. 11. Cõg. Rit. 18. Maij 1602. Vrban. 8. 21. Ianu. 1623. Trid. sess. 25. de re. cap. 3. Gregor. XIII. in bull. q̃ incipit cum alias 17. Augusti. 1622.

Greg. XV an. 1621. Vrb. VIII an. 1624. & 1625. in cōstit. q̄ incipit Romanus Pontifex

cessione, & seruatis decretis Gregorij XV. ac Sanctissimi D. N. Vrbani VIII. in const. 25 [in qua virorum monasteria non posse in aliquo Diœcesis loco recipi neque erigi, neque institui, aut cępta finiri sine Ordinarij loci licentia, in Virtute sanctæ Obedientię, & sub excommunicatione ipso facto incurrenda, alijsque pęnis mandat, ac pręcipit superioribus Religionum.] In his si duodecim minùs commorentur, nostræ totali iurisdictioni, & visitationi, se subditos esse sciant.

Trid. sess. 25. ca 4. c. vt peri culosi ne clerici, vel mona chi in 6.

Qui vagi sine superiorum facultate in scriptis facta, à suis Monasterijs remoti, aliò vitam ducunt, sicut sui desertores instituti, à Nobis plectentur, & Vicarij de ijs Nos moneant; grauiùs verò eos mulctabimus, qui Religionis habitum exuerint.

Trid. sess. 25. de reg. c. 14.

Contra eos, qui extra Claustra deliquerint, à Nobis tanquam Sedis Apostolicæ Delegatis, & seruatis seruandis iuxta delicti grauitatem procedetur.

Gregor. XV. in bull. q̄ incipit Sāctissimus 20. Sept. 1621.

Regulares omnes, Cōseruatores Iudices iuxta Gregorij XV. Constitutionem sibi eligant, qui secundū formam Apostolicarum Sanctionum sui munus exerceant. Electorum verò nomina in nostra Magna Curia describantur. Si secus actum fuerit, causæ à Nobis definientur.

Cōg. Episc. 2. Maij 1603.

Eucharistiæ Sacramentum pro Quadraginta horarum supplicatione nullo pacto suis in Ecclesijs exponere

rere audeant, vel ex publica causa sine nostra expres- *Cong. Rit. 26 Febr. 1628.*
sa facultate, & licentia; aliàs eorum Ecclesiæ inter-
dicto subijciantur. Si verò rei negocium vrgeat, atque
ad id pietatis amor maximè compellat, in Tabernacu-
li foribus, cooperta Pixide, permittimus exponi,

Ne Regulares audeant sub quouis deuotionis ti-
tulo, & quacumque de causa Tertiariarum habitum
mulieribus, quæ vulgò Andarinæ nuncupantur, con-
cedere, cuiuscumque fuerint dictæ mulieres prærro-
gatiuæ, nobilitatis, & gradus, nisi seruatis ad vnguē
Sacræ Cōgregationis Episcoporum decretis, statutis, *2. Dcēb. 1616.*
& conditionibus, & Nostra in scriptis obtenta facul-
tate post causæ cognitionem; At ne quam deinde
habeat excusationem ignorantia, iuuat hic per exten-
sum supradictæ Congregationis tenorem inserere.
Quæ verò huiusmodi Tertiariarū habitum, absque re-
quisitis induentur, vel indutum non dimiserint infra
mensem, post harum Constitutionum publicationem,
eo ipso excommunicationis latæ sententiæ pęnam in-
currant.

TENOR SVPRADICTI DECRETI.

TErtiarias mulieres ad habitum tertiæ Regulæ
recipere licet Superioribus Regularibus suf-
ficienti facultate ad id à Sede Apostolica

suffultis (Capuccinis exceptis) atque ad ipsos vestiendi eas officium pertinet, non autem ad habitum admittēdæ, & recipiēdæ sunt, nisi probatæ vitæ, ac moribus bonis præditæ, atque in ætate saltem quadraginta annorum constitutæ, quæ de proprio habeant, vnde sufficienter viuere possint, & non cum alijs viris, quàm cum consanguineis, vel affinibus in primo tantum gradu sibi coniunctis cohabitent; & ab Ordinario loci, licentia priùs impetrata, qui non aliter eam concedat, nisi de prædictis, præuio examine diligenti, sibi constiterit. Verùm in huiusmodi habitu concedendo, & respectiuè deferendo omnino à velo supra caput, à pectorali, & à patientia abstinendum est; Quinimmò eæ, quæ supradicta tria, vel aliquod ipsorum deferre depræhensæ fuerint, illa dimittere etiam per censuras Ecclesiasticas, ab Ordinarijs locorum compellendæ sunt. Sacra Congregatio Episcoporum, & Regularium sub die 20. Decēbris 1616.

Pro supradicta autem congrua substentatione volumus, quod minimum sex vnciarum, quæ ex annuo vectigali sint constitutæ realiter possideant; de cuius veritate constet in actis nostræ Curiæ, priusquam ad licentiæ concessionem deueniatur.

Supradictum autem Decretum generalis Vicarius in Vrbe, & foranci in Diœcesi in omnibus Ecclesijs,

vbi sacra concio habetur immediate ante illam in vna ex Dominicis quadragesimę quotānis, vt promulgetur eliciant sub pęna suspensionis à Diuinis ipso facto incurrenda.

Sciant item Regulares Tertiarios, & Tertiarias si semel in anno à proprio Parocho aliquo die à Dominica Palmarum, vsque ad Dominicam in Albis inclusiuè sacramentum Eucharistiæ in propria Parochiali Ecclesia non susceperint; Ecclesiæ præceptum minùs adimpleuisse. *ca. omnis vtriusq; sexus de pœnit. & remiss.*

Regulares prædicti nisi à Nobis fuerint approbati, nullam in partem, siuè tertiarij, siuè tertiariæ illę sint Confessiones excipere valent, neque ijs si aduersa cōflictantur valetudine, Eucharistiam, & extremam vnctionem ministrare vnquam possunt. *Trid. sess. 23. c. 15. de refor.*

Omnia tandem seruent, quæ ad Ecclesiarum disciplinam, nitorem, reuerentiam, & decorem spectant; ab eis prophana omnia colloquia, risus, strepitus, clamores, cantica, & organorum cantica lasciua cohibendo, cum per Tridentinum enixè caueantur. *Trid. sess. 22. decr. de obser. & eit. in celebrat. Miss.*

DE

DE FORO IVDICIALI

LIBER QVINTVS.

NOn parum refert, vt disciplina Ecclesiastica in dies proficiat, & augeatur quotidie magis; si absolutis his, quę primas sibi partes in præcedentibus tractatibus vendicarunt in præsentia leges quasdam, quibus nostræ Curiæ in temporalibus Ministri regi possint, proponātur; Iura enim, & statuta in corrigendo, abusus, vel inolentes malas consuetudines, reddunt compositum mentis habitum, & corporis: siquidem vbi eorum gubernaculum contemnitur, aliud nihil restat, nisi vt religio naufragetur; Hæc ergo, quæ sequuntur, in nostro iudiciali foro obseruentur.

Clemēt. attendētes de statu Monach.

DE VICARIO GENERALI. Cap. I.

NOstri Vicarij generalis pręcipuum munus erit inuigilare, vt causæ omnes tam Ciuiles, quā criminales quò celeriùs fieri potest expediantur, ne partes, & præcipuè pauperes inutilibus

liti-

litium expensis, & ac temporis diuturnitate defatigentur. Quod vti fieri possit commodiùs, semel, aut bis in hebdomada Nos moneat, iuxta causarum frequentiam, vt Congregationem Officialium, vt moris est, conuocemus. In ea Vicarius ipse supplicationes, & memorialia referat; ex quo fiat vt processus, informationes, & causæ vbi discutientur, quid expedire in Domino iudicabimus, iuxta sacros Canones, & nostræ Curiæ peruetustas, ac laudabiles consuetudines executioni mandemus. Eius item erit saltem quolibet mense cum Ministris huius nostræ Curiæ, videlicet Fisci Patrono, Magistro Notario, Procuratoribus, & sollicitatoribus fiscalibus, & alijs ad carceres conuenire, & carceratos omnes visitare, quibus liberè permittat iura propria enunciare, eos, eorumque patronos libenter, & benignè audiendo, & de quibus Nos monere necessarium iudicauerit, certiores faciat.

DE ASSESSORE.
Cap. II.

Assessoris, seu Consultoris, qui Doctor in vtroque iure esse debet, præcipuum munus est, processus omnes, tàm Ciuiles, quam crimina-

nales, qui à Generali Vicario ei transmittuntur, omni diligentia recognoscere, atque in causis fiscalibus coram Nobis agitandis, vnà cum reliquis Curiæ ministris ad id deputatis interesse, neque illud tantum, sed requisitus sententiam suam de processibus sibi concreditis, & aperire, & relationes exhibere suas oportet. Acerrimè autem in tuenda Ecclesiastica libertate, & immunitate vires omnes intendat.

Carcerum visitationi cum generali Vicario, & ipse interueniat, reique cuiuslibet summam, nimirum prosecuti informationes, & defensiones omnino calleat, vt quid sentiat, prout supra, indicare possit.

DE FISCI PATRONO. Cap. III.

CVm informationes delicti alicuius erunt capiendæ (quæ secretò, & remotis arbitris, vt capiantur mandamus) tam in magna, quàm in alijs omnibus nostris Curijs, vel processibus formandis, & reorum habendis subitionibus, noster fisci Patronus interesse debebit, vt eiusdem iura tueatur, eademque seruet intaminata. Insuper volumus, vt quoties Congregatio fiscalium causarum erit colligenda ipse sit præsens vt informationes, & processus ac-

accuratè, & exactè priùs recognitos, cum distinctione & comprobatione testium discutiat, & aduersus testes contra fiscum producendos interrogatoria iuxta Curiæ stylum efformet, atque disponat.

DE MAGISTRO NOTARIO
Magnæ Curiæ Episcopalis.

Cap. IV.

MAgistri Notarij in Vrbe, in primis cura erit, scripturas omnes, quæ ad nostram Curiã spiritualem attinent, ea, qua par est, diligentia asseruare, atque in loco ꝓ Archiuio deputato, cum earum inuentario sub clauibus penes ipsum Magistrum Notarium detinendis haberi. Inuẽtarium verò de his, quæ in Episcopali nostra Curia, & Dioecesi, vel in visitatione, aut quauis alia ratione acta fuerint, quotannis componatur.

Scripturæ illæ, quæ ad Episcopalem mensam quouis modo spectant, distinctè, & in arca clauibus munita reponi debeant. Scripturæ Criminales ab Archiuio, nec ab ipsomet Magistro Notario extrahi volumus, sed earum exempla ibidem conficiantur. Qui acta prædicta violare, subripere, occupare, aut dila-

cerare præsumpserint, excommunicationis pœna innodentur, cuius edicti sententia in valuis ipsius Archiuij affigatur: quòd si lacerari contigerit, denuo renouetur. Aliud item inuentarium seorsim à supradicto custodiat, in quo referantur informationes, & scripturæ à Vicarijs foraneis, vel Delegatis transmissæ, cum die, mense, & anno consignationis, vt de ipsarum transmissione faciliùs partes aduersæ valeant cognoscere, In fine verò prædicti inuentarij pecuniarias pœnas, quæ exiguntur ex fideiussionibus, ac iniunctionibus; & à quibus præterea debent solui, fideliter annotet: quæ omnia in repertorio peculiari sint adscripta, vt facilè inueniri possint.

10. Nullus Actuarius in vrbe informationes capere præsumat, nisi generali Vicario præsente, vel de eius mandato: & in Diœcesi Vicarijs foraneis assistétibus, vel coram Delegatis in partes transmissis. Cum verò in testium depositionibus status plerumq; causæ versetur, & interdum, vt ex verbo controuersia oriatur: iccircò non benè tutum videtur, vt illas Actuarij, alijs verbis referant, quàm quibus ipsi ijdem testes, suis in depositionibus vsi fuerint: quare prohibemus, ne testium depositiones, relationes, & dicta, aliter describant, vel dictent, quam ijsdem formalibus verbis, quibus ipsimet testes vtuntur, Quod si seruatum non

sue-

fuerit, Magister Notarius, vel Actuarius, qui contrafecerit graues dabit pęnas. Quæ singulis diebus conficiuntur acta omnia, & singula ab Actuarijs in regestrum referantur ordine alphabetico infra quatuor viginti supra horas, nec vltra sub pœna arbitrio nostro infligenda, protrahantur. In fideiussionibus recipiendis caueat Magister Notarius, ne eos in fideiussores recipiat, qui nullos redditus, vel bona possident stabilia, aliàs soluat de suo.

Vt fraudes, quas emittere solent lites, maturo consilio diuellamus, præcipimus, vt ante litium contestationem in causis criminalibus actor iuxta sacrorum Canonum dicta iuramentum à calumnijs abstinendi concipiat.

Nulla scriptura prodeat in publicum, nisi ipsiusmet Magistri Notarij manu firmata. Actuarij, vel Scribæ, qui sine dicta subscriptione eas alicui tradiderint, arbitrio nostro punientur.

Magister Notarius, Actuarij, vel Scribæ nullo pacto copias informationum criminalium in totum, vel in partem tradere audeant, vel eorũ summam, & argumentum partibus, seu alteri cuicumque, in scriptis, vel oretenus reuelare ante extraordinarij termini assignationem, vel processus publicationem, & tunc de licentia generalis Vicarij, sub pœna triremium

arbitrio nostro iuxta qualitatem, & grauitatem delicti statuenda, Id quod, & sub eadem pœna seruetur à cæteris Magistris Notarijs, & scribis nostrorũ Delegatorum, & foranearum Curiarum.

Si nouus erit eligendus Magister Notarius, ille, qui ab officio vtcumque dimittitur, in fine officij acta omnia, quæ vel in Archiuio seruantur, vel quę fuere à se confecta eidem consignare teneatur.

Omnes item Magistri Notarij, tam in Vrbe, quàm in Diœcesi, librum efficiant ab alijs secretum, in quo pia omnia legata, quæ à Defunctis fuerint relicta per diem annotentur.

Reuelationum copiæ metu excommunicationis partibus non tradantur, nisi ab eis præstito iuramento non vtendi in criminalibus ad offensam, coram Iudice Seculari.

Demum ne iustæ mercedes officialibus debitæ denegentur, ac item, ne vltra quam par sit exigantur, mandamus, vt secundùm nostræ Magnæ Curiæ pandectas in fine Synodi huius apponendas, Ministris pro iure laborum impensiones exoluantur, quarum pandectarum exempla vnusquisque Notariorũ apud se retineat. Qui verò vltra prædictas pãdectas aliquid extorserint, teneantur ad pœnam quadrupli, parti læsæ applicandam, & vnciarum duarum in pios vsus

cro-

erogandarum, & vlteriùs officijs priuentur.

DE OFFICIO FISCALIS.
Cap. V.

FIscalis est, crimina publica, & manifesta inquirere, & quæ probari posse cognouerit, generali Vicario renunciare; ne delicta cum animarum iactura, & dispendio abeant impunita. Vbi de spreta pecuniaria pœna agetur, sequuta iam condemnatione, quarta pars pęnæ ei fiscali detur, à quo denunciatio, & probatio facta fuerit, & hæc cum Aduocato fiscali de more compartiatur: Alarijs verò iura capturæ dentur. Ad hoc fiscalis, neminem in carcerẽ mittere, aut alicuius domum inquirere præsumat sine Vicariorum licentia; sub pœna priuationis officij, nisi rei in fraganti, vt aiunt reperti fuerint, vel adire statim Vicarium non possit, in quo casu de persona illa vincta in carcere, quamprimum Vicarium erudiat.

Cum per fiscales foraneos delicta aliqua denunciata fuerint, de quibus receptæ informationes sint, & completæ ab ijsdem; tunc emolumenta ipsimet fiscalibus debita tribuantur. Si verò compleri, vel impinguari, vt vulgò dicitur, p fiscales nostræ Magnæ Curię euenerit, tunc ex dictis emolumentis pro iure labo-

ris

ris eorum ratio habeatur.

DE CARCERVM CVSTODE. Cap. VI.

Carcerarius omnem adhibeat diligentiam, vt quos carceribus deuinctos, detentósque habuerit, summa vigilantia tueatur.

Nemini ex ijs permittat è carcere (vel ob ciuilem causam) die, noctuque, sub quauis fideiussione, & in fide, vt dicitur, Carcerarij ipsius, exire. Quòd si ij quos pro ciuili solummodo debito inclusós habet, extra carcerem egredi videbuntur, per annum Custodem ipsum, præter debiti satisfactionem, carceri deputamus: Si verò Criminosis, alijsue facinoribus affectis per vrbem vagari, aut aliò ferre pedem dederit, eumdem Carcerarium ad triremes pro tempore, arbitrio nostro statuendo, damnamus; secundùm delicti grauitatem, qua rei custodiebantur.

Fœminas seorsim à viris, proprijsque in carceribus custoditas habeat, nec virum quempiam sub quouis prætextu ad illas intromittat, nisi de licentia Vicarij in scriptis obtinenda. Si secus fecerit, per decennium ad remigandum in triremibus missus, pœnas dabit. Eodem pacto mulieres in virorum carcerem nul-

las ingredi sinat, nisi ijs, quæ ad illas sanguinis coniunctione pertinent ob iustam aliquam causam generalis Vicarius vt supra, concesserit. Si nostris ille mandatis non paruerit ad triremes arbitrio nostro damnabitur.

Vltra taxas sibi debitas ab ijs, qui asseruantur in carcere nihil excipiat, nec illos quomodocumque grauet, pecunias extorquendi causa, nec in compedes, aut arctiorem custodiam immittat illorum eleemosinas defraudando, vel denegando, quod iustè appetūt fortè, & hoc auaritia, aut pecuniarū cupiditate compulsus. Vbi in his deliquerit, officio, & munere priuatum suo dicimus, nec non pęnis alijs etiam corporalibus mulctandum dabimus.

Librum habeat, (qui vulgo circumfertur nota delle Carceri), in quo diem, horam, mensem, annum, patriam, nomen, & cognomen eorum, nec non carceris causam, de cuius ordine, & à quo tandem ministro in carcerem fuerint coniecti fidelè recenseat. In eodemmet libro describat quoque, vt supra, notam emissionis è carcere, eiusdemque emissionis chirographa, à Vicario nostro generali subscribenda custodiat. In carcerem nullas introducat comessationes, lusorum conuenticula, quæ italico sermone barattariæ nominantur, sub pęna carceris arbitrio nostro in arctio-

arctiori Damusello, vt dicitur. Cum generalis Vicarius ad visitationem carceris accedet, Custodis munus erit omnia, quæ ad visitationem sunt necessaria præparare.

DE ALARIIS.
Cap. VII.

Executores, & Nuncij, seu seruientes Alarij nostræ Curiæ, citationes, quas faciendas cæperint, eodem die, quo à Notario, vel à parte ipsis fuerint exhibitæ efficere teneātur. Si quos verò extra vrbem citare debent, eodem ipso die, quo cum ijs, à quibus mittuntur, sibi conuenit, sedula dexteritate citent. Quod vtrumque deinde sese perfecisse referent. Nuncijs, seu alarijs nequaquam ab his, quos citauerint, pecunias, aut rem aliquam liceat accipere, qua soluant creditoribus, sub pęna priuationis officij.

Vnúsquisque è Curia nostra, & cum Vicario nostro generali assistat, & assignato die nostrum Palatiū noctu, diuque custodiat: quò item omnes diebus festis conueniant, nisi quem generalis Vicarius ex iusto impedimento excusauerit.

In publicis processionibus omnes deseruire necesse

ſe eſt. Ad hæc diligenter inueſtigent, num dies feſti obſeruentur, ſi quos autem non cuſtodientes inuenerint, maturè denuncient, vt iuxta ſtatutas pœnas puniri poſſint: in quo genere non vnus, ſed duo ſaltē Alarij interſint.

DE VICARIIS FORANEIS. Cap. VIII.

VIcarijs foraneis, quos in partem ſollicitudinis noſtræ Paſtoralis vocauimus, id etiam curę, & negocij damus, vt quæ in hac Diœceſana Synodo mandata ſunt, ea omnia, & ſingula, quæ ad animarum ſalutem, Eccleſiarumque inſtaurationem, & cultum, populique chriſtiani diſciplinam conſeruādam omnino pertinent, re ipſa ſeruari curent. Ad hęc de moribus Parochorum, eorumque reſidentia, cæterorum quoque Sacerdotum, & Clericorum probitate, Nos monitos eſſe velint. In quibus ſi quid animaduerſione dignum inuenerint, ad Nos, vel Vicariū noſtrum generalem, quamprimum referant, vt pro delicti qualitate, quà priuationis officiorum, quà pecuniarum ſolutionis, quà carceris, & Corporis afflictationis pœnas luant. Volumus autem his Vicarijs, Sacerdotes omnes, & cuiuſuis ordinis Clericos

honores habere non exiguos.

Eorum erit specialis cura, vt semel, quolibet saltē mense Sacerdotes omnes, & præcipuè Confessarij in maiori, siue regenti Ecclesia conuocati, morales cō-scientię casus docentem audiant, vel inter se discutiendos proponant.

Ecclesias frequenter visitent, Hospitalia, & pia alia loca: in his sedulò percipiant, an omnia in visitatione; & Synodo præscripta seruentur.

Pecunia Seminario assignata, quæ penes est Depositarium, ad id deputatum; vt mensibus Septembris, & Martij numeretur, ipsis Vicarijs incumbit foraneis. Summopere inuigilent, ne testatorum voluntates defraudentur, immò uero desides, ac negligentes executores, benignè primò moneant, præfigendo terminum pro adimpletione, deindè Nobis significent, si illas adimplere differant. Eodem pacto recognoscant, vtrum missarum sacrificia pro legatis relicta adimpleantur, quæ à negligentibus adimpleri curent, vel Nos moneant, vti supra. Ad quæstus eleemosynarum faciendos ne quempiam admittant, nisi recognita nostri Vicarij generalis in scriptis licentia. Transgressores veluti defraudatores eleemosynarum arceant, nisi pro victu tantū quotidiano quęritent. Aduertant insuper, ne in hospitij diuertant

inho-

inhonestæ fœminæ. Qui verò cauponas, & hospitia publica detinent, nullo pacto apud se fęminas impudicitiæ nomine suspectas habeant.

Causas pecuniarias ciuiles ad summam vnciarum quatuor inclusiuè tantùm determinent, & definiant. Litteras Tribunalis cuiuscumque, exceptis à nostra Magna Curia Episcopali emanatis, nullo pacto executioni dabunt, Nobis inconsultis: & hoc vt sinistræ euitentur intelligentiæ, & hæsitationes, quæ ex illis oriri solent. Informationes cùm sunt capiendæ, illud aduertant, vt veritas super toto facto inquiratur; de corpore delicti manifestè constet; mox alijs probationibus, & indicijs corroborent, ac muniant.

Neminem, Vicarij, substituant in Prouicarium, sed ad Nos scribant, nisi fortè ad octo dies summum: & de subrogato nos statim moneant.

Criminalium causarum informationes ijdem capiant: Reos in carcere detineant inclusos: mulieres verò domi; nisi grauitas delicti aliud suadeat: contumaces, posteaquā fuerint citati, ad Nos deferant excommunicandos. Quos verò carceri mancipatos pro delictis habent, non nisi ad Nos transmittendi causa, & de nostra licentia exoluant. Si reus custodiendus erit, Vicarium generalem consulant, captas informationes, saltem octo infra dies, cum fide Magistri

Notarij, nimirum, quòd aliæ apud se nullæ sint sub pœna priuationis officiorum ad Nos mittere teneantur: Interim statim habita delicti scientia, etiam non completis informationibus, Nos moneant. Dum Parochorum aliquis morti proximus existimabitur curent Vicarij, in quorum locis mori contigerit, vt libros, qui ad illius officium spectant, sedulò custodiendos apud se retineant, vnà cum repertorijs Vicario Paræciæ, seu Oeconomo consignandos. Vnicuique Vicariorum mandamus (vbi tamen commodè id fieri potest, & quatenus fuerit opus) vt Consultorem adhibeant, quem vbi de nostro delectu receperent, nullo pacto mutare audeant. Si Clericorum delicta, maximè Sacerdotum, fuerint occulta, Nos secretò consulant, vt sine eorum famæ detrimento, ex paterna solicitudine prouideamus; sin minus; publicas capiant informationes. Pro simplici concubinatu informationes sunt capiendæ, quas nobis illico trasmittere volum⁹, de qua re nostrũ erit deinde, seruatis seruandis, statuere, vindicari ne debeant à pęnis; an vero condemnari. Processus, & acta omnia cum ex foraneis, in nostram magnã Curiam trãsducere contigerit, nullo negocio parti, vel eius Procuratori, aut Aduocato deferendos consignent, sed benè sigillo munitos, alienę tradant personæ.

Si

Si mulieres iniungendæ ſint coniugatæ, & alioqui honeſtatem præſeferant, ne fiat illis iniunctio de nõ conuerſando, ſed priuatim moneantur de peſſimo vitæ genere, ſi tamen (remoto ſcandalo) fieri id poterit; ſin minus per Archipresbyterum, vel Curatum, peccati grauitas, & capitis periculum, cui ſe ſe obijciunt, etiam atque etiam explicetur. Quòd ſi maritus erit conſentiens in adulterium, mulier, & ab adultero ſeparetur, & maritus in carcerem conijciatur, publica fuſtigatione, & pęna debita mulctandus ex noſtra ordinatione. Cauſæ præterea omnes citiſſimam ſortiantur expeditionem, ne rei longa proſecutione, & expenſis maximis, præcipuè verò pauperes perſonæ, quos gratis etiam expediri volumus, miſerandum in modum grauentur.

DE MAGISTRIS NOTARIIS *Curiarum Foranearum.* Cap. IX.

MAndamus omnibus noſtræ Diœceſis Magiſtris Notarijs in ſpiritualibus Vicariorum foraneorum Curijs, vt cautè ſe gerant in informationibus, & proceſſibus formandis, ne quid deſit de ſolennitatibus iuris, formis, & circumſtan-

tijs iuxta Curiæ nostræ stylum. Rubricas in informationibus apponant: Criminum reos, & vnumquodq; delictum suo nomine appellent. Informationes, & acta omnia, quę nostram in curiam à nobis dijudicanda traducunt; nullo modo partibus, vel earum Procuratoribus, vel Aduocatis concredere velint, sed fideli personę foliorum etiam numero adnotato, nec non munita sigillo consignet.

Si quando sint de pecuniæ summa (quæ ex proprio cuique iure debetur) requisiti, taxationes non nisi è nostris pandectis faciant, & manu subscribant sua.

Processus, & quasuis originales scripturas neque Aduocatis, neque Procuratoribus, aut alijs quibusuis personis in quouis casu commodent, sub pęna priuationis officiorum: copias verò vbi licitum, & opus fuerit, nisi prius ipsorummet sint manu firmatæ egredi non permittant. Cæterum, quæ ad ipsos etiam pertinent, ex dictis cap. 4. libri huius omnino adimpleantur.

DE DECIMIS, ET PRIMITIIS.

Cap. X.

NE quid vnquam è decimis, & Ecclesiarum iure detrahatur, ex quo animæ fidelium in maxi-

mo

mo versentur salutis discrimine, mādamus Parochis, vt missarum inter solennia, per nonnullos dies festos, qui solent celebrari in anno populum moneant, quid de solutione decimarum sacrum Tridentinum Concilium statuerit, Hortari etiam atque etiam velint, vt decimas, quæ iure diuino sunt debitæ, integrè persoluant; ea potissimum ratione adducti, quia ex earū solutione; & fructuum vbertatem, & sanitatem corporis, atque pœnæ remissionem (quæ peccatis debetur) facilius erunt consecuturi. Idem quoque Concionatores præstare, grauatè ne ferant, quod vt exequatur, Parochi suadeant.

Trid. sess. 25. de refor. c. 12.

Deut 14. Exod. 22.

c. decime 16. qu. 1.

Si quispiam decimas prædictas, Ecclesiæ non soluerit, vel occuparit, impedierit, vel ad eas soluendas quauis ratione (etiam bonorum feudalium) renitens fuerit, iuxta Tridentini decretum excomunicetur. Absolutionis verò beneficium nullo pacto impertiemus, nisi priùs, & integrè soluerit, & satisfecerit. Id ipsum circa primitias, seu oblationes, quas offerre Curatis consueuere, determinamus. Quòd si Parochi, Beneficiati decretum hoc non seruarint, aut in Ecclesiæ coniurarint detrimentum ex negligentia, qua desides fortasse, vsi fuerint, luent pœnas arbitratu nostro.

c. de decretionis vestræ de decimis in 6.

Trid. sess. 25. c. 12. de refor. c. decimæ 16. quest. 1. c. peruenit, & c. ad hæc de decimis Clē. dispendiosam de Iudicijs.

DE

DE VSVRIS.
Cap. XI.

VSura, quæ veluti veneni tabida vis in pauperum bona, & quod omnium execrabilius est, in vsurariorum animas serpit: vires omnes adhibendas putamus, vt è Christiano populo tantū malum medullitùs eradicetur. Caueant ergo omnes sub pęna scutorum cētum, præter alias à sacris Canonibus impositas, ne vllum vsuræ genus committant; neue alios quoscumque, siue apertè iniquos, siue, vt aiunt, palliatos inire audeant contractus, qui tam ex mutuo, quàm ex deposito, vel ex alio contrahendi modo emanare videantur. Quare hos omnes, vt qui vsuram sapiant, improbamus, & improbatos à iure, sicut iniustos, improbandos decernimus. Notarios verò, qui instrumenta confecerint, Conciliatores, proxenetas, mediatores, & cooperatores omnes, eisdem pœnis implicatos volumus.

c. instātes 3. quæst. 7. c. quia in omnibus de vsuris. ca. quāquam de vsuris in 6.

DE CONCVBINARIIS, ET LENONIBVS.
Cap. XII.

MAlum est equidem solutos Concubinas alere: peius autem coniugatos inhonestis ijs sceleribus

bus maritale fœdus temerare; pessimum verò concubinas, siue in propria, siue in aliena domo, cum tanta Dei Creatoris iniuria ex proxima scilicet criminis exequendi occasione: & alere, & habere. Quo circa pręsenti Decreto ex nunc pro tunc quindecim dies istis hominibus assignamus, quos volumus trinam,& Canonicam supplere protinus monitionem: horum quinque pro primo,quinque alios pro secundo, extremos pro tertio, & perēptorio termino ad eas omnino dimittendas, & abijciendas constituimus, qui ita moniti à Concubinarum consuetudine minus abhorruerint, si fuerint nobiles, vncias quadraginta, si verò ignobiles vncias viginti persoluant. Plebs infima si prædictam pœnam ad soluendum sit impotens, exilium extra totam Diœcesim abigatur. *Trid. sess. 24. ca. 8. de refor.*

Clerici quidem Concubinarij easdem pœnas contra laycos impositas respectiuè soluant, & vlteriùs Carceri arbitrio nostro deputentur. *Trid. sess. 25. de refor. c. 14. c. Clerici. de cohabitatione Cleric. & Mulierū.*

Lenones, & lenæ Dœmonis nefanda proles, qui in animarum exitium suas intendunt artes, & curas, si ab eis subductę animę ex matrimonij fidelitate abijcerint, vncias decem, & publicæ fustigationis infamiam incurreret, si verò solutæ fuerint à Ciuitate, & oppidis, in quibus degunt, per annum exulent. Si maritus vxoris, vel filiæ pater, pudicitiam prostituant,

ad triremes per triennium damnentur. Si verò filiam venalem mater habeat, ex ea fustigationis pœnam, & exilij à tota Diœcesi per idem triennium accipiemus.

DE POENIS.

Cap. XIII.

IN præcedentibus libris leges modo vetātes, permittentes modo disposuimus, & in ijs ea de quāplurimis delictis (in quorum supplicium statutæ sunt pœnæ) tractauimus. Verum quia delicta omnia, quorum notitia vtcumque ad nostram Curiā spectat, compræhensa non sunt: declaramus in præsentia, quòd pro criminibus omnibus tam hic recensitis, quàm nō, si pœnæ specialiter non meminimus, ea, primo ex Canonum, & Sacri Concilij Tridentini dispositione exigatur, sin minus, nostro deinde seruata intelligantur arbitrio, quo delicta secundùm mensuram proportionis, loci, temporis, personæ, & qualitatis punientur, iuxta facultatem à Sacris canonibus tributam, & à Tridentino asserente temerarios, & violatores verbi Dei, iuris; & arbitrij pœnis per Episcopos esse coercendos, suum tamen vniuersi inducāt animum, paternę misericordiæ in eum, qui resipuerit, nunquam fore vt obliuiscamur.

Glos. c. 2. de peni. *c. Irrefragabilis §. cæterum de off. or.* *Trid. sess. 4. de edit. & vsu. sacr. lib.*

DE

DE VISITATIONE.
Cap. XIV.

Visitationis scopus cum sit, bonos mores tueri, prauos corrigere, populum cohortationibus, atq; admonitionibus ad Religionem, pacē, & vitæ integritatem accendere, cæteraque omnia, prout locus, tempus, & occasio feret, ex Visitatorū prouidentia ad fidelium fructum constituere, ex Tridentino Episcopis omnibus, quotannis ad perlustrandas suas Diœceses, hoc onus incumbit. *Trid. sess. 24. c. 3. et sess. 25. c. 11. de reform.*

1 Cum igitur Nos personaliter visitationis prouinciam aggrediemur, hæc erunt seruanda. Primò visitationis nostræ aduentus per literas denuncietur Vicarijs, & Parochis locorum. Populum hi sedulò adhortentur, vt peccata confessi, sacram Eucharistiam suscipiant, precibus enixè Diuini Pastoris æternum Numen exorantes, vt visitationis labor in sui gloriam cedat, ac populi fructum; qui sanè de Sacramento cōfirmationis suscipiendo (ad cuius administrationem locus in Ecclesia ornatus præparetur) plures ante dies erudiri debet.

Pro visitatione exornetur sacristia, in qua sacra sint exposita indumenta, pallia, vasa, & Ecclesiasti-

cæ omnia ſupellectilis ornamenta, quæ pro colorum ratione diſtinctius ordinentur, vt vnico intuitu cuncta inſpici poſſint. Neque proindè vt factum hucuſque eſt, pro decorandis, ſternendiſque ſacriſtijs, altaribus, & Eccleſijs, commodata adhibeant ornamenta, Calices, ſacra vaſa, veſtes, pallia, tobaleas, cruces, candelabra, & ſimilia: neue capellæ, & altaria de iurepatronatus, ſi proprijs ſint minus adaucta indumentis, aliunde, aut ab ipſamet Eccleſia ea ſibi vtenda commodent. Nam ſi id fieri liceret, nequaquam Eccleſiarũ, Capellarum, Oratorium, & Altarium defectibus occurrere poſſemus: idcirco propria ſolummodo vtantur ſupellectile, cuius ſi copia nulla eſt, vel lacer ſit omnis indutus; non aliter, ac eſt, explicetur. Qui ſecus fecerit, excommunicationis ſententiam incurrat.

In promptu ſint etiam omnium inuentaria reliquiarum, quæ in ea conſeruantur Eccleſia, nec non libri, & Codices Eccleſiaſtici, inſtrumenta, ſcripta, legata, redditus, & cui nam altari ſint annexa beneficia.

Rit. Rom. in fine. Trid. ſeſſ. 24. ca. 1. de refor. & cap. 2. eiuſd. ſeſſ. 2 Libros Parochi oſtendant, qui tum baptizatos, tum confirmatos, & eos, qui matrimonium contraxere, atque etiam Animarum, ac Defunctorum numerum complectantur.

Ad

Ad hæc suam quisque notam Vicarius scilicet, & Parochus secretò dabunt, & sigillo munitam, vt si quid in Ciuitatis, vel oppidi cuiusuis, Parochijs irrepserit vitiorum, salubri, opportunaque medicina occurramus obuiam. Aliam item deferet vterque Schedulam, in qua nomina sint recensa pauperum, viduarum, pupillorum, & aliorum vere miserabilium & mendicare erubescentiũ, nimirũ vt eorũ pauperiē, & subleuemus, & opem feramus in Domino. Sacerdotes præterea an statutis diebus, & horis ad Sacræ scripturæ, & casuum conscientiæ explicationem conueniant, an Clerici designatis Ecclesijs diuinorum tempore officiorum intersint, & deferant, & annotent.

Quòd si vero Nobis legitimo distractis impedimēto aliquo, Diœcesim percurrere non licebit, p Visitatorē auctoritate non minus, quam virtute conspicuum, id præstare curabimus, qui vltra prædictorum obseruãtiam, respectiuè etiam infrascripta exequetur.

Laicorum hospitia, eorumque conuiuia à se, suisque totis viribus arceat.

Primum omnium in ipso Ecclesiæ ingressu defunctorum absolutionem faciat, deinde sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum visitet, sacra olea perlustret,

ſtret, videatque, an munditia, & cuſtodia, qua decet, conſeruentur: Si fons baptiſmalis ſolido lapide conſurgit, an cautè, & nitidè tueatur, & aqua ſtatutis temporibus renouetur, priore in ſacrarium proiecta. Reuiſet altaria, mappas, conſecratas aras, aliaq; paramenta: Sanctorum reliquias animaduertat tutò, ne & ornatè, ac decenter conditæ habeantur: an adſint veſtes, libri, calices, patenæ, corporalia, purificatoria, & huiuſmodi generis, vel inſtrumenta, vel ornamenta, quæ ad altaris miniſterium, diuinaque officia ſunt, neceſſaria, & hæc munda ne, & purgata ſeruentur: An miſſæ, diuinaque officia, qua oportet pietate, & deuotione celebrentur: an Eccleſiæ libri, vetuſta ſcripta, inſtrumenta, & priuilegia cuſtodiantur integra: Eccleſia inſuper Dei an ſit bene tecta, muriſque comprehenſa; an vero in aliqua ſui parte ruinam patiatur, imbreſque pluuios excipiat.

Eccleſiæ, & earum partes omnes religione, & nitore, qui domum ſupremi numinis decet, diligentiſſimè inſpectet, an colluceant: quidue reſtituendum, reparandumque ſit, ab his ad quos attinet reſtaurari celeriùs iniungat; Sedeſque in Confeſſionalibus ex forma præſcripta an ſint aliquando efformatæ diſpiciat.

A viris vitæ probitate conſpicuis inquirat diligen-

tet, diuinus ne cultus in Ecclesijs ritè exhibeatur, eosdemque consulat de Maleficis, vsurarijs, blasphemis, Concubinarijs, publicis criminosis, simoniacis, irregularibus, & excommunicatis, si qui sunt, vt scelerum aliquando conscientia compulsi reuocentur in mentem. Singulos ex Clero secreto examinet, num eorum aliquem, vel hominum secularium (quem patefacere non recusent) correctionem indigentem nouerint, recipiet rationem, & computos redditũ Ecclesiarum omnium, & piorum locorum. Beneficia quæ sunt, vel non curata, eorumque obligationes minutim discernat, legata item ad pias causas, quæ si in aliquo, vel minimo adimpleta non fuerint, adimpleri faciat. Sacerdotes omnes examinet de cæremonijs, & rubricis; an cautè ambulent ludimagistri, & vita, moribus, ac doctrina probentur, quibusue instituant libris pueritiam. Num Parochi ea præstent, quę suorum officiorum, ac munerum cura expostulat: præcipuè verò an Christianæ doctrinæ elementa dominicis diebus, imperitæ populi multitudini, explicet enucleantur. *Trid. sess. 24. c. 1. 4. ad refor.*

In sanctimonialium visitatione adhibitis secum paucis, ijsque è senioribus Ecclesiasticis, ac pijs personis, Monasteria, Claustra, Dormitoria, officina, & cubicula attentissimè perlustret: postridie verò in

Ec-

Ecclesia ad Crates auricularem vnus ipse visitationẽ aggrediatur, inquirendo solerter, an constitutiones, quæ vel ex instituto, vel à Nobis sunt editæ, viua offeruatione vigescant. Si quæ autem secretò corrigenda, vel emendanda publicè cognouerit, animi prudentia in consilium adhibita corrigat, & emẽdet.

Demum ad manus habeat nostras hasce Constitutiones Synodales, quarum omnium executionem, etiam monialium ordinationum exactissimam procuret.

Vt autem visitationis munus in Dei honorem, & animarum salutem institutum, finem suum consequatur, mandamus, vt quæ fuerint in visitatione sancita, visitationis secretarius singulis diebus in libro, specialiter ad id præparato, exactè an notet singulaque exempla singulis Ecclesijs, ac locis visitatis respectiue consignet, vt vnusquisque norit, & exequi studeat, quid ex visitatione, & quomodo ad sese pertineat.

Magister Notarius, Commissarij, alijque officiales, & ab his, qui visitantur, & pro decretorum, & ordinationum, quæ facta sint, actione, capere prorsus nihil audeant.

Trid. sess. 24. ca. 3. de refor. Procurationes verò, tam Nobis, quàm nostris Visitatoribus ex forma Sacri Cõcilij Tridẽt. solui debeãt.

DE

DE SYNODO DIOECESANA.

Cap. XV.

AD Synodum Dioecesanam, vbi primum conuocata fuerit, accedat quisque, vt ex iure aut consuetudine tenetur. Quòd si quis legitimè impeditus interuenire haud possit, procuratorem constituat, qui suæ caussam absentiæ proponat, vt à Nobis examinata probetur; & eius nomine recipere debent quæcumque statuta in Synodo, ac determinata erunt. Trid. sess. 24. ca. 2.

DE EXAMINATORIBVS Synodalibus.

Cap. XVI.

SAcro Tridentino Concilio decretum, & constitutum est, in Diœcesana Synodo viros aliquos idoneos exoptari debere; illos examinandi gratia, qui parochialibus Ecclesijs, & curæ sunt animarum præficiendi. Volumus igitur, vt examinatores ad hoc munus electi in æquissimam Dei iustitiam deponant oculos, & iureiurando ad sacra Dei Euangelia obstringant sese, nimirum se omni postposita hu- Trid. sess. 24. de refor. c. 18.

mana affectione, atque animi cupiditate, nunquam prorsus indignum, digno præposituros. Si quid muneris (quod absit) examinis ratione acceperint, præter quam quod diuinam incurrent indignationem ex patrato crimine, Nostri deinde arbitrij pęnas nullas effugient. Decretum ergo Sacri Concilij exequi cupiẽtes, nominamus, & eligimus infrascriptos, qui sunt.

Iosephus Lamia S. T. D. Canonicus, & Vic. Gener.
Franciscus Sala I. V. D. Thesaurarius.
Marianus Orticius Canonicus.
Leonardus de Vrso S. T. D. Canonicus.
Philippus de Hippolito Mazarien. S. T. D.
Iacobus Fiorito Mazarien. I. V. D. & Fisci Patronus.
Philippus Cascio à Ciminna S. T. D. & Seminarij Rector.
Fr. Hieronymus à Finali strictioris obseruantiæ Reformatorum Sancti Francisci, Verbi Dei concionator, & noster Confessarius.
Fr. Iacobus à Leuãto eiusdem Ordinis, Moralis Theologiæ professor.
Abbas Andreas Cordonius Marsalien. S. T. D.
Fabritius de Nobilibus I. V. & S. T. D. Drepani Archipresbyter.
Antoninus de Neapoli S. T. D. Parochialis S. Lau-

rentij Drepani Parochus, Vicarius foraneus.
Iacobus Periuagnes V. I. D. S. Nicolai Drepani Parochus.
Ioseph Tardia S. T. D. Sancti Iuliani Montis Parochus, Vicarius foraneus.
Thomas Auersa Alcamen. V. I. D.
Iacobus Milano S. T. D. Salem Archipresbyter.
Andreas Drago V. I. D. Salem Vicarius foraneus.
Franciscus Cosentino S. T. D. Archipresbyter Castriueterani.
Iacobus Luna à Castroueterano S. T. D.
Franciscus Vecchi S. T. D. Vicarius foraneus Careni.

DE IVDICIBVS SYNODALIBVS.

Cap. XVII.

IVdices item Tridentina Synodus creari praecipit insignes, & probatos viros, atque in dignitate Ecclesiastica constitutos, ex quibus Regulares suos eligant Conseruatores. Hos autem Iudices in terminandis causis ita breues, & expeditos esse volumus, vt litigantium calumnijs, siue in litis contestatione, siue in aliqua dilatandi Iudicij parte, peruigili animo occurrant; vt ius reddatur cuique suum. Quòd si ex eorum aliquem mori contigerit, cum Capituli consultatione alium in eius locum sufficiemus *Trid. sess. 25. de refor. c. 10.*

vsque ad futuram synodum.

Gregor. XV. ann. Domini 1621. Regulares iuxta constitutionem Gregorij XV. felicis recordationis, Conseruatores sibi eligant. Quos verò nominamus sunt:

Ioseph Lamia I. V. D. Prothonotarius Apostolicus, Canonicus, & Vicarius Generalis.

Ioseph Centorbius I. V. D. Cantor, & Canonicus.

Franciscus de Augustino Canonicus.

Mutius Ciambra Canonicus.

Vincentius Casanus Canonicus.

Io. Baptista Gratianus Canonicus, & noster Cæremoniarum Magister.

Franciscus de Hyppolito V. I. D. Canonicus.

Nicolaus Nahonius Apostolicus Prothonotarius, Vicarius foraneus Marsaliæ.

Fabritius de Nobilibus V. I. D. & S. T. D. Prothonotarius Apostolicus, Archipresbyter Drepani.

Franciscus Maglio Drepanita S. T. D. Prothonotarius Apostolicus.

Ioseph Bentiuegga Drepanita S. T. D. Prothonotarius Apostolicus.

Antonius Verina Drepanita S. T. D. Prothonotarius Apostalicus.

Philippus Ramella Drepanita S. T. D. Prothonotarius Apostolicus.

Fran-

Franciscus Homodei Drepanita S. T. D. Prothonotarius Apostolicus.

Vincentius Grapheus Alcamen. S. T. D. Prothonotarius Apustolicus.

Franciscus Marcanza Alcamen. I. V. D. Prothonotarius Apostolicus.

Ioseph Pecorella à Calataphimi, Prothonotarius Apostolicus, & dictæ Terræ Vicarius foraneus.

Saluator de Maio S. T. D. Prothonotarius Apostolicus, Sancti Ioannis Baptistæ Castriueterani Parochus.

Rochus de Accardo Prothonotarius Apostolicus, Archipresbyter Partannæ.

DE TESTIBVS SYNODALIBVS. Cap. XVIII.

VEtus illud, ac probatissimum institutum à sacris Canonibus introductum maximè laudamus. nimirum, vt in Diœcesana Synodo Viri aliqui, vita, & moribus graues, atque Ecclesiasticæ studiosi disciplinæ, optentur ex omnibus, (qui testes appellantur Synodales,) quorum interest diligenter perscrutari, & animaduertere, an hæ nostræ Constitutiones Synodales executioni demandentur. *c. sicut olim de accusationibus.*

&

& debita obseruatione, siuè à laicis, siue à Clericis custodiantur. Si quid denuò in Ciuitate, & Diœcesi sit, quod corrigi, emendari, aut reformari debeat: num Ecclesiasticæ personæ religiosè viuant: aut qui residere tenentur, resideant: num Curati suarũ ouiũ saluti inuigilent: Pueros doctrinam Christianam doceant: sacramentorum ministeria præcipuè personis infirmis diligenter exhibeantur: Sacerdotes onera missarum adimpleant: cæteri Clerici sua obeant munia: dierumque festorum cultus, vt decet, vigeat apud omnes: & quæ de ipsorum obseruantia decreuimus, custodiantur exactè: in Ecclesijs, qua conuenit pietate, perinde, ac sancitum est, omnes versentur: ieiunia custodiantur: num quispiam iura, census, Ecclesiarumue bona occupare præsumat, vel decimas soluere recuset: pia legata hæredes, vel fideicōmissarij adimpleant: atque à debitoribus solutio fiat; an Regulares alicuius publici scandali causam præbeant: Populus aliquibus superstitionibus vacet: publici peccatores inueniantur: maximè verò excommunicati, Concubinarij, blasphemi, Vsurarij, Arioli, ac præcipuè de Hæretica prauitate suspecti: num tandem aliquid contra bonos mores inueniatur. Hæc omnia, cæteraque huius generis Nobis, vel Vicario nostro generali indicare maturè velint.

Qui autem huic muneri incumbent, sunt.

Simon Bargione Capellanus, Curatus perpetuus Cathedralis.

Franciscus Mirabella Subcantor.

Antoninus Zirillo.

Pro Ciuitate Mazariæ

Ioannes Antonius de Asaro Mazarien.

Antoninus Sala Mazarien.

Iacobus Grillo Mazarien.

Pro Marsalia.

Saluator Maltisi.

Marcus Damiano.

Vincentius Cordari.

Pro Drepano.

Philippus Magliocco.

Henricus Cannizaro.

Nicolaus Bendici.

Pro Monte S. Iuliani.

Thomas Rossellius,

Vitus Maiorana.

Iosephus Cosenza iunior.

Pro Alcamo.

Carolus Xio I. V. D.

Antoninus Battiata S. T. D.

Pro Calataphimi, & Vita.

Leo

Leonardus Rasiccius.

Pro Salem.

Marcus Cremona Marsalien. Maioris Ecclesiæ Salem Capellanus Curatus perpetuus.

Andreas Lombardo.

Pro Castroueterano.

Honuphrius Brescia, & Valenti.

Petrus Cascio.

Iacobus Catalano.

Pro Partanna, & S. Nympha.

Cæsar Ferrante à Partanna.

Leonardus Renda.

Pro Gibellina, & Sala Parutarum.

Franciscus Brunetti à Gibellina.

Pro Careno, Capacio, & Turretta.

Petrus de Amato à Careno.

Dominicus de Martino.

Pro Castro ad mare de Gulpho.

Franciscus de Maria Mazar. Archipsb. Castri prædicti.

Pro Sala Partenici, & Valle Guarneria.

Vincentius Monti I. V. D. Salæ partenici Archipresbiter.

Pro Pantellaria.

Ioannes Baptista Maxucco Pantellariæ Archipresbiter.

Pro Pacecho, & Xitta.

Marius Orlando Pacechi Capellanus pro Pacecho, & Xitta Curatus.

DE CONSTITVTIONIBVS *Synodalibus.* *Cap. XIX.*

QVæ in hoc Constitutionum volumine continentur, noscant omnes Sanctæ huius Mazariensis Ecclesiæ iurisdictioni subiecti, ad vnguem obseruari mandatũ esse, pro suo cuique gradu, munere. & obligatione. Iubemus proinde, omnibus Archipresbyteris, Parochis, Capellanis, Curatis etiam amouibilibus, alijsque Ecclesiarum Rectoribus, Vicarijs foraneis, & Magistris Notarijs, vt hunc constitutionum codicem, apud se habeant, huic studeant, hunc diligenter obseruent: nec non, & reliquos omnes ex Clero hortamur, vt librum hunc, quem domi habere debent, sæpius volutent, ac perlegant. Quas quidem Constitutiones prout iacent, & ad Litteram intelligi volumus: seclusa omni interpretatione extensiua, vel intensiua, quam verba nõ designent, aut clarè significent. Et cum plures sciamus esse casus, qui huiusmodi constitutionibus non cõprehẽdũtur, nullaq; iuris sanctio, adeò clara esse possit, vt p sępe præter intẽtionẽ disponẽtis detorqueatur

ideo, si quid obortum fuerit, difficultatis, aut ambiguitatis in his interpretandis, earumdem interpretationes, & declarationes Nobis reseruamus.

Volumus autem, & declaramus has Constitutiones synodales, quas vobis in plena Synodo lectas, & & promulgatas iam sufficientissimè proposuimus, post tres statim menses ab hodierna die, quæ est decima sexta mensis Ianuarij, numerandos, vim legis ita habere, & obtinere, vt eæ quoscumque ligare, & obligare incipiant, vt qui contra illas deliquerint, pœnis eisdem constitutionibus sancitis, statim teneantur.

Verum hæc omnia, & singula, quæ hoc in volumine continentur, emendanda, & corrigenda, qua decet reuerentiæ significatione, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ supremæ auctoritati subijcimus, & supponimus.

Declaramus insuper, & mandamus tam in Processione, quàm in insedendo & votando nullum inferri præiudicium iuribus partium, si quoquo modo ordo seruatus non fuerit, sed omnia in eo statu remanere, in quo ante hanc Diœcesanam Synodum reperiebantur.

Placet ne ergo Vobis Fratres, & filij dilectissimi, vt quæ in his Synodalibus sessionibus statuimus, &

ordi-

ordinauimus, nunc tandem ad laudem Sanctæ, & & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, ac Spiritus Sancti, ad incrementum deuotionis nostræ, fidei, spei, & charitatis, ad reformationem nostri huius Cleri, totiusque Diœcesis, iuxta decreta Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, nec non sacri Oecumenici Tridentini Concilij vestro omnium consensu confirmemus, approbemus, & executioni mandemus; illasque vosmet obseruare promittitis.

Responderunt omnes.

Placet, placet, & seruare promittimus.

IOANNES DOMINICVS SPINOLA
Cardinalis Sanctæ Ceciliæ, Episcopus Mazarien.

Iosephus Lamia V. I. D. Vic. Gen. & Canonicus.
Iosephus Centorbi V. I. D. Cantor, & Canonicus.
Archidiaconus.
Decanus, & Canonicus.
Franciscus sala, S. T. D. Thesaurarius.
Franciscus de Augustino, Canonicus.
Mutius Ciambra, Canonicus.
Simon Vrsus, Canonicus.
Marianus Ortis, Canonicus.
Cæsar Giacalonus, Canonicus.

Bernardinus Florito, Canonicus.
Leonardus Anello, Canonicus.
Ioseph Floritus, S. T. D. Canonicus.
Vincentius Casano, Canonicus.
Ioannes Baptista Gratiano, Canonicus.
Franciscus Ferro, Canonicus.
Franciscus de Hyppolito, V.I.D. Canonicus.
Ioannes Lauagi, Canonicus.
Leonardus de Vrso, S. T. D. Canonicus.

Abbas S. Mariæ la Giumara.

Augustinus de Vegna, Procurator Ignatij Scirottæ Prioris abitæ.

Prior Deliæ.

Franciscus Antonius Laudicina Archipresbyter Marsallæ.

Fabricius de Nobili, Doctor, Archipresbyter Ciuitatis Drepani.

Nicolaus Geruasi, S. T. D. Archipresbyter Ciuitatis Montis S. Iuliani.

Laurentius de Latio, V. I. D. Archipræsbyter Ciuitatis Alcami.

Nicolaus Nuccius, V.I.D. Archipresbyter Calatafimi

Iacobus Milano, S. T. D. Archipresbyter Ciuitatis Salem.

Franciscus Cosentino, S. T. D. Archipresbyter Ciuitatis

tatis Castriueterani.

Pro Rocco d'Acardo, Archipresbytero Partanæ, Matthæus d'Oca Procurator.

Augustinus de Vegna, Archipresbyter Terræ Gibellinæ.

Didacus Bentiuegna, S. T. D. Archipresbyter *Salæ* Parutarum.

Pro Ottauio San Basili, Archipresbytero Careni, Ioannès Antonius Affaro Procurator.

Vacat Archipresbyter Castri ad mare de Gulfo.

Vincentius Monti, V. I. D. Archipresbyter terræ *Salæ* Partenici.

Archipræsbyter Pantellariæ.

Archipresbyter Tuneti, & Gulettæ.

Angelus la Giorlanda, Archipresbyter Valguarneræ.

Franciscus de Anastasijs, Archipresbyter terræ *Sanctæ* Nimphæ.

Simon Bargione, Capellanus Curatus *Cathedralis*.

Hieronymus Cudia, Capellanus, Curatus Cathedralis.

Matthæus Maiorana, Parochus Sancti Nicolai *Mazariæ*.

Pro Iacobo Genna, Parocho Sancti Matthæi *Marsaliæ* Ioseph Genna Procurator.

Petrus Castro, Curatus Sãcti Laurentij Ciuitatis Dre-

pa-

pani.

Antoninus de Neapoli, S.T. D. Curatus Sancti Laurentij Ciuitatis Drepani.

Iacobus Periuagnes, V. I. D. Parochus Sancti Nicolai Ciuitatis Drepani.

Rocchus Bruno, Parochus Sancti Nicolai Ciuitatis Drepani.

Stephanus Aucino, Capellanus Curatus S. Petri Ciuitatis Drepani.

Iosephus Bonauentura, Capellanus Curatus matricis Ecclesiæ Ciuitatis Montis Sancti Iuliani.

Vacat. Capellanus Curatus Eiusdem Ecclesiæ.

Crispinus Candela, Parochus S. Cataldi Montis Sancti Iuliani.

Ioseph Tardia, S. T. D. Parochus Parochialis Ecclesiæ Sancti Nicolai eiusdem ciuitatis Montis Sancti Iuliani.

Antonius Pilato, Parochus Sancti Antonij, Ciuitatis Montis Sancti Iuliani.

Pro Vincentio Cammarata, Parocho SS. Pauli, & Bartholomei Alcami; V. I. D. Ioseph Auxilia, Proc.

Didacus Cassa, S. T. D. Parochus Sanctorum Apostolorum Bartholomei, & Pauli Ciuitatis Alcami.

Alces de Hippolito, Parochus Sancti Iuliani Terræ Calatafimi.

Bar-

Bartholomeus Lōbardo Capellanus Curatus Ciuitatis Salem.

Marcus Cremona, Capellan⁹ Curatus Matricis Salem.

Simon de Achate, S. T. D. Parochus Sancti Mariæ de Cathena Salem.

Saluator de Maijo, S. T. D. prothonotarius Apostolicus, & Parochus Ecclesiæ Sancti Ioannis Baptistæ ciuitatis Castri Veterani.

Petrus Delabita Capellanus Curatus Matricis Castri Veterani.

Nicolaus Titone Capellanus curatus Matricis castistri Veterani.

Pro Iacobo Draghetti, Capellanus dictę Matricis Nicolaus Titone procurator.

Vacat. Capellanus Curatus eiusdem Eccl.

Filippus de Mayo, Capellanus curatus Eccles. Sancti Io. Baptistæ Castri Veterani.

Leonardus de Assaro, Capellanus curatus eiusdem Ecclesiæ.

Capellanus Curatus Xittæ.

Capellanus Capacij.

Capellanus Turrettæ.

Capellanus Fauonianæ.

Capellanus Fauonianæ.

Capellanus Maretimi.

Ma-

Marius Orlandus, Capellanus Terre Pacechi.
Pro Petro lo Meritato Capellano Vitæ, Franciscus Dia procurator.
Antonius de Antonuzzo Capellanus Campibelli.

Supradicta omnia, & singula Decreta & Constitutiones Synodales, in quatuor sessionibus, totidem diebus habitis, lectæ, & publicatæ fuerunt è suggestu, de verbo ad verbum, alta, & intelligibili voce, in plena Synodo Mazariensi, in legitimo, ac sufficientissimo numero congregata, coram Emminentissimo, ac Reuerendissimo D.D. Ioanne Dominico Spinola S. R. E. Presbytero Cardinali, tituli Sãctæ Cęciliæ Episcopo Mazariensi, Regioque Consiliario, in Ecclesia Cathedrali, atque ab vniuerso Clero vnanimiter, spontè, liberè, ac nemine prorsus discrepante, per verbum placet, & illas seruare promittimus, pluries prolatum, laudatæ, acceptatæ, & subscriptæ prout supra.

In quorũ fidem, &c. datũ Mazariæ. Die xvj. Ian. 1641.

Peregrin⁹ Vasoliusà Fiuizano lunenz. Sarzanẽs.

Synodi Secretarius.

Et quia ego Dauid Salomon M. E. Mazarien. Cãcellari⁹, & pręsẽtis Synodi Notarius, supradictis oĩb⁹ & sĩgulis, sicut supra gestis, pręsẽs fui, ideo infidẽ me subscripsi, rogatus & requisitus.

Dauid Salomon.

ACTA MAZARIAE. IN ECCL. CATHEDRALI. die 13.14.15.16. IANVARII. NONAE INDICTIONIS. 1641. LAVS DEO.

OFFICIALES SYNODI.

Promatores.

IOseph Pecorella à Calataphimi, Apostolicus Prothonotarius, Sanctissimæ Inquisitionis Commissarius, ac eiusdem Terræ Vicarius.

Thomas Mirabella Mazarien. Cathedralis Ecclesiæ Subthesaurarius.

Iudices quærelarum, siue excusationum.

Thomas Auersa Alcamen. I. V. D.

Antonius Sauarellus Reatin. I. V. D.

Philippus Cascio à Ciminna Panormit. Diæc. S. T. D.

Secretarius.

Peregrinus Vasolius à Fiuizano Lunen. Sarzanen. Diæc.

Coadiutor in lectione Decretorum.

Nicolaus Xiarrino Clericus Mazarien.

Notarius.

Dauid Salomon Magnæ Curiæ Episcopalis Cancellarius.

Magistri Caremoniarum.

Io. Baptista Gratianus Mazarien. Canonicus.

Octauianus de Benedictis ab Herice Lunen. Sarzazanen. Diæcesis I. V. D.

Præfectus Hospitiorum

Iacobus Grillo Mazarien.

Ostiarij.

Franciscus Martius Mazarien.

Hieronymus Grasso Mazarien.

STATVS SANCTAE CATHEDRALIS

Ecclesiæ Mazarien.

Dignitates quatuor.

Cantor

Archidiaconus.

Decanus.

Thesaurarius.

Canonici decem, & octo.

Quatuordecim ordinarij.

Quatuor supranumerarij.

Abbatia Vnica.

Prioratus Sæcularis vnicus.

Commendæ militares duæ.

Ecclesiæ Curatæ trigintasex.

Rectores Curati quinquagintatres.

Archipresbyteri decem et septem.

Rectores perpetui vigintiseptem.

Amo-

Amouibiles nouem.

Domus Præsbyterorum ſecularium ſub instituto S. Philippi Nerij quatuor.

Seminarium Clericorum in vrbe, in quo viuunt Alũni decem, & octo.

Clerus ſœcularis in Vrbe, & Diœceſi millequingenti quadragintaocto.

Monaſteria Regularium centum, & quatuor.

Virorum octuagintatria in quibus viuunt mille, & ſexaginta nouem.

Monialium 21. in quibus degunt octingenti ſeptuaginta octo.

Domus Puellarum ſeptem, in quibus viuunt centum ſexaginta.

Hoſpitalia ſexdecim.

Montis Pietatis nouem.

Confraternitates laicorum ſaccis induentium nonaginta ſex.

Clerus ſœcularis, & regularis inſimul termille quadringenti nonagintaquinque.

Animæ, quæ communicãt ſeptuaginta ſeptem millia, & quinquagintaſeptem.

Animæ, quæ non communicant triginta ſeptem millia, triceńti, & duodecim.

In totum Animæ centum decem & ſeptem millia, octingentæ ſexaginta quatuor.

INDEX TITVLORVM QVI IN HAC SYNODO continentur.

IN PRIMO LIBRO.

IN SECVNDO LIBRO.

De

IN TERTIO LIBRO.

IN

IN QVARTO LIBRO.

IN QVINTO LIBRO.

De

IN

INDEX RERVM NOTABILIVM.

A

Bap-

C

Do-

De

Spon

In

Mo

Quæ

R

S

Abs

Sub-

INDEX RERVM NOTABILIVM.

A

B

Bap-

C

Do-

De

Spon

In

Lu

Mo

Quæ

Q

R

— *Abs*

Sub

LAVS DEO

Nostro Omnipotenti omnium Seruatori, eiusque semper Virgini Parenti sine labe Conceptæ, nec non Diuo Vito Conciui, & Patrono Mazariensi, & Sanctis omnibus huius Diœcesis Tutelaribus, & Patronis.